

บัณฑิตวิทยาลัย
GRADUATE SCHOOL

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

ปีที่ 19 ฉบับที่ 86 กรกฎาคม – กันยายน 2565

Volume 19 No.86 July – September 2022

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารราย 3 เดือน

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

ปีที่ 19 ฉบับที่ 86 กรกฎาคม – กันยายน 2565

Volume 19 No.86 July - September 2022

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา เป็นวารสารผ่านที่เกณฑ์การพิจารณาเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล TCI ฐานที่ 2
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขตของวารสาร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดทำวารสารฉบับภาษาไทยขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความงานวิจัยและบทความวิชาการในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวคือ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ หอสมุดและสารสนเทศศาสตร์ และพฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเริ่มเผยแพร่บทความในขอบข่ายข้างต้นตั้งแต่ฉบับปีที่ 19 เล่มที่ 84 มกราคม – มีนาคม 2565 เป็นต้นไป จัดพิมพ์เผยแพร่โดยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ออกปีละ 4 เล่มในการพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรกแล้วจัดให้มีการรวมการภายนอกกรรมการ (peer review) อย่างน้อย 2 ท่าน ประเมินตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ในลักษณะเป็น blind review คือ ปกปิดรายชื่อผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

กำหนดออก ราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม เผยแพร่ เมษายน
- ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน เผยแพร่ กรกฎาคม
- ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน เผยแพร่ ตุลาคม
- ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม เผยแพร่ มกราคม

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วโร เพ็งสวัสดิ์

กองบรรณาธิการ

บุคคลภายนอก

ศาสตราจารย์สุธรรม อารีกุล
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภมาศ พนิชศักดิ์พัฒนา
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภูมิ เอกะกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ สิมารักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กนกเมธากุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร บุญใช้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ อินทวงศ์

ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคคลภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต บุญใบ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนานันต์ กุลไพบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี แสนชนม์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เริ่มศรี
อาจารย์ ดร.ทรัพย์ศิริญ จันทักษ์
อาจารย์ภคพล คติวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยจัดการ

นางสาวงามวิไล คนไฉ่ นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลตร นางสาวกสิรินทร์ โคตรพันธ์ นางสาววรรณภา เอกพันธ์

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนานันต์ กุลไพบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
รองศาสตราจารย์ ดร.อวัชชัย ไพไธ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา ฉลากบาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ศรีหิรัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรนต์ เพชรพงศ์พันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจพร อุฬา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ปัสังคโท
อาจารย์ ดร.พจมาน ชำนาญกิจ
อาจารย์ ดร.สุทิดา ขอมเหล็กนอก
อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญญา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ออกแบบปก

นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลตร

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมศักดิ์การพิมพ์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
1773/30 ถนนรัฐพัฒนา ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000
โทรศัพท์ 0-4271-1896, 0-4273-6277 โทรสาร 0-4271-3552
E-mail : somsak_prs@yahoo.com, somsak.pr@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 19 ฉบับที่ 86 ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2565 นี้ ได้รับรวบรวมบทความทางวิชาการและงานวิจัย จากนักการศึกษา นักบริหาร นักวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เพื่อเผยแพร่ในวงการศึกษาวงการวิชาการเพื่อแสดงศักยภาพทางวิชาการของนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ออกสู่สังคมการศึกษาของไทย โดยเฉพาะการเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ขอแจ้งเปลี่ยนหมายเลข ISSN และชื่อวารสารภาษาอังกฤษ จากหมายเลข ISSN (เดิม) คือ 1686-0632 เปลี่ยนเป็นหมายเลข ISSN (ใหม่) คือ 2774-0420 และ ชื่อวารสารภาษาอังกฤษ (เดิม) คือ Sakon Nakhon Graduate Studies Journal เปลี่ยนเป็น ชื่อวารสารภาษาอังกฤษ (ใหม่) คือ Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University โดยเริ่มเผยแพร่บทความในวารสารตั้งแต่ ปีที่ 18 ฉบับที่ 83 ตุลาคม - ธันวาคม 2564 เป็นต้นไป

สาระที่น่าสนใจในฉบับประกอบด้วย ผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม, บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1, การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง, แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย, คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี, การแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม เป็นต้น

กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือส่งบทความและงานวิจัยมาร่วมเผยแพร่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 19 ฉบับที่ 86 ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2565 นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเป็นอย่างดี

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

- ผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม
อรจิรา จะแบริรัมย์..... 1
- บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
นวนละออง สีดา พจนีย์ มั่งคั่ง และ กัญญกร เอี่ยมพญา..... 8
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
จิราพร อินทุสมิต พจนีย์ มั่งคั่ง และ กัญญกร เอี่ยมพญา..... 23
- ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อความสามารถ
ในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ลลิตา หวังดี* และ ทศนีย์ บุญเดิม..... 35
- การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
พัชร์วลิษฐ์ สุริยนต์ รัชฎ สุวรรณภูมิ และ ทศนา ประสานตรี..... 44
- การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหา
เชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย
วารุณี เฉยวิภาศ พจมาน ชำนาญกิจ และ จินดา ลาโพธิ์..... 53
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ
ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
อุไร ทองหัวไผ่..... 67
- แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย
ศิริพร สิทธิศรี สุขคติ บางวิเศษ และ สุขุม พรหมเมืองคุณ..... 79
- คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
สิทธิณี ประภัสร์ อำนาจ บุญประเสริฐ² และ พจนีย์ มั่งคั่ง..... 89
- ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
อนุสรณ์ สุททหลวง อำนาจ บุญประเสริฐ² และ พจนีย์ มั่งคั่ง..... 106

- ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
สมพงษ์ เชื้อกพรหม พจนีย์ มั่งคั่ง และ อำนาจ บุญประเสริฐ.....123
- การแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม
ทวีศักดิ์ บุทอง และ อุดม ทุมโหมสิต.....140
- แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษานิติตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร..... 150

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความนักเรียน ที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม

THE EFFECTS OF PICTURE BOOKS ON ENHANCING READING COMPREHENSION OF STUDENTS WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER

อรจิรา จะเรบรมย์

Ornjira Jarabram

สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002

*Corresponding author: E-mail: jarabram@outlook.co.th

รับบทความ 7 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 2 พฤศจิกายน 2564 ตอบรับบทความ 11 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการใช้สื่อนิทานภาพที่มีต่อการอ่านจับใจความ ของนักเรียนที่มีภาวะ ออทิสซึม สเปกตรัม โดยการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความสามารถในการการอ่านจับใจความจากสื่อนิทานภาพ กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม มีช่วงอายุ ระหว่าง 9-11 ปี ศึกษาอยู่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายการศึกษาพิเศษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าอยู่ใน กลุ่มที่มีภาวะ ออทิสซึมสเปกตรัมประเภทกลุ่มศักยภาพสูง (High Functioning Autism) สามารถอ่านออกเขียนได้ เขียนคำศัพท์ และ แต่งประโยคได้ แต่มีปัญหาในการอ่านจับใจความ จึงส่งผลให้นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม ไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อนิทานภาพ จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องกะทิกับกะละแม และ เรื่องใจดีกับ แม่มดใจ ร้าย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน และ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพื้นฐาน และเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความโดยการใช้สื่อนิทานภาพที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึม สเปกตรัม พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมทั้ง 4 คน มีคะแนนสูงขึ้นก่อนการทดลอง
2. ผลของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมทั้ง 4 คน มีคะแนน หลังการทดลองสูงขึ้น ดังนี้ นักเรียนคนที่ 1 (35/80) นักเรียนคนที่ 2 (45/90) นักเรียนคนที่ 3 (60/100) และนักเรียนคนที่ 4 (40/95) ดังนั้นสื่อนิทานภาพสามารถส่งเสริมการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมเพิ่มขึ้นทุกคน

คำสำคัญ: สื่อนิทานภาพ, การอ่านจับใจความ, นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม

ABSTRACT

The objective of this research was to examine the effects of using picture books to enhance the reading comprehension ability of students with autism spectrum disorder (ASD) by comparing the pretest and posttest scores of their reading comprehension. The target group, selected through purposive sampling, consisted of four primary school students aged between 9 and 11 years old who attended Khon Kaen University Demonstration School, Special Education Division, and were diagnosed with high-functioning autism spectrum disorder (HFASD) by the physician. The students with HFASD were literate, and could write vocabulary and sentences, but struggled with reading comprehension. Consequently, they were unable to understand the main idea of what they read. The research instruments were: 1) picture books with two tales titled “Kati and Kalamare” and “Jaidee and The Wicked Witch”, and 2) six lesson plans, 3) a reading comprehension ability test. Data were analyzed by using basic and descriptive statistics.

The findings revealed that:

1. The students' reading comprehension ability after the intervention was higher than that before the intervention.
2. The students' performance on the reading comprehension posttest outperformed their pretest results as follows: the first student's score increased from 35 points to 80 points, while the score for the second student increased from 45 points to 90 points on the pretest. The third student had scores that increased from 60 points to 90 points. The fourth student increased 40 points on the pretest to achieve 95 points. The results of the study indicated that the use of picture books could improve students' reading comprehension.

Keywords: Picture Books, Reading Comprehension, Students with Autism Spectrum Disorder

บทนำ

ปัจจุบันนี้ท่วงมโลกพบบุคคลที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัมมีจำนวนเพิ่มขึ้น และจากผลสำรวจของกรมสุขภาพจิตล่าสุดในปี 2558 พบเด็กไทยอายุ 0-5 ปี มีอัตราเกิดออทิสซึมสเปกตรัม 6 ต่อ 1,000 คน เพิ่มขึ้น 6 เท่าตัวในรอบ 11 ปี คาดว่าทั่วประเทศมีประชาชนชาวไทยที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม ประมาณ 400,000 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นปีละ 5,000 คน เฉลี่ยวันละ 13 คน และพบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง ถึง 4 เท่า ซึ่งมีนักวิชาการพยายามศึกษาหาสาเหตุของการเกิดออทิสซึมสเปกตรัม แต่ก็ยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจน หากในสังคมไทยมีเด็กที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัมเพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้รับการพัฒนาส่งเสริม ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อสังคม ครอบครัว โรงเรียน และผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ ทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จนถึงค่าใช้จ่ายในการเรียน จากผลสำรวจพบว่า เด็กที่เป็นโรคออทิสซึมสเปกตรัมมีค่าใช้จ่าย ประมาณ 1,284,478 ถึง 1,605,599 ล้านบาทต่อคนต่อปี (สุทธนันท์ กัลป์กะ) และส่งผลกระทบต่อเด็กเองในอนาคต และทุกวันนี้จะพบว่าทั่วโลกมีความเจริญก้าวหน้าในทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคข้อมูลข่าวสาร ทำให้มหาวิทยาลัยใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา การรับส่งข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างง่ายดายและรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการ การเรียนรู้ในการสื่อสารเพื่อให้ทันต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ การอ่าน จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้คนทั่วโลกมีความเข้าใจ และสื่อความหมายในแนวทางเดียวกัน การอ่านจับใจความก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ การอ่านไม่ใช่เพียงแต่อ่านออกหรืออ่านได้เท่านั้น แต่ต้องสามารถบอกได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นต้องสื่ออะไร ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน การอ่านจับใจความที่ได้ผลดีจะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน รวมถึง การใช้ชีวิตในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว แต่หากว่าอ่านออกอย่างเดียวแต่ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเนื้อความที่อ่านได้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้ และส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และประโยชน์ของการอ่านจับใจความ จึงได้กำหนดเรื่องการอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ตามนโยบายการจัดศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหาร การศึกษาพิเศษที่กำหนดในเรื่องยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และจุดเน้นในการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็กเรียนมีคุณภาพและมีความเท่าเทียมกัน ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในเรื่องของการอ่านจับใจความ เนื่องจากพบปัญหานักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัมจะไม่สามารถอ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นการส่งเสริม และสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับบริการทางการศึกษาด้วย รูปแบบที่หลากหลายอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ มีคุณลักษณะตามค่านิยมหลักของคนไทยดีตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และในปี พ.ศ.2542 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นปีการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมี นโยบายว่า เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนอยากเรียนต้องได้เรียน และในปี พ.ศ.2543 ได้มีนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะ ขยายโอกาสและบริหารการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ทั่วถึงและมีคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังนั้น นักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัม เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้ด้อยโอกาส จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือพัฒนาให้สามารถเรียนรู้อยู่ในสังคมกับเพื่อนในโรงเรียนได้อย่างเท่าเทียมกับนักเรียนปกติทั่วไปรวมถึง ส่งเสริมแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีภาวะออทิสซึมสเปกตรัมที่มีความบกพร่องให้สามารถมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างมีคุณภาพ

ออทิสซึมสเปกตรัม (Autism Spectrum Disorder) เป็นโรคทางจิตเวชซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มความผิดปกติของพัฒนาระบบประสาท ส่งผลการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากปกติ ทำให้เกิดข้อบกพร่องใน 2 ด้านหลัก ๆ คือ (1) ด้านสังคมและการสื่อสาร Social

Development) มีความบกพร่องในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (2) ด้านพฤติกรรมและความสนใจ (Behavioral Social Development) ซึ่งความผิดปกติ แสดงออกอย่างชัดเจนในวัยเด็กทำให้พัฒนาการด้านภาษาบกพร่องไม่เป็นไปตามปกติ มีพฤติกรรมความสนใจและการทำกิจกรรมผิดไปจากปกติ อาการของออทิซึมสเปกตรัม มีความหลากหลาย และความรุนแรงมีความแตกต่างกันไป (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรขา, 2561) ด้วยข้อจำกัดในการพัฒนาด้านภาษาและสื่อสารของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม พบปัญหาสำคัญ คือ การอ่านจับใจความไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องอ่านได้ แล้วบอกไม่ได้ว่าเรื่องที่อ่านหรือประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีใจความอะไรบ้าง ซึ่งทำให้ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าไม่สามารถพัฒนาให้นักเรียนออทิซึมสเปกตรัมเกิดการเรียนรู้หรือมีการพัฒนาที่ดีขึ้นได้ ดังนั้น ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องจึงต้องมีความตระหนักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา หรือการร่วมกันหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม สามารถที่จะอ่านออก เขียนได้ และเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมกับเพื่อนได้ การพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนและมีพัฒนาในการเรียนรู้ในเรื่องที่มีความบกพร่องจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในทุกด้าน นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม จะสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการมองภาพมากกว่าการฟัง สื่อนิทานภาพจึงเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาการอ่านจับใจความ การอ่านนิทานจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ในเนื้อหาของภาษาจากการได้เห็นตัวหนังสือในสื่อนิทานภาพ ได้เรียนรู้ถึงการแสดงออกทางอารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนั้นแล้วอ่านหนังสือนิทานช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางสมอง ซึ่งทักษะการอ่านจับใจความ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม และในการเรียนขั้นสูงต่อไป ญิลยา ภูษามคม (2552) ได้ทำการวิจัยการใช้นิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้นิทานประกอบภาพนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าไต้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 คน โดยให้นักเรียนอ่านนิทานประกอบภาพแล้วทำแบบฝึกหัดจำนวน 6 ชุด ใช้เวลาทดลอง 6 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หลังการใช้นิทานประกอบภาพมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนการใช้นิทานประกอบภาพ ร้อยละ 90 สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ ชีระแนว ทำงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความจากนิทานคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นเด็กที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการเห็นรูปภาพ

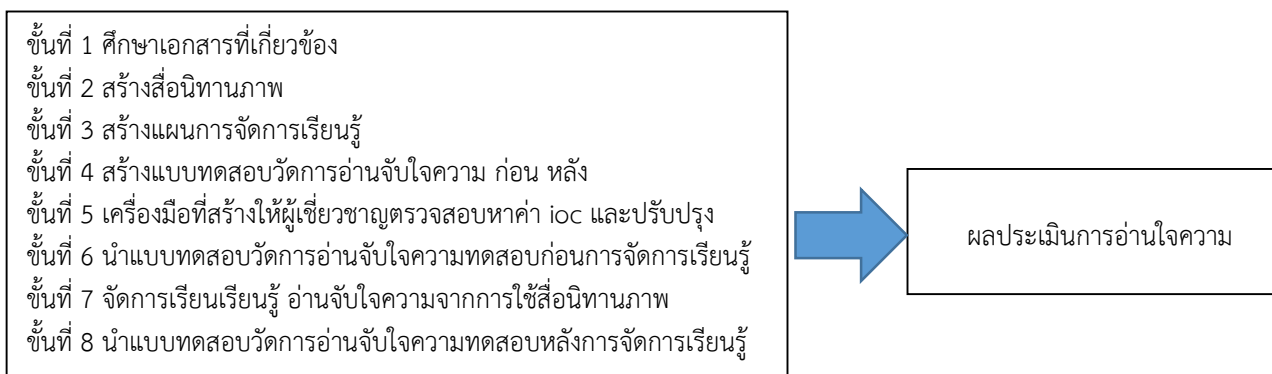
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในใช้สื่อนิทานภาพเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความกับนักเรียนภาวะออทิซึมสเปกตรัม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายการศึกษาพิเศษ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และขึ้นไปเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ แต่มีปัญหาในการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการจัดทำสื่อนิทานภาพขึ้นโดยมุ่งหวังที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม เพื่อให้มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่สูงขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ให้สูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อนิทานภาพต่อการอ่านจับใจความนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม
2. เพื่อเปรียบเทียบการอ่านจับใจความนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อนิทานภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการศึกษาผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิทานในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม 2) สร้างสื่อนิทานภาพ 3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 4) สร้างแบบทดสอบวัดการอ่านจับใจความ ก่อน หลัง 5) นำเครื่องมือที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหา ioc และปรับปรุง 6) นำแบบทดสอบวัดการอ่านจับใจความทดสอบก่อนการจัดแผนการเรียนรู้ 7) จัดการเรียนตามแผนการเรียนการอ่านจับใจความจากการใช้สื่อนิทานภาพ 8) นำแบบทดสอบวัดการอ่านจับใจความทดสอบหลังการจัดแผนการเรียนรู้ จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2563 อายุระหว่าง 9-11 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าอยู่ในกลุ่มที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม จำนวน 4 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนการทดลอง และหลังการทดลองเป็นแบบอัตนัยแบบเขียนตอบ และวาดภาพ จำนวน 2 ฉบับ
2. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้สื่อนิทานภาพ จำนวน 6 แผน
3. สื่อนิทานภาพจำนวน 2 เรื่อง เรื่องกะทิกับกะละแม และเรื่องใจดีกับแม่มดใจร้าย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่

1. ประเมินความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ก่อนใช้สื่อนิทานภาพเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม
2. สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้ชุดหนังสือนิทานภาพ จำนวน 6 แผน โดยการสอนในเดือน พฤศจิกายน 2563 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2564 ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 12.00-13.00 วันละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการทดลอง 18 วัน
3. ประเมินความสามารถการอ่านจับใจความจากแบบฝึกหัดท้ายสื่อนิทานภาพ
4. ประเมินความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน หลัง การใช้สื่อนิทานภาพเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายเป็นรายบุคคลจากการอ่านจับใจความและทำแบบฝึกหัดจากสื่อนิทานภาพที่ได้รับการพัฒนา และเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการความแตกต่างการทดสอบก่อนหลัง โดยใช้แผนภูมิ
2. ค่าเฉลี่ยร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลของการสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม จำนวน 4 คน พบว่า มีพัฒนาการที่สูงขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 คะแนนทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ก่อนและหลังการใช้สื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนที่มีสภาวะออทิซึมสเปกตรัม ของนักเรียนทั้ง 4 คน

คนที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่างคะแนน	
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
1	7	35	16	80	9	45
2	9	45	18	90	9	45
3	12	60	20	100	8	40
4	8	40	19	95	11	55
ค่าเฉลี่ย	9	45	18.25	91.25	9.25	46.25

ภาพประกอบ 2 ตารางคะแนนทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ก่อนและหลังการใช้สื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนที่มีสภาวะออทิซึมสเปกตรัม

ภาพประกอบ 3 กราฟ คะแนนทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้สื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนที่มีสภาวะออทิซึมสเปกตรัม

จากตาราง 1 และภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นว่าคะแนนของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม จำนวน 4 คน พบว่ามีการพัฒนาที่สูงขึ้น ดังนี้ นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมคนที่ 1 ก่อนการทดลองคิดเป็นร้อยละ 35 หลังการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 80 มีคะแนนเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 45 นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมคนที่ 2 ก่อนการทดลองคิดเป็นร้อยละ 45 หลังการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 90 มีคะแนนเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 45 นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมคนที่ 3 ก่อนการทดลองคิดเป็นร้อยละ 60 หลังการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 100 มีคะแนนเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 40 และนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมคนที่ 4 ก่อนการทดลองคิดเป็นร้อยละ 40 หลังการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 95 มีคะแนนเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 55

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของสื่อนิทานภาพที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมผลของการศึกษาวิจัย พบว่า หลังจากนักเรียนได้อ่านนิทานภาพ นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมทั้ง 4 คน มีพัฒนาการการอ่านจับใจความที่สูงขึ้น โดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง แสดงว่าสื่อนิทานภาพ สามารถพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมได้ ซึ่งสื่อนิทานภาพมีเนื้อเรื่องไม่มีความซับซ้อนหรือเนื้อเรื่องที่ยาวจนเกินไป ภาพต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

และตัวหนังสือมีความชัดเจนต่ออ่านและการมองเห็น ซึ่งช่วยพัฒนาการอ่านและเกิดความเข้าใจสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้สูงขึ้นและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องที่อ่านซึ่งสอดคล้องกับ สุภัสสร วัชรคุปต์ (2543) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอนว่า นิทานช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ นิทานยังเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดีที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัย สุพรรณิ อ่อนจาก (2548) กล่าวว่าในการเขียนนิทานประกอบเค้าโครงเรื่อง สำหรับเด็กต้องไม่ซับซ้อน มีแนวคิดหรือแก่นของเรื่อง (Theme) ที่เด่นชัด จับใจความได้ง่าย ไม่เกินกำลังปัญญาของเด็ก ตัวละครควรอยู่ในวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน การวางโครงเรื่องต้องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องเป็นราว มีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก มีเงื่อนไขบางตอนที่ยืดหยุ่นขึ้น แสดงถึงความสำเร็จ ความสุข สมหวัง มีข้อเรื่องกะทัดรัด เข้าใจง่าย และมีการดำเนินเรื่องที่กระตุ้นอารมณ์ สร้างความสนุกสนาน และสอดคล้องกับ สมพร หวานเสร็จ (2552) กล่าวว่า นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมเรียนรู้ได้ดีจากการผ่านการมอง คือ การเปลี่ยนพฤติกรรม กระบวนการคิดโครงสร้างความคิดในสมองของบุคคล อันเนื่องมาจากการรับรู้ทางสายตาหรือการมองเห็น จะช่วยให้นักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมเกิดการรู้ที่ ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ อ่อนจาก (2548) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนอ่านโดยใช้นิทานประกอบภาพ ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อ่านหลังการสอนโดยใช้นิทานประกอบภาพอยู่ในระดับดีมาก และความสามารถในการอ่านจับใจความของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อ่านหลังการสอนโดยใช้นิทานประกอบภาพสูงขึ้น

จากผลการศึกษาที่ได้มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่าสื่อนิทานภาพสามารถช่วยส่งเสริมการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัมในระดับประถมได้สูงขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนทุกเนื้อหาสาระวิชา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ข้อเสนอแนะการใช้ชุดนิทานภาพพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม
- 1.2 การใช้ชุดนิทานภาพในการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีภาวะออทิซึมสเปกตรัม ควรทำการศึกษาหาข้อมูลในการสร้างนิทานเพื่อให้ความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และเนื้อหาในนิทานไม่ควรซับซ้อนมากเกินไปเกินวัยของนักเรียน และเนื้อหาในชุดหนังสือนิทานความเป็นเรื่องที่นักเรียนอ่านเกิดความสนุกสนาน สอดคล้องความรู้และคตินิยม ในการใช้ชีวิตในสังคมให้นักเรียนด้วย
- 1.3 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดทำแบบฝึกหัดประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่ควรมีเนื้อที่มากและมีความซับซ้อน จนเกินไป เนื้อหาและภาพต้องมีความสอดคล้องกัน และต้องคำนึงพื้นฐานความสามารถศักยภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 ในการจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือนิทานภาพทุกครั้งจะต้องจัดกิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและบอกนักเรียนล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรนำเทคนิคการอ่านจากนิทานประเภทบรรยายหรือรอง นิทานพื้นบ้าน มาส่งเสริมพัฒนาในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ หรือการเขียนสรุปใจความ
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : คู่มือ พัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- ณัฐยา ภูษามคม. (2552). *การใช้ชุดนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2561). *คู่มือการดูแลสุขภาพจิตเด็ก กลุ่มปัญหาการเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 13.
- สมพร หวานเสร็จ. (2552). *การพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิซึม โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง*. ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.
- สุพรรณิ อ่อนจาก. (2548). *การศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความของเด็กที่มีปัญหาทางการศึกษาทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนอ่านโดยใช้นิทานประกอบภาพ*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุทธนันท์ กัลป์กะ. (2561). *การช่วยเหลือเด็กออทิสติก: กรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพมหานคร.
- สุภัทสร วัชรคุปต์. (2543). *การสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- อุทัยวรรณ ชีระแนว. (2559). *การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS' TEAMWORK
UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นวนละอง สีดา^{1,*}, พจนีย์ มั่งคั่ง² และ กัญญกร เอี่ยมพญา²

Nuanlaong Seeda^{1,*}, Pojanee Mangkang² and Kanporn Aiempaya²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: nuanlaongpong@gmail.com

รับบทความ 17 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 25 ตุลาคม 2564 ตอบรับบทความ 5 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการทำงานเป็นทีมของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู และ 4) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการวางแผน ด้านการประเมิน และด้านการตัดสินใจ 2) การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม ด้านการประสานงานร่วมกัน ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และด้านการสร้างความไว้วางใจภายในทีม 3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .760$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการวางแผน ด้านการประเมิน ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการตัดสินใจ ร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ 61.10 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_y = .314Z_4 + .297Z_3 + .228Z_5 + .220Z_1 - .220Z_2$

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, การทำงานเป็นทีมของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of school administrators' roles, 2) the level of teachers' teamwork, 3) the relationship between school administrators' roles and teachers' teamwork, and 4) school administrators' roles affecting teachers' teamwork. The sample, selected through simple random sampling, consisted of 317 school administrators and teachers working under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2020. Krejcie and Morgan's table was used to calculate the sample size. The research instrument was a five-rating scale questionnaire with the reliability of .98. The statistics used for data

analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that 1) the level of school administrators' roles was overall at a high level, ranking by mean scores from high to low: information distribution, encouragement, planning, assessment, and decision-making; 2) The level of teachers' teamwork was overall at a high level, ranking by mean scores from high to low: relationship building with team members, work coordination, clear communication, well-defined goal setting, and team trust building; 3) The relationship between school administrators' roles and teachers' teamwork was at a high positive correlation ($r_{xy} = .760$) with the .01 level of significance; and 4) The school administrators' roles in terms of encouragement, planning, assessment, information distribution, and decision-making affected the teachers' teamwork, and could predict the teachers' teamwork at 61.10 percent. The predictive equation could be written in the form of standardized scores as $Z'Y = .314Z_4 + .297Z_3 + .228Z_5 + .220Z_1 - .220Z_2$.

Keywords: School Administrators' Roles, Teachers' Teamwork

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ต้องนำนโยบายมาเป็นกรอบการปฏิบัติ มีการขับเคลื่อนนโยบาย กำหนดเป้าหมาย จุดเน้นของกิจกรรมที่สำคัญ สร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา เน้นให้เกิดเอกภาพทางนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา นอกจากนี้ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงและให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ซึ่งจะทำให้สถานศึกษา มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารเป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นการสร้างรากฐานให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 7) การมีส่วนร่วมเป็นยุทธศาสตร์การบริหารที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จะก่อให้เกิดผลดีในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกันนั้น ความสำเร็จของการทำงานย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้ทำงานและความสำเร็จขององค์กรย่อมขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกันของสมาชิกในองค์กร กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟัง และนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาองค์กร (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2560, หน้า 191)

การทำงานเป็นทีมเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาองค์กรยุคใหม่ที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กร ความซับซ้อนและความหลากหลายของงานในสังคมส่งผลให้ผู้บริหารไม่สามารถทำงานได้ทุกอย่างให้มีประสิทธิภาพได้เพียงลำพัง (ปรีชา สินวรรณ, 2554, หน้า 2) การทำงานเป็นทีมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรช่วยสร้างประโยชน์แก่บุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ลดการทำงานเพียงลำพังทำให้บุคลากรมองเห็นคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะการทำงานใหม่ ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นภายในทีมรวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกภายในทีม ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้อัตราความเครียดในการทำงานลดลง และนำเอาศักยภาพของตนเองมาใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น หัวใจสำคัญของทีมที่มีสมรรถนะสูงคือการมีผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในทีม สามารถจูงใจให้สมาชิกทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้เตรียมความพร้อมในด้านความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญต่อบุคคลที่จะกลายเป็นผู้นำทีมในอนาคตเพื่อนำพาทีมไปสู่ความมีประสิทธิภาพ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2561, หน้า 318)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดทิศทางของการศึกษา และเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (สุนันธิณี ม่วงเนียม, 2560, หน้า 12) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาและตัดสินใจ

เฉพาะหน้าได้ทันท่วงที่ พัฒนาตนเองเพื่อพร้อมรับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นผู้นำทั้งทางด้านวิชาการ และเทคโนโลยี เพื่อนำความรู้และทักษะใหม่ ๆ ถ่ายทอดให้กับครูได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของบุคลากรที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน นิเทศติดตามสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ย่อมก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2561, หน้า 339)

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า จุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษาคือการทำงานเป็นทีมของครูยังเป็นปัญหาในการบริหารภายในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีมของครู โดยสร้างความตระหนักให้คณะครูในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมทุกกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากร กิจกรรมนั้น ๆ จึงจะสามารถดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับ กลวิธี กลยุทธ์ และการบริหารทรัพยากรที่หลากหลาย ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาสนับสนุนแนวทางในการพัฒนาทีมงานของตนเองเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้ความพึงพอใจของบุคลากรทุกคนในทีมงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2562, หน้า 42)

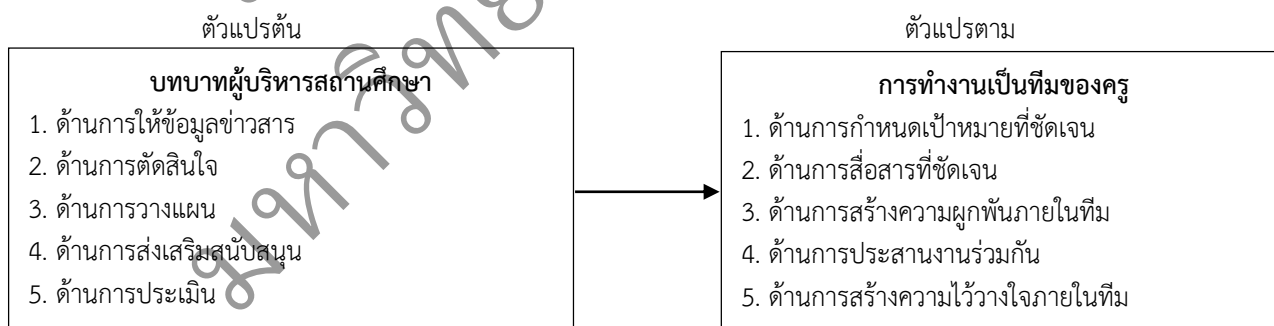
จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา และควรพัฒนาส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การทำงานเป็นทีมของครูอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
4. เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 163 คน ครู จำนวน 1,604 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,767 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายชื่อ โดยคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน ครู จำนวน 288 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถาม ที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร 2) ด้านการตัดสินใจ 3) ด้านการวางแผน 4) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และ 5) ด้านการประเมิน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน 2) ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน 3) ด้านการสร้างความรู้ความผูกพันภายในทีม 4) ด้านการประสานงานร่วมกัน และ 5) ด้านการสร้างความรู้ความไว้วางใจภายในทีม

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2. ทำหนังสือชี้แจงและสร้างความเข้าใจในเรื่องการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้แก่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามผ่านสื่อออนไลน์ และทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form เนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และจังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่สีแดง เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form แล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูล มาวิเคราะห์ต่อไป ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วยังได้ข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเองผ่านทางสื่อออนไลน์อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร	4.51	.55	มากที่สุด
2. ด้านการตัดสินใจ	4.38	.62	มาก
3. ด้านการวางแผน	4.42	.58	มาก
4. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน	4.45	.57	มาก
5. ด้านการประเมิน	4.40	.62	มาก
ภาพรวม	4.43	.54	มาก

จากตาราง 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 4.51$) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการประเมิน ($\bar{X} = 4.40$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.38$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร

ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเพื่อปรับใช้ในการบริหารงานอยู่เสมอ	4.53	.64	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีทักษะในการพูดโน้มน้าวครูและบุคลากรอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน	4.46	.70	มาก
3. ผู้บริหารใช้ช่องทางการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว	4.56	.62	มากที่สุด
4. ผู้บริหารประชาสัมพันธ์นโยบายแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง	4.47	.70	มาก
5. ผู้บริหารนำข่าวสารของสถานศึกษาเผยแพร่บนเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก เพจ ป้ายประชาสัมพันธ์ และแผ่นพับ	4.52	.65	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.51	.55	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารใช้ช่องทางการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.56$) ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเพื่อปรับใช้ในการบริหารงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.53$) ผู้บริหารนำข่าวสารของสถานศึกษาเผยแพร่บนเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก เพจ ป้ายประชาสัมพันธ์ และแผ่นพับ ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีทักษะ ในการพูดโน้มน้าวครู และบุคลากรอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารเป็นผู้มีความสามารถในการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญห	4.40	.69	มาก
2. ผู้บริหารใช้เหตุผลในการตัดสินใจ	4.35	.69	มาก
3. ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดและรวดเร็ว	4.39	.70	มาก
4. ผู้บริหารเลือกใช้แนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย	4.42	.73	มาก
5. ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.35	.73	มาก
เฉลี่ยรวม	4.38	.62	มาก

จากตาราง 3 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารเลือกใช้แนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.42$) ผู้บริหารเป็นผู้มีความสามารถในการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญห ($\bar{X} = 4.40$) ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการวางแผน

ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตเพื่อเตรียมครุให้พร้อมับสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้น	4.34	.69	มาก
2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา	4.44	.70	มาก
3. ผู้บริหารศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารงานและสภาพบริบทของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนตัดสินใจ	4.37	.70	มาก
4. ผู้บริหารและครูจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกัน	4.49	.66	มาก
5. ผู้บริหารระบุบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรม	4.46	.66	มาก
เฉลี่ยรวม	4.42	.58	มาก

จากตาราง 4 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารและครูจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.49$) ผู้บริหารระบุบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบแผนงาน โครงการและกิจกรรม ($\bar{X} = 4.46$) ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตเพื่อเตรียมครุให้พร้อมับสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.34$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

ด้านการส่งเสริมสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองโดยการเข้าประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความสามารถและความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.52	.64	มากที่สุด
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้ผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน	4.38	.67	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.51	.65	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นและเพียงพอในการจัดการเรียนการสอนของครู	4.39	.72	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.46	.65	มาก
เฉลี่ยรวม	4.45	.57	มาก

จากตาราง 5 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองโดยการเข้าประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความสามารถและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.52$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.51$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้ผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการประเมิน

ด้านการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์ SWOT มาพัฒนาหรือแก้ไขปัญหของสถานศึกษา	4.34	.71	มาก
2. ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง	4.42	.71	มาก
3. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการทำงานให้กับครู	4.41	.74	มาก
4. ผู้บริหารมีการประเมินผล กระบวนการดำเนินงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.45	.63	มาก
5. ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง และแจ้งผลให้ทราบ พร้อมทั้งอธิบายผลการประเมินตามผลสัมฤทธิ์ของการทำงานอย่างมีเหตุผลและยุติธรรม	4.36	.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.40	.62	มาก

จากตาราง 6 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมีการประเมินผล กระบวนการดำเนินงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.45$) ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.42$) ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการทำงานให้กับครู ($\bar{X} = 4.41$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์ SWOT มาพัฒนาหรือแก้ไขปัญหของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวม

ทำงานเป็นทีมของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	4.46	.60	มาก
2. ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน	4.46	.58	มาก
3. ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม	4.55	.56	มากที่สุด
4. ด้านการประสานงานร่วมกัน	4.49	.53	มาก
5. ด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม	4.45	.57	มาก
ภาพรวม	4.48	.51	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างควมผูกพันภายในทีม ($\bar{X} = 4.55$) ด้านการประสานงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.49$) ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.46$) และด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมายของงาน	4.42	.69	มาก
2. คณะครูในโรงเรียนมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน	4.42	.71	มาก
3. คณะครูในโรงเรียนรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน	4.47	.68	มาก
4. คณะครูในโรงเรียนรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่	4.49	.69	มาก
5. คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการผลักดันให้งานประสบความสำเร็จ	4.51	.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.46	.60	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการผลักดันให้งานประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.51$) คณะครูในโรงเรียนรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.49$) คณะครูในโรงเรียนรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คณะครูในโรงเรียนมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.42$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน

ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะครูในโรงเรียนมีการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.50	.63	มาก
2. คณะครูในโรงเรียนมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	4.46	.69	มาก
3. คณะครูในโรงเรียนมีการสื่อสารโดยใช้ฐานข้อมูลประกอบการชี้แจง	4.44	.67	มาก
4. คณะครูในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ	4.46	.64	มาก
5. คณะครูในโรงเรียนมีการซักถามข้อสงสัยและร่วมแสดงความคิดเห็น	4.47	.65	มาก
เฉลี่ยรวม	4.46	.58	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คณะครูในโรงเรียนมีการ

สื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.50$) คณะครูในโรงเรียนมีการซักถามข้อสงสัยและร่วมแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.47$) คณะครูในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คณะครูในโรงเรียนมีการสื่อสารโดยใช้ฐานข้อมูลประกอบการชี้แจง ($\bar{X} = 4.44$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม

ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	4.57	.60	มากที่สุด
2. คณะครูในโรงเรียนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน	4.51	.63	มากที่สุด
3. คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน	4.57	.63	มากที่สุด
4. คณะครูในโรงเรียนมีน้ำใจ สนับสนุน เกื้อกูลกัน	4.56	.66	มากที่สุด
5. คณะครูในโรงเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ	4.52	.63	มากที่สุด
6. คณะครูในโรงเรียนให้ความเคารพซึ่งกันและกัน	4.54	.63	มากที่สุด
7. คณะครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันด้วยความยืดหยุ่นและประนีประนอม	4.56	.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.55	.56	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ คณะครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ($\bar{X} = 4.57$) คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน ($\bar{X} = 4.57$) คณะครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันด้วยความยืดหยุ่นและประนีประนอม ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คณะครูในโรงเรียนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการประสานงานร่วมกัน

ด้านการประสานงานร่วมกัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะครูในโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.49	.68	มาก
2. คณะครูในโรงเรียนร่วมกันจัดระเบียบการทำงานไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน	4.48	.59	มาก
3. คณะครูในโรงเรียนใช้รูปแบบการประสานงานที่หลากหลายและเหมาะสม	4.46	.62	มาก
4. คณะครูในโรงเรียนบูรณาการความรู้ความสามารถของแต่ละคนเพื่อทำงานจนประสบความสำเร็จ	4.51	.58	มากที่สุด
5. คณะครูในโรงเรียนสรุปรายงานผลความก้าวหน้าให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.49	.60	มาก
เฉลี่ยรวม	4.49	.53	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการประสานงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ คณะครูในโรงเรียนบูรณาการความรู้ ความสามารถของแต่ละคนเพื่อทำงานจนประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.51$) คณะครูในโรงเรียนสรุปรายงานผลความก้าวหน้าให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.49$) คณะครูในโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คณะครูในโรงเรียนใช้รูปแบบการประสานงานที่หลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม

ด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะครูในโรงเรียนไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.48	.61	มาก
2. คณะครูในโรงเรียนยอมรับความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล	4.51	.61	มากที่สุด
3. คณะครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.55	.62	มากที่สุด
4. คณะครูในโรงเรียนมีความรัก ความเมตตาต่อกัน	4.50	.63	มาก
5. คณะครูในโรงเรียนมีความผูกพันกัน	4.44	.70	มาก
6. คณะครูในโรงเรียนไม่มีความลับระหว่างกัน	4.26	.75	มาก
7. คณะครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันโดยไม่ทำร้ายหรือเอาเปรียบกัน	4.43	.71	มาก
8. คณะครูในโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในตัวสมาชิกในทีมจนเกิดความเชื่อถือ	4.45	.63	มาก
เฉลี่ยรวม	4.45	.57	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ คณะครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.55$) คณะครูในโรงเรียนยอมรับความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.51$) คณะครูในโรงเรียนมีความรักความเมตตาต่อกัน ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ คณะครูในโรงเรียนไม่มีความลับระหว่างกัน ($\bar{X} = 4.26$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.000						
X_2	.806**	1.000					
X_3	.765**	.824**	1.000				
X_4	.779**	.832**	.801**	1.000			
X_5	.786**	.782**	.782**	.783**	1.000		
X	.902**	.930**	.913**	.917**	.907**	1.000	
Y	.694**	.642**	.714**	.719**	.707**	.760**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .760$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ($r_{x_4y} = .719$) ด้านการวางแผน ($r_{x_3y} = .714$) ด้านการประเมิน ($r_{x_5y} = .707$) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ($r_{x_1y} = .694$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการตัดสินใจ ($r_{x_2y} = .642$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.086	.159		6.835**	.000
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน (X_4)	.285	.066	.314	4.334**	.000
ด้านการวางแผน (X_3)	.262	.062	.297	4.205**	.000
ด้านการประเมิน (X_5)	.191	.056	.228	3.392**	.001
ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (X_1)	.207	.064	.220	3.247**	.001
ด้านการตัดสินใจ (X_2)	-.183	.065	-.220	-2.835**	.005
ค่าคงที่ (a) = 1.086					
$R = .782, R^2 = .611, S.E._{est} = .323, F = 97.756, P = .000$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับตามค่าอำนาจการพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน (X_4) ด้านการวางแผน (X_3) ด้านการประเมิน (X_5) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (X_1) และด้านการตัดสินใจ (X_2) โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .611 แสดงว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 61.10

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 1.089 + .285X_4 + .262X_3 + .191X_5 + .207X_1 - .183X_2$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z'Y = .314Z_4 + .297Z_3 + .228Z_5 + .220Z_1 - .220Z_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญ ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 31) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนันธิณีย์ ม่วงเนียม (2560, หน้า 45) ศึกษาพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทรงพล เจริญคำ (2563, หน้า 16) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ที่มีพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บทบาท ของผู้บริหารกำหนดขึ้นอยู่ที่บุคคลและสังคม ดังนั้น ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร คือ บทบาทความเป็นผู้บริหาร บทบาทความเป็นผู้นำ บทบาทของผู้รักษาระเบียบวินัยและบทบาทเป็นผู้ประสานงาน และ สอดคล้องกับ กอร์ตัน (Gorton, 1983, p.118) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในฐานะผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำด้านการสอน ผู้รักษาระเบียบวินัย ส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีในองค์กร ผู้ประเมินผล และผู้แก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กร

2. การศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในการเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยการสร้างเครือข่ายให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงระดมความคิดส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ผลผลิตของทีมงาน ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 15) สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สิริกานต์ โสมราช (2558, หน้า 107) ศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, หน้า 318) กล่าวว่า การทำงาน เป็นทีม ช่วยเพิ่มผลการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาองค์การได้ในหลากหลายด้าน เช่น การสร้างความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ภายในองค์การที่เกิดจากสมาชิกภายในทีมที่มีทักษะ ประสบการณ์ และมุมมองที่หลากหลายช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงาน ช่วยสร้าง ประโยชน์แก่บุคลากร นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะการทำงานใหม่ ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นภายในทีม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกภายในทีม ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และนำเอาศักยภาพ ของตนเองมาใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .760$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้พัฒนาศักยภาพและ สมรรถนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนการพัฒนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายการทำงานเป็นทีม (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 45) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริกานต์ โสมราช (2558, หน้า 112) ศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, หน้า 339) กล่าวว่า การทำงานเป็น ทีมของครูในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาและตัดสินใจเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งที่ มีการพัฒนาตนเองเพื่อพร้อมรับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้ทันสมัย อยู่เสมอ อีกทั้งเป็นผู้นำทั้งทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อนำความรู้และทักษะใหม่ ๆ ไปถ่ายทอดให้กับครูได้อย่างเต็มศักยภาพ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัย บทบาทในการ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของบุคลากรที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา มีการนิเทศติดตามเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา

4. จากการศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับตาม อำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน (X_4) ด้านการวางแผน (X_3) ด้านการประเมิน (X_5) ด้านการให้ ข้อมูลข่าวสาร (X_1) และด้านการตัดสินใจ (X_2) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สร้างแรงจูงใจให้กับครูในการปฏิบัติงาน สร้างเครือข่ายการทำงานเป็นทีม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 4) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริกานต์ โสมราช (2558, หน้า 114) พบว่า บทบาท ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 สอดคล้องกับ ทรงพล เจริญคำ (2563, หน้า 16) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการคน งบประมาณ อุปกรณ์และการบริหารจัดการ เช่น ด้านการเงินและงบประมาณ สามารถบริหารวัสดุและครุภัณฑ์การก่อสร้างการ บำรุงรักษาตลอดจนการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ส่งผลให้ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ทำให้ ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ แฟรเรนและเคย์ (Farren & Kaye, 1996, p. 175) กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา ช่วยให้บุคลากรแต่ละคนสามารถพัฒนาแผนงาน โดยละเอียดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ช่วยให้บุคลากร ประสบความสำเร็จด้วยการหยิบบรรยากาศที่ดี ๆ ให้กับบุคลากร สนับสนุนให้บุคลากรรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างแผนงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

2) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการวางแผนก่อนการปฏิบัติงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนและหากเกิดปัญหาสามารถแก้ปัญหา ได้ทันที ส่งผลให้ครูมีทิศทางในการดำเนินงาน ช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับทิศทางของสถานศึกษา ช่วยลดความไม่ แน่นนอน สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ดียิ่งขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมรับ

การเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ครูมีตระวังในการปฏิบัติงานและหาทางป้องกันล่วงหน้าได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 33) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา สุระคำ (2562, หน้า 69) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 (ฉิรดา เวชญาลักษณ์, 2563, หน้า 86) กล่าวว่า การวางแผนของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประเมิน ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ปฏิบัติตามนโยบายการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งการประเมินเป็นกระบวนการประเมินค่าของบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ทั้งผลงานและคุณลักษณะอื่น ๆ การประเมินอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน มีเกณฑ์การประเมินที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ให้ความสำคัญโดยทั่วกันส่งผลให้ครูได้ทราบแนวทางการประเมิน นำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงาน และการปฏิบัติตนได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 5) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐธิดา กับปูลาวลัย (2562, หน้า 96) พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการติดตาม ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการทำงานเป็นทีม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ สอดคล้องกับ สัมมา ธนินัย (2560, หน้า 56) ได้กล่าวว่า บทบาทในด้านการประเมินผลของผู้บริหาร มีการประเมินผลกระบวนการดำเนินงานทั้งระบบ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานและเกณฑ์ ที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงงานและตัวบุคลากร ศึกษาจุดอ่อนจุดแข็งเพื่อดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนาทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและเป็นปรนัย ประเมินผลเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจทางจิตวิทยา และปรับปรุงเรื่องมนุษยสัมพันธ์ ประเมินเจตคติเพื่อสร้างความเข้าใจ และได้รับความสนใจ และการร่วมมือสนับสนุนจากประชาชน ส่งผลให้ครูได้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาเพื่อนำมาแก้ไขหรือพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการดำเนินงาน

4) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ให้ความสำคัญในการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์ ส่งผลให้ครูใช้ช่องทางการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานที่มีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 20) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุสิตา เลหาพันธุ์ (2561, หน้า 165) พบว่า ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 สอดคล้องกับ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, หน้า 29) กล่าวว่า ผู้บริหาร ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการรวบรวมและการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น และนำข้อมูลเหล่านั้นส่งต่อไปยังบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานใน

5) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตัดสินใจ ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้นำฐานข้อมูลครู ประวัติครู ประวัติการพัฒนาดตนเอง ฝึกอบรมนำไปสู่การวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจ ทำให้ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การตัดสินใจที่ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูร่วมใจในการปฏิบัติงานอย่างราบรื่นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2564, หน้า 43) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริกานต์ โยมราช (2558, หน้า 114) พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตัดสินใจส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 สอดคล้องกับ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, หน้า 29) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็นการรวบรวมและการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศให้เพียงพอต่อการบริหารงานในองค์การให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ

1.2 จากการศึกษา พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการสร้างควมไว้วางใจภายในทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรยอมรับ และรับฟังความคิดเห็นของครู และจัดวิธีการทำงานให้ครูทำงานร่วมกัน

1.3 จากการศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง มีความสัมพันธ์สูงกว่าทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ รับฟังปัญหาต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือ เสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เป็นมิตรและเป็นกันเองแก่ครู อำนวยความสะดวกและสนับสนุนทรัพยากรให้แก่วิชาการเพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 จากการศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการวางแผน ด้านการประเมิน ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการตัดสินใจ สามารถร่วมกันพยากรณ์การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ดังนั้น เมื่อต้องการให้ครูทำงานเป็นทีม สามัคคีกัน และการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำบทบาทดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางให้ครูได้ทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมสนับสนุน ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา รูปแบบการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.2 ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

2.3 ควรศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุระคำ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ : แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ณัฐธิญา กับปูลารัตน์. (2562). *บทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2563). *การประยุกต์ใช้ TQM ในการบริหารการศึกษา*. เชียงใหม่: วณิชการพิมพ์.
- ดุสิตา เลหาพันธุ์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงพล เจริญคำ. (2563). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- ปรีชา สนิวรรณ. (2554). *การดำเนินงานตามคุณลักษณะที่มีที่ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ไพฑูรย์ สนิลรัตน์. (2560). *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมมา รณิธิย์. (2560). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2562). *รายงานสังเคราะห์ผลการตรวจสอบรายงานประจำปีและการ ประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562*. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1.
- _____. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563*. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. เข้าถึงได้จาก http://gpa.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf?fbclid=IwAR0y0b2BJDpflCokO7epQ2CmhSwuc2hoS_H0UesuDdYPI5DBhgs_nD2_puc. 19 มีนาคม 2564.

- สิริกันต์ โสมราช. (2558). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สุนันธิณี ม่วงเนียม. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Farren, C. & Kaye, B. L. (1996). *Leadership role in the leader of foundation*. (3rd ed.). New York: The Drucker foundation.
- Gorton, R.D. (1983). *School Administration and Supervision, Leadership Challenges and Opportunities*. (2nd ed.). Dubuque: Win c. Brown.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ADMINISTRATORS' TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AFFECTING THE TEACHING EFFICIENCY OF PRIVATE
SCHOOL TEACHERS IN BANGKOK UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION

จิราพร อินทุสมิต^{1,*} พจนีย์ มั่งคั่ง² และ กัญญกร เอี่ยมพญา²

Jiraporn Intusamith^{1,*}, Pojanee Mangkang² and Kanporn Aiemphaya²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: jijiraporn@gmail.com

รับบทความ 18 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 29 ตุลาคม 2564 ตอรับบทความ 8 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 2) ระดับประสิทธิภาพการสอนของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครู 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้บริหารและครู จำนวน 370 คน โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธี stepwise

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการใช้กลวิธีในการสอน และด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .789$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู คือ ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการสอนของครู ได้ร้อยละ 63.30 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_Y = .400Z_2 + .303Z_1 + .213Z_5 + .175Z_3 + .104Z_4$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร, ประสิทธิภาพการสอนของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of administrators' transformational leadership, 2) the level of teachers' teaching efficiency; 3) the relationship between administrators' transformational leadership and teachers' teaching efficiency, and 4) administrators' transformational leadership that affected teachers' teaching efficiency. The sample consisted of 370 administrators and teachers working in private schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission in the academic year 2020. The research instrument was a set of questionnaires. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings found that 1) The level of administrators' transformational leadership was overall and in each aspect at a high level, ranking by the mean scores from high to low: individualized consideration, intellectual stimulation, inspirational motivation, vision creation, and role models of idealized influences; 2) The level of teachers' teaching efficiency was at a high level, ranking by the mean scores from high to low: curriculum implementation, measurement and evaluation, creating a conducive learning environment, instructional strategies, and well-defined lessons; 3) The relationship between administrators' transformational leadership and teachers' teaching efficiency yielded positive correlation ($r_{xy} = .789$) with the .01 level of significance; and 4) Administrators' transformational leadership that affected teachers' teaching efficiency included the role models of idealized influences, inspirational motivation, vision creation, intellectual stimulation, and individualized consideration. They could predict teachers' teaching efficiency at 63.30 percent, and be written as the forecasting equation in the form of the standardized scores as follows: $Z'_Y = .400Z_2 + .303Z_1 + .213Z_5 + .175Z_3 + .104Z_4$

Keywords: Administrators' Transformational Leadership, Teachers' Teaching Efficiency

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๘) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 1 มาตรา 6 ระบุไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจำเป็นต้องนำหลักการแนวคิดดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการดำเนินการให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวใจสำคัญส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการศึกษา

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญต่อการนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยครูผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554, หน้า 17) บทบาทหน้าที่หลักของครูคือการทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้เป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งครูจะต้องมีความรอบรู้ในศาสตร์ด้านต่าง ๆ เพียงพอที่จะจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนให้เกิดกับผู้เรียนด้วยกระบวนการที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย (กัญญา เจริญพญา และนิวัฒน์ น้อยมณี, 2560, หน้า 75-76) ครูที่มีคุณภาพในการสอนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า 127) ประสิทธิภาพการสอนเกิดจากเจตคติ ความเข้าใจ ทักษะและพฤติกรรมของครูที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (Doal, 2010, p. 194) นอกจากนี้ที่สนา แหมมณี (2555, หน้า 120) กล่าวถึง การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นวิธีการที่ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงสภาพความเหมาะสมต่อผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานของโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เป็นผู้นำการศึกษา สามารถบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทันต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ทิศทางการพัฒนาที่ดีขึ้น “ภาวะผู้นำ” ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จได้ (ฉันทวัลย์ สารสุข, 2553, หน้า 1) สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2561, หน้า 379) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่าในองค์กรต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้ก่อตั้ง ผู้บริหารสูงสุด ผู้จัดการ ผู้บริหารระดับกลางหรือระดับต้นรวมถึงทุก ๆ คนในองค์กร หากทุกคนมีภาวะผู้นำแล้วย่อมส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรองค์การใดมีผู้นำผู้บริหารหรือพนักงานที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลให้องค์การมีคุณภาพของผลงานที่ยอดเยี่ยม เนื่องจากภาวะผู้นำมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรเพื่อไปสู่ความสำเร็จขององค์กรได้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงถือว่าได้รับความนิยมมากเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำมักได้รับความพึงพอใจและมีอิทธิพลต่อ ผู้ตาม ผู้นำจะปลุกใจผู้ตามให้เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทำให้ผู้ตามเห็นถึงความสามารถผู้นำต่อการมีวิสัยทัศน์ที่มีต่อองค์กรในอนาคต การมีความเชื่อมั่นในตนเองและความเชื่อมั่นหรือศรัทธาในตัวของผู้ตามจนสามารถปฏิบัติตามภารกิจที่ได้สำเร็จรวมถึงการแสดงความห่วงใยและความเกี่ยวข้องกับผู้ตาม การสร้างแรงกระตุ้นเพื่อให้ผู้ตามมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา (Yukl, 2010, p. 20) นอกจากนี้ วรรณญา ทิวาวัช (2558, หน้า 31) กล่าวถึงองค์กรที่ผู้นำมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลดีต่อองค์กร เพราะทำให้องค์กรสามารถก้าวทันต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้อย่างเท่าทันและบุคลากรในองค์กรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพในการทำงานที่ดี อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลักดันให้การเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ ทำนองเดียวกัน ชีระ บุญเจริญ (2553, หน้า 121) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการและบริหารการศึกษาในยุคนี้ ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนสาระเนื้อหาขององค์กรทางการศึกษาเพื่อให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งการศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับความท้าทายจากสภาพแวดล้อมและแนวโน้มเศรษฐกิจสังคมซึ่งเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังคงเป็นรูปแบบเดิมที่เน้นการท่องจำ ยังไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาศักยภาพคนที่สุดอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2560, หน้า 6) นอกจากนี้ ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเอกชนด้านครู พบว่า ทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลและตามหลักสูตร การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2561, หน้า 34)

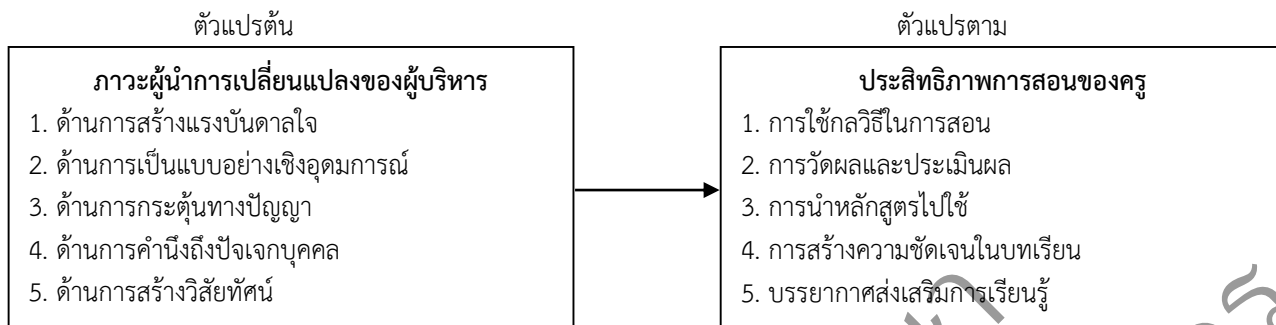
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนประสิทธิภาพการสอนของครูให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพทางการศึกษาและโรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพรวมถึงการมีชื่อเสียงของโรงเรียนได้รับความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนสมดังจุดหมายของการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9,297 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 370 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) มีรายละเอียด ดังนี้

- 5 หมายถึง ครูมีประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ครูมีประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ครูมีประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ครูมีประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ครูมีประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. นำหนังสือเสนอต่อผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะให้ความสำคัญต่อการยินยอมให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
3. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้แก่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามผ่านสื่อออนไลน์ และทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 และกรุงเทพมหานครเป็นเขตพื้นที่สีแดง
4. เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form แล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วยังได้ข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยติดต่อสอบถามด้วยตนเองผ่านทางสื่อออนไลน์อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาพรวม (n = 370)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.43	.62	มาก
2. ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์	4.36	.68	มาก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.43	.49	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.48	.48	มาก
5. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.42	.54	มาก
เฉลี่ยรวม	4.43	.37	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.42$) และด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับดังนี้

1. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.49$) และผู้บริหารวิเคราะห์ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารใช้วิธีติดต่อสื่อสารแบบสองทางและเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.45$)

2. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีการคิดค้นหาวิธีใหม่ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.48$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.48$) และผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูรู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.32$)

3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารปลูกฝังให้ครูมีเจตคติที่ดี คิดในแง่บวก ($\bar{X} = 4.48$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ผู้บริหารให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยครูอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$) และผู้บริหารกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารทำให้ครูมีแรงจูงใจปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ($\bar{X} = 4.36$)

4. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์เพื่อนำโรงเรียนสู่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ผู้บริหารจูงใจให้ครูเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อเป้าประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล ($\bar{X} = 4.47$) และผู้บริหารอุทิศตนเพื่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูเกิดวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นเป้าประสงค์ในอนาคต ($\bar{X} = 4.34$)

5. ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารแสดงให้ครูทราบถึงความคาดหวังต่อผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของครู ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมสูง เสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.40$) และผู้บริหารมีจุดยืนที่ชัดเจนเมื่อเกิดความขัดแย้งในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารบริหารงานอย่างชาญฉลาด ($\bar{X} = 4.31$)

2. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวม ($n = 370$)

ประสิทธิภาพการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การใช้กลวิธีในการสอน	4.46	.57	มากที่สุด
2. การวัดผลและประเมินผล	4.48	.50	มาก
3. การนำหลักสูตรไปใช้	4.50	.64	มาก
4. การสร้างความชัดเจนในบทเรียน	4.45	.56	มาก
5. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	4.47	.51	มาก
เฉลี่ยรวม	4.47	.39	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.50$) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.48$) การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$) การใช้กลวิธีในการสอน ($\bar{X} = 4.46$) และการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y
X ₁	1.000						
X ₂	.224**	1.000					
X ₃	.138**	.271**	1.000				
X ₄	.170**	.589**	.177**	1.000			
X ₅	.446**	.168**	.443**	.072**	1.000		
X	.638**	.726**	.593**	.610**	.649**	1.000	
Y	.530**	.612**	.437**	.437**	.500**	.789**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .789$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ ($r_{x_2y} = .612$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r_{x_1y} = .530$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($r_{x_5y} = .500$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r_{x_3y} = .437$) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($r_{x_4y} = .437$) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากัน

4. การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise) ดังตาราง 4

ตาราง 4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.006	.162		6.195	.000
ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ (X ₂)	.226	.023	.400	9.871**	.000
ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X ₅)	.151	.028	.213	5.398**	.000
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X ₁)	.188	.022	.303	8.348**	.000
ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X ₃)	.138	.029	.175	4.775**	.000
ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X ₄)	.083	.031	.104	2.637**	.009
ค่าคงที่ (a) = 1.006					
R = .796, R ² = .633, S.E. _{est} = .235, F = 125.825, P = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทั้ง 5 ด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เรียงลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ (X₂) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₁) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X₅) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X₃) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X₄) โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .633 แสดงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทั้ง 5 ด้านสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้ร้อยละ 63.30

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y' = a + bX_2 + bX_1 + bX_5 + bX_3 + bX_4$$

$$Y' = 1.006 + .226X_2 + .188X_1 + .151X_5 + .138X_3 + .083X_4$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'_Y = .400Z_2 + .303Z_1 + .213Z_5 + .175Z_3 + .104Z_4$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งนภา จันทรลี (2562, หน้า 88) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุกรี สุระคำแหง (2563, หน้า 126) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ให้ความสำคัญในภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564 พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน พัฒนาสมรรถนะครูให้มีจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นผู้แนะนำและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2560, หน้า ข) สอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวิ (2553, หน้า 338) กล่าวว่า กระแสสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลักดันให้การเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย หลายระดับ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุกดาเมธี ศรีพงษ์เพริศ (2561, หน้า 125) พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณี เรืองบุญ (2561, หน้า 106) พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีนโยบายมุ่งเน้นปฏิรูปครูโดยเน้นการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ พัฒนาคณาจารย์ในสถานศึกษาเป็นมืออาชีพ ทั้งในด้านมาตรฐานวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถและทักษะทั้งในด้านหน้าที่และกระบวนการ มีการพัฒนาตนเองให้ทันสมัยในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา (ทิศนา แคมมณี, 2555, หน้า 120) สอดคล้องกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2561, หน้า 127) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมกับวัยความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .789$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา กล้าหาญ (2559, หน้า 80) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติศักดิ์ ปญโญ (2561, หน้า 86) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีอุดมการณ์สูงในด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่น ให้ความเอาใจใส่ต่อการทำงานของครู กระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุผล ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพการสอนมาก ส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง สอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 121) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการและบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารการศึกษาจำต้องมีความรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนสาระเนื้อหาขององค์กรทางการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

4. การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทั้ง 5 ด้านสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการสอนของครู ได้ร้อยละ 63.30 เรียงลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้ คือ

1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลวิจัยของ กิตติศักดิ์ ปัญญา (2561, หน้า 86) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน บริหารสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมายและแนวนโยบาย มีจุดยืนที่ชัดเจนเมื่อเกิดปัญหาในสถานศึกษา แสดงความคาดหวังต่อผลการปฏิบัติงานของครู มีความอุทิศตัวก่อให้เกิดเป็นตัวอย่างที่ดีขึ้นในสถานศึกษา สร้างความภาคภูมิใจให้กับทุกคน ผู้ร่วมงานจึงปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ดีเหล่านั้นและเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในตัวผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลให้ครูเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตั้งไว้ จนทำให้เกิดการบรรลุสู่เป้าหมายในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ คูเซสและโพตเนอร์ (Kouzes, & Posner, 2012, p. 16) กล่าวว่า การที่ผู้นำกระตุ้นกระบวนการบริหาร ให้มีการวางแผนและกำหนดแนวทาง เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงออกตัดสินใจมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน โดยเลือกทำในสิ่งที่ง่ายก่อนมีการตรวจสอบความคืบหน้าและลงมือแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุความสำเร็จ วางตนให้เหมาะสมเป็นที่เคารพนับถือและไว้วางใจจากผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส มีสัจจะ การกระทำกับคำพูดสอดคล้องกันเสมอ ซึ่งครูได้เรียนรู้และเห็นตัวอย่างจากผู้บริหารในการปฏิบัติงานเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารและค่านิยมที่ตีตามที่น่าไปแบบอย่างสู่การจัดการเรียนการสอนซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของครู

2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการสร้างแรงบันดาลใจส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชุดา บุญชู (2562, หน้า 64) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนที่เด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มุ่งมั่นตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมุ่งให้มีผลการประเมินสูงกว่าค่าเป้าหมายและตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูงเพื่อกระตุ้นและท้าทายความสามารถของครู จึงให้ครูพัฒนาความสามารถไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เน้นการทำงานเป็นกระบวนการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาและขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 9) กล่าวว่า การที่ผู้นำจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ร่วมงาน โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานต่อผู้ร่วมงาน กระตุ้นจิตวิญญาณของทีม มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีในแง่บวก สร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน แสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556, หน้า 189) กล่าวว่า การให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความสามารถสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ทুমเท ความพยายามในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพคอยให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ร่วมงาน ที่อุทิศตนให้กับงานว่าจะได้รับการตอบแทนที่เหมาะสมสนับสนุนผู้ร่วมงานที่อุทิศตนให้กับงานโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจะทำให้ผู้ร่วมงานสามารถใช้ทักษะและความสามารถในการทำงานเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน

3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรัญ มุลบุญ (2558, หน้า 130) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เป็นวิสัยทัศน์ปฏิบัติเพื่อให้รู้ถึงความมุ่งหมายของสถานศึกษาจะต้องทำภารกิจอย่างไรจึงจะบรรลุความมุ่งหมาย ผู้บริหารใช้ความสามารถในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดให้ครูทุกคนได้รับทราบและเข้าใจถึงเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ จูงใจให้ครูเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อเป้าประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราข (2552, หน้า 257) ให้ทัศนะว่า คุณลักษณะของผู้นำในการพัฒนาวิสัยทัศน์ โดยผู้นำจะรวบรวมพลังของบุคลากรทั้งหมดให้มุ่งไปยังวิสัยทัศน์หรือแนวคิดที่ปรารถนาและเป็นไปได้ขององค์กร และจะต้องถ่ายทอดวิสัยทัศน์โดยการ

ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร ถ่ายทอดและดำเนินการตามเป้าหมายของวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเลื่อมใสในตัวผู้บริหารสถานศึกษาและมีความรู้สึกเป็นส่วนร่วมกับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ อันนำไปสู่การปฏิบัติทำให้บรรลุผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับ ไลธวูดและเจนท์เซ (Leithwood, K., & Jantzi, 2006, p. 205) กล่าวว่า การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมองเห็นและยอมรับต่อภาพขององค์กรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและจัดทำวิสัยทัศน์ที่ระบุถึงแนวคิดที่ดีที่สุดในการพัฒนาองค์กร

4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพรรณ ดิษฐประยูร (2559, หน้า 98) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู และผลการวิจัยของ กิตติศักดิ์ ปัญโญ (2561, หน้า 86) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญา ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษา โดยให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา มอบหมายงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการตั้งมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานครูไว้สูง เพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง วางแผนหาแนวทางแก้ปัญหาในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติการสอน สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556, หน้า 189) กล่าวถึง การที่ผู้นำกระตุ้นผู้ร่วมงานมีความคิดสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการคิดค้นหาวิธีใหม่ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้เปลี่ยนกรอบการมองปัญหาและมีการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ สนับสนุนให้กำลังใจในการพยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัย อรุษา มหาสุวรรณ (2559, หน้า 132) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษา และผลการวิจัยของ นภาพรรณ ดิษฐประยูร (2559, หน้า 98) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปฏิบัติตนเป็นผู้มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษาและบุคลากรทุกคน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพครูให้สูงขึ้นและปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จ นำมาสู่การส่งเสริมสนับสนุนให้ตรงกับความสามารถ โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556, หน้า 255) กล่าวว่า การที่ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่เป็นรายบุคคล เป็นโค้ชและที่ปรึกษาของแต่ละคนเพื่อการให้คำแนะนำและสนับสนุนพัฒนาผู้ร่วมงาน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้น ให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้คำแนะนำสนับสนุนและช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบ ส่งผลให้ครูได้พัฒนาและเพิ่มศักยภาพในตนเองและเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของตนเองมีความมั่นใจการปฏิบัติงานด้านการสอนซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรมีนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในด้านการเป็นต้นแบบการบริหารสู่คุณภาพ

1.2 จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการวางแผนการสอน กำหนดจุดประสงค์ในการสอนให้ชัดเจนสามารถทดสอบได้ การสร้างนวัตกรรมการสอนให้ทันสมัยเพื่อเพิ่มความน่าสนใจของอุปกรณ์การสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับนักเรียนทันทีเมื่อพบปัญหา

1.3 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ให้มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการเป็นแบบอย่างเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูเอกชนในกรุงเทพมหานคร
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเอกชนในกรุงเทพมหานคร
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการสอนของครูเอกชนในกรุงเทพมหานคร
- 2.4 ควรศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูเอกชนในกรุงเทพมหานครและในเขตพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กิตติศักดิ์ ปญโญ. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัฒน์ น้อยมณี. (2560). *จิตวิญญาณครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี่จำกัด.
- ณัฏฐาวัลย์ สารสุข. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทศนา เขมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นอาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา* (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม. กรุงเทพฯ: ขาวฟาง.
- นภาพรณ ดิษฐประยูร. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2552). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิลกรุ๊ป.
- ปรีตนา กล้าหาญ. (2559). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พรณี เรืองบุญ. (2561). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: มนตรี.
- มุกตมณี ศรีพงษ์เพริศ. (2561). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูระดับประถมศึกษา* จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2561). *จิตวิทยาองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา จันทรีลี. (2562). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรัญญา ทิวาวัช. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วิชุดา บุญชู. (2562). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2559* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- _____. (2561). *รายงานประจำปี 2561 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกรี สุระคำแหง. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: 9199 พรินติ้ง.
- อรอุษา มหาสุรรรณ. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อรัญ มุลบุญ. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Doal, D., A. (2010). (1994). *Supervisory Behavior in Education*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kouzes, J. M. and Posner, B.Z. (2012). *Leadership the Challenge Workbook*. California: Jossey-Bass.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). *Transformational school leadership for large-scale reform: Effects on students, teachers, and their classroom practices*. School Effectiveness and School Improvement.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.
- Yukl. (2010). *Leadership and Performance*. New York: Me Graw-Hill.

ผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
THE EFFECTS OF STEM EDUCATION LEARNING MANAGEMENT ON PROBLEM-SOLVING THINKING ABILITY AND SCIENCE ACHIEVEMENT OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

ลลิตา หวังดี* และ ทศนีย์ บุญเต็ม

Lalita Wangdee* and Tassanee Bunterm

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Rajabhat University,

Udon Thani 41000, Thailand

*Corresponding author: Email: lalitaw76@gmail.com

รับบทความ 26 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 1 พฤศจิกายน 2564 ตอบรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ได้นักเรียนห้อง ม. 3/1 เป็นกลุ่มทดลอง และ ม. 3/2 กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา กลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ตามคู่มือครูของ สสวท. แบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่มีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สะเต็มศึกษา, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to compare the effects of STEM education learning management and conventional learning management on problem-solving thinking ability and science learning achievement. The samples consisted of two classes of Mathayomsuksa 3 students in a small-sized school under the Secondary Education Service Area Office 21 during the second semester of the 2019 academic year. The students were selected through purposive sampling and divided into two groups: an experimental group and a control group. Each class consisted of 25 students. The class 3/1's experimental group received instruction utilizing STEM Education. The IPST teacher manual's conventional instruction was given to the control group of class 3/2. A quasi-experimental design with a pretest-posttest control group was used in this research. The tools included a problem-solving thinking ability test and a science learning achievement test. The collected data were analyzed by One-way Multivariate Analysis of Variance. The finding revealed that after the intervention, students' problem-solving thinking ability and science learning achievement of the STEM education learning group were higher than those of the conventional learning group at the .05 level of significance.

Keywords: STEM Education, Problem-Solving Thinking Ability, Science Learning Achievement

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เพื่อสร้างชีวิตให้มีศักยภาพในการดำรงชีวิตและเป็นประชาชนที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ (ขจรเดช บุตรพรม, 2557, หน้า 25) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ทำให้ประเทศสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2558, หน้า 4-5) สะท้อนว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและนับวันยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนแต่เป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูง ดังนั้น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องพัฒนาพลเมืองของชาติให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสามารถผลักดันประเทศไทยไปสู่การปฏิรูปเศรษฐกิจตามรูปแบบโมเดล “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ที่เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการวิจัยและพัฒนา มุ่งสู่การสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้กับประเทศไทย (อรรชกา สืบบุญเรือง, 2559, หน้า 59)

การพัฒนาพลเมืองให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนากทักษะที่จำเป็นและเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและหนึ่งในทักษะจำเป็นอย่างยิ่ง คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา เนื่องจากมนุษย์ต้องประสบกับอุปสรรคในชีวิตประจำวันและในสังคมอยู่เสมอ รวมทั้งมนุษย์ต้องการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและมีคุณภาพในขณะที่ทรัพยากรบนโลกมีอยู่อย่างจำกัด ด้วยเหตุนี้การศึกษาในประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 24 ข้อ 2 ว่ามุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ป้องกันและแก้ปัญหา สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติในวิสัยทัศน์ข้อที่ 2 แผนนโยบายเพื่อการดำเนินการที่ 5 โดยเป้าหมายข้อที่ 1 กล่าวว่า “ให้คนไทยทุกคนมีทักษะการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้และประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เติบโตก้าวหน้า รวมถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึงสมรรถนะของผู้เรียนในข้อที่ 3 ว่าให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยทักษะในการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญที่ทุกคนต้องฝึกฝนในการศึกษาได้มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มาตลอดแต่ไม่ค่อยมีวิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนได้ฝึกอย่างเป็นระบบ โดยที่ครูผู้สอนต้องตระหนักคำว่า “ปัญหา” ซึ่งมีปัญหาย่างกว้างขวางและหลากหลายแตกต่างกันตามรายวิชาและตามบริบทในชีวิตจริง เช่น ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก็มีธรรมชาติแบบหนึ่ง ปัญหาด้านสังคมก็มีธรรมชาติแบบหนึ่งคือเราต้องนึกถึงปัญหาความยากจนความรุนแรง ความยุติธรรมหรือการแบ่งแยก ในบางกรณีปัญหามีความชัดเจนและไม่คลุมเครือ (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 101)

เนื่องจากประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีหลายประการที่สำคัญ คือ 1) จำนวนผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีลดลง ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา นอกจากนี้การประเมินผลทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติบ่งชี้ว่าการศึกษาวិทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีระดับโรงเรียนมีคุณภาพต่ำโดยเฉลี่ย 2) ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลางซึ่งต้องการกำลังคน ที่มีความรู้ ทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการผลิตและการบริการที่มีการแข่งขันสูง เช่น การเกษตรแบบก้าวหน้า การผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การสื่อสาร การคมนาคม การพลังงานและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องจักรที่มีเทคโนโลยีสูง ตลอดจนการจัดการโลจิสติกส์ เป็นต้น แต่การศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และ 3) ในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community- AEC) ที่เริ่มในปี พ.ศ. 2558 จะมีการเคลื่อนย้ายเสรีของกำลังคนด้านสะเต็ม (STEM Workforce) เช่น วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ และพยาบาล ซึ่งประเทศไทยยังขาดแคลนกำลังคนทางด้านนี้ทั้งปริมาณและคุณภาพ จึงจำเป็นต้องเร่งปรับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้เน้นความรู้ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพในเศรษฐกิจและสังคมยุคเออีซี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558, หน้า 71)

เมื่อพิจารณาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) โดยภาพรวมแล้วมีค่าสถิติของรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่แยกตามสาระการเรียนรู้แล้วมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลการรู้วิทยาศาสตร์จากการประเมินโดยองค์กรเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความร่วมมือ (OECD) ซึ่งเป็นการประเมินนักเรียนไทยร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่านักเรียนไทยรู้วิทยาศาสตร์น้อยกว่าชาติอื่นจากผลการประเมิน ปี 2012 พบว่า คะแนนของนักเรียนไทยเฉลี่ยวิทยาศาสตร์เท่ากับ 444 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ 50 จากทั้งหมด 65 ประเทศ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 501 คะแนน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557, หน้า 49)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้เล็งเห็นความจำเป็นในการเร่งพัฒนากำลังคนที่ไม่เพียงแต่มีความรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี แต่ต้องประยุกต์ใช้ความรู้ดังกล่าวในการดำรงชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพอีกทั้งเป็นผู้มีทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการทำงาน จึงได้ปรับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีให้เน้นความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบในอนาคต โดยแนวคิดเกี่ยวกับสะเต็มศึกษามาปรับหลักสูตรการศึกษาจะเห็นได้จากการมีชุดสะเต็มในทุกภาคของประเทศ ดังนั้นสะเต็มในประเทศไทยจึงเป็นความหวังในการสร้างเยาวชนไทยรุ่นใหม่ที่มีความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรมและสิ่งใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การประกอบอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ประเทศไทยจะปรับตัวจากสังคมผู้บริโภคนเป็นสังคมผู้สร้างนวัตกรรม (มนตรี จุฬารัตนพล, 2556, หน้า 14-18) เหตุผลที่สำคัญของการนำเอาแนวคิดสะเต็มศึกษาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาในชีวิตจริง และสร้างนวัตกรรมที่ใช้สะเต็มเป็นพื้นฐาน ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและมองเห็นเส้นทางการประกอบอาชีพในอนาคต ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้น และเพิ่มพูนโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ในบริบทที่หลากหลายมีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง โดยสะเต็มศึกษาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีส่วนคล้ายกับกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry Approaches) ที่ผู้เรียนต้องค้นหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งคล้ายกับหาความรู้ของนักวิทยาศาสตร์ในขณะที่ครูหรือผู้สอนนั้นทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในแง่ของการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือสร้างนวัตกรรมใหม่แต่จุดต่าง คือ สะเต็มศึกษาจะเน้นการบูรณาการหลักการและศาสตร์ความรู้จาก 4 สาขา คือ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน (สนธิ พลชัยยา, 2557, หน้า 7) สะเต็มศึกษาเป็นการเรียนรู้แบบสืบเสาะแบบเปิด (open inquiry) ให้ผู้เรียนได้มีการศึกษาค้นคว้าและออกแบบกระบวนการแก้ปัญหาด้วยตัวผู้เรียนเองต่างจากการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบเดิมที่มีการกำหนดโครงสร้างในการออกแบบแก้ปัญหาไว้แล้ว (structured inquiry) ซึ่งมีงานวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะแบบเปิดมีผลการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะแบบกำหนดโครงสร้าง (Bunterm et al., 2014, p. 2)

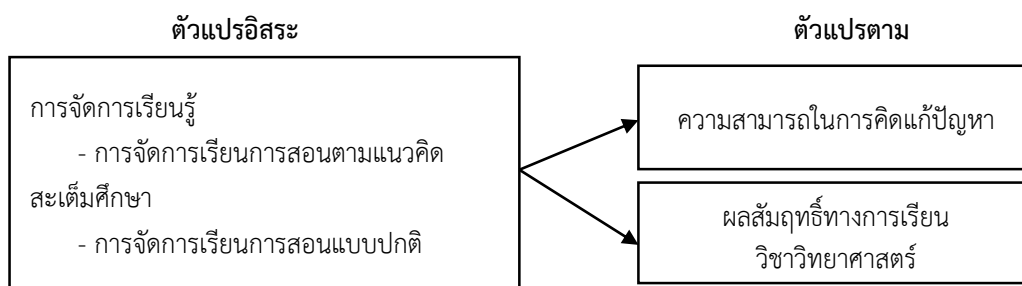
ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีคำถามการวิจัย คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ให้สูงขึ้นกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปกติหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่ได้การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษากับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน 2 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา และ 2) การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ที่มีผลต่อตัวแปรตาม 2 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีพรเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 โรงเรียน รวม 8 ห้องเรียน จำนวน 121 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กแห่งหนึ่งในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตศรีพรเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 50 คน ซึ่งจัดเป็น 2 ห้องเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจงเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จำนวน 6 แผน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นระบุปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน 2) ขั้นศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา 3) ขั้นการวางแผนและออกแบบนวัตกรรมพร้อมดำเนินการแก้ปัญหา 4) ขั้นทดสอบ และประเมินผลนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหา และ 5) ขั้นปรับปรุงและนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้จำนวน 18 ชั่วโมง เครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67–4.33 อยู่ในระดับมาก และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างความสนใจ 2) สำรวจและค้นหา 3) อธิบายและลงข้อสรุป 4) ขยายความรู้ และ 5) ประเมิน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาใช้แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของ นัสรินทร์ ปือชา (2558) ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ได้รายงานความยากอยู่ระหว่าง 0.25-0.76 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น 0.85 และผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้ซ้ำอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน ได้ค่า KR-20 เท่ากับ 0.96

2.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ผลการทดลองใช้แบบทดสอบนี้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน พบว่า ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.39-0.71 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.50-0.93 ได้ค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่มีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลัง (pretest-posttest control group design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่มก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

2. จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษากับกลุ่มทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มควบคุมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติตามคู่มือครูในเนื้อหาเดียวกัน คือ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 18 คาบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเรียนทดสอบนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ One-way MANOVA

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนโดยใช้ One-way MANOVA พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($T^2 = 0.005$; $F_{(2, 47)} = 0.109$; $p = 0.897$; Partial $\eta^2 = 0.005$) ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียนโดยใช้ One-way MANOVA พบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($T^2 = 0.336$; $F_{(2, 47)} = 7.890$; $p = 0.001$; Partial $\eta^2 = 0.251$) ดังนั้น จึงทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรตามทีละตัว (univariate) ต่อ ผลการทดสอบแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบ Univariate Tests

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง		หลังเรียน				F	P	Partial Eta ²
			กลุ่มควบคุม						
	Mean	S.D.	C.V.	Mean	S.D.	C.V.			
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	21.36	2.01	9.41%	20.08	2.15	10.70%	4.690*	.035	.089
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์	22.40	1.75	7.81%	20.56	1.63	7.92%	14.703*	.000	.234

* $p < .05$ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่า หลังเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนใกล้เคียงกันมากกว่ากลุ่มควบคุม และค่า Partial η^2 มีค่า .089 และ .234 แสดงว่า วิธีสอนที่แตกต่างกันสามารถอธิบายความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้ร้อยละ 8.9 และ 23.4 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunterm et al., (2014, p. 2) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบเปิดมากขึ้น (more open inquiry) มีความรู้เนื้อหาวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคิดทางวิทยาศาสตร์ มากกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่กำหนดโครงสร้าง (structured inquiry) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ค่อนข้างแปลกใหม่ไปจากการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่ผ่านมา โดยครูมีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการบรรยายตามเนื้อหาหรือการสืบเสาะแบบครูกำหนดแนวทางให้แก่การจัดการ

เรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเป็นรูปแบบที่เน้นการสืบเสาะแบบเปิด นักเรียนต้องร่วมกันสืบค้นหาวิธีแก้ปัญหา โดยสะเต็มศึกษา (STEM Education) เกิดจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาวิทยาศาสตร์โดยตั้งเป้าหมายว่าต้องพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ควบคู่กับความรู้และทักษะทางวิศวกรรมศาสตร์สหรัฐอเมริกา (Koehler et al., 2013 อ้างอิงใน สิริริภา กิจเกื้อกูล, 2558, หน้า 202) สถาบันวิจัยแห่งชาติ หรือ National Research Council: NRC (2012) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ไว้ด้วยกัน และเน้นการสร้างแรงจูงใจเยาวชนของชาติหันมาสนใจอาชีพที่ขาดแคลนหลักสูตรจึงมีการแทรกเนื้อหา/แนวคิดด้านวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีลงสู่หลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (สิริริภา กิจเกื้อกูล, 2558, หน้า 202) จึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่หลายประเทศให้ความสนใจ มีการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการสืบแบบเปิด เช่น งานวิจัยของ Diana (2012) พบว่าการจัดการเรียนรู้บูรณาการสะเต็มศึกษาในการให้นักเรียนได้ทำโครงงานส่งผลทำให้นักเรียนสามารถถ่ายโอนความรู้และทักษะสู่การแก้ปัญหาในชีวิตจริงที่เผชิญหน้าและประยุกต์ใช้กับปัญหาใหม่ ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tseng et. AL., (2013) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยโครงงานเป็นฐาน มีเจตคติต่อวิศวกรรมเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ

การนำแนวคิดสะเต็มศึกษาเข้ามามีบทบาทในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 วิชา ดังนี้ 1) วิทยาศาสตร์ คือ ความรู้ที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้าจากปรากฏการณ์ธรรมชาติแล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ หรือวิชาที่ค้นคว้าได้ด้วยหลักฐานและเหตุผล แล้วจัดเข้าระเบียบ 2) เทคโนโลยี คือ วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม 3) วิศวกรรมศาสตร์ คือ วิชาที่เกี่ยวกับการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ และ 4) คณิตศาสตร์ คือ วิชาที่ว่าด้วยการคำนวณ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 54-56) โดยเน้นทฤษฎีหลัก 4 ประการ คือ ประการที่ 1 การเรียนรู้เน้นความสำคัญของความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ประการที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประการที่ 3 ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง สืบเสาะความรู้ด้วยตนเองจนพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ ได้เรียนรู้ วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้าจนรู้แจ้ง และประการที่ 4 ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการร่วมกันทำงานเป็นทีม อันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11-12) โดยครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้ให้ความรู้และเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการทบทวนข้อมูล ความคิด ผ่านการเรียนรู้ที่มีคุณค่า โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายความรู้ ประสบการณ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้นผ่านการใช้คำถามปลายเปิด โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจนนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการไตร่ตรองและสร้างความสัมพันธ์ของความคิดนั้น ๆ (Gore, 2001, p. 223) การถามและสนทนาร่วมกันทำให้ครูได้ทราบถึงพื้นฐานเดิมของผู้เรียนอันเป็นหลักสำคัญของการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการสอนต่อไป และสามารถกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้หัวข้ออื่น ๆ (Tobin, 1993, p. 273) นอกจากนี้ ครูต้องเป็นผู้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนทำผิดพลาดหรือเกิดปัญหาในการเรียน เป็นผู้สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดอยากรู้ อยากเห็น และเปิดใจยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (Smith, 1994, pp. 252-253) และพร้อมที่จะเป็นต้นแบบของคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน และจากทฤษฎีสมรรถนิยม ได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รับข้อมูลความรู้จากครูมาเป็นผู้สร้างข้อมูลจากการประมวลผลของข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าผ่านกระบวนการดูซึมและปรับโครงสร้างทางปัญญาด้วยตัวเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านกระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดโต้แย้งจนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนมีผู้พยายามพัฒนาโดยการจัดการสอนตามแนวทาง STEM จำนวนมาก ซึ่งเป็นการศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ สำราญจักร, (2558); นัสรินทร์ ปือชา, (2558); นงนุช เอกตระกูล, (2558); อาทิตยา พูนเรือง, (2559); อาทิตย์ นิยมกุล, (2559); ดวงพร สมจันทร์ตา, มนต์รี มณีภาค และสมเกียรติ พรพิสุทธิ, (2559); อับดุลยามีน หะยีชาเคร์, (2559); นันทชา อัมฤทธิ์, (2559); ธัญญรัตน์ รัตนหิรัญ, (2562); อนุสรณ์ พุ่มพิกุล, (2562); ณัฐธิดา นาคเสน, (2563); พลศักดิ์ แสงพรมศรี และคณะ, (2558); วรณธนะ ปัดชา, (2559)

จากการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีจุดเน้นในด้านการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เน้นการบูรณาการกับชีวิตประจำวัน และท้าทายความคิดของนักเรียน ซึ่งผลลัพธ์จากการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้นักเรียนสามารถประยุกต์และนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับทฤษฎีสมรรถนิยมในกลุ่มพุทธินิยมนิยมใช้ในการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ประการที่ 1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากการลงมือทำ (Learning is active process) ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อสร้างประสบการณ์ตรง

เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดูซึมข้อมูลเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญา และประการที่ 2 การเรียนรู้ควรเป็นองค์รวมเน้นความจริงที่เกิดขึ้น (Learning should be whole, authentic, and real) รวมถึงการพัฒนาเชาวน์ปัญญาโดย Vygotsky ได้อธิบายว่า ทุกคนมีระดับการพัฒนาการทางปัญญาที่ตัวเองเป็นอยู่และมีขั้นพัฒนาการที่ตัวเองมีความสามารถจะไปให้ถึงได้ เรียกว่า “Zone of Proximal Development (ZPD)” ซึ่งช่วงห่างนี้จะต่างกันในแต่ละบุคคล นักเรียนบางคนอาจเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่บางคนต้องได้รับความช่วยเหลือจากครู (Scaffolding) เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นการที่ครูรู้ความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นเรื่องสำคัญ เช่นเดียวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ คือ Seymour Papert อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง และด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมีความหมายต่อผู้เรียนจะอยู่คงทนผู้เรียนจะไม่ลืมง่ายและจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดีและยังจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ต่อไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ขวัญใจ เชิดชู, 2557, หน้า 52-56) ดังจะสังเกตได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การระบุปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ 2 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเป็นขั้นที่นักเรียนต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อที่จะต้องร่วมกันค้นหาข้อมูลในขั้นนี้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดและกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการสืบค้นหาความรู้ได้ ขั้นที่ 3 การวางแผนและออกแบบนวัตกรรมพร้อมดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ทดสอบและประเมินผลนวัตกรรม และขั้นที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา

ดังที่ อภิปรายมาข้างต้น จึงทำให้จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาในครั้งนี้ส่งผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสูงกว่าการเรียนการสอนตามปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1.1 ครูผู้สอนต้องเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจ จึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
- 1.2 ครูผู้สอนต้องมีการบริหารเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้ดีโดยเฉพาะในขั้นที่นักเรียนการวางแผนออกแบบวิธีการและดำเนินการผลิตชิ้นงาน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่และสามารถสร้างชิ้นงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม
- 1.3 ครูผู้สอนควรดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงและให้คำแนะนำกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- 1.4 ในขณะที่มีกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนควรสร้างบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร คอยให้คำปรึกษาให้มีความสำคัญกับความคิดของนักเรียนทุกคน และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดโดยการให้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยผลการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ หรือรายวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์
- 2.2 ควรมีการศึกษาลักษณะการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม
- 2.3 ควรมีการศึกษากิจกรรมการจัดการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ สำราญจักร. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับนักเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขจรเดช บุตรพรม. (2557). เปิดเล่ม สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สะเต็มศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 3(42), 25.

- ขวัญใจ เชิดชู. (2557). *นวัตกรรมทางการศึกษา STEM Education*. เข้าถึงได้จาก http://kwanjaicherdchoo.blogspot.com/2014_09_01archive.html. 15 ตุลาคม 2556.
- ณัฐธิดา นาคเสน. (2563). *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พลังงานในชีวิตประจำวันโดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดวงพร สมจันทร์ตา, มนตรี มณีภาค และสมเกียรติ พรพิสุทธิ์. (2559). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง กายวิภาคของพืช. *การประชุมวิชาการระดับชาติคุรุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21*, 353-360.
- ธัญญารัตน์ รัตนหิรัญ. (2562). *การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงนุช เอกตระกูล. (2558). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (CPS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- นัสรีนทร์ ปือชา. (2558). *ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ความสามารถในการแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พลศักดิ์ แสงพรมศรี และคณะ. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติต่อการเรียนเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับแบบปกติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 9(ฉบับพิเศษ), 401-418.
- มนตรี จุฬาวรรณานท. (2556). สะเต็มศึกษาในประเทศไทยและทูตสะเต็ม. *สสวท.*, 42(185), 14-18.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตลาดา พับลิเคชั่น.
- วรรณธนะ ปัดชา. (2559). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษากับการจัดการเรียนรู้แบบ สสวท. เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *ความรู้เบื้องต้นสะเต็ม*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2557). *ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์นักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้บ้าง*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2558). สะเต็มศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 17(2), 201-207.
- สนธิ พลชัยยา. (2557). สะเต็มศึกษากับการคิดขั้นสูง. *นิตยสาร สสวท.*, 42(89), 7-10.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2558). *ประวัติสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.most.go.th/main/index.php/org/1513-sti.html>. 29 กุมภาพันธ์ 2563.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้: การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรา 24 (2) (3) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรมและการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- อนุสรณ์ พุ่มพิบูล. (2562). *ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อสมรรถนะการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรชกา สีบุญเรือง. (2559). *โมเดลประเทศไทย 4.0 สู่เวทีการค้าโลก*. เข้าถึงได้จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/news_oiepr/newsoiepr-15-2559.pdf. 20 สิงหาคม 2559.

- อับดุลยามี นะยิชาเดร์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาทิตย์ ฉิมกุล. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้ชีววิทยาตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom, Benjamin S. (1965). *Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company, Inc.
- Bunterm, T. et al. (2014). Do Different Levels of Inquiry Lead to Different Learning Outcomes? A comparison between guided and structured inquiry. *International Journal of Science Education*, 36, 1937-1959.
- Diana, L. R. (2012). *Integrated STEM education through project-based learning*. Retrieved from <http://www.rondout.k12.ny.us/common/pages/DisplayFile.aspx?itemId=16466975>. January 28th, 2014.
- Gore, J. (2001). *Pedagogy Rediscovered?*. Retrieved from <http://www.cirriculumsupport.education.nsw.gov.au/secondary/hsie/assets/professlearning/pedagogy.htm>. September 1st, 2016.
- Smith, P.T. (1994). Effect on Student Attitude and Achievement. *Dissertation Abstract International*. 55(7), 252-253.
- Tobin, K. (1993). *The Practice of Constructivism in Science Education*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Tseng, K., Chang, C., Lou, S. and Chen, W. (2013). Attitudes toward Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) in a Project – Based Learning (PBL) Environment. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 23, 87-102.

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

DEVELOPMENT OF GUIDELINES TO SUPPORT CLASSROOM RESEARCH OF TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พัชวัลย์ สุริยนต์* รชฎ สุวรรณภู และ ทศนา ประสานตรี

Phatwali Suriyon* Ratchata Suwannakud and Tatsana Prasantree

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: boy_180iq@hotmail.com

รับบทความ 28 มิถุนายน 2564 แก้ไขบทความ 1 ตุลาคม 2564 ตอบรับบทความ 11 ตุลาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1, 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และ 3) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .51-.92 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .93, 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .55-.81 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .98, 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา มากที่สุดลำดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน และ 3) แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การวิจัยในชั้นเรียน, แนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียน, ความต้องการจำเป็น

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to examine the current and desirable conditions of conducting classroom of teachers under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1, 2) to examine the necessary needs for promoting primary school teachers' practices in conducting classroom research, and 3) to establish guidelines for promoting primary school teachers' practices in conducting classroom research. The sample group, obtained through stratified random sampling, consisted of 320 teachers working in primary schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined by comparing the tables of Krejcie and Morgan. The research tools included: 1) a set of questionnaires on the current conditions in conducting classroom research of primary school teachers with the item objective congruence index (IOC) of 1.00

for all items, the discriminative power ranging from .51 to .92, and the reliability of .93; 2) a set of questionnaires on the desirable conditions on learning management using classroom research of primary school teachers with IOC of 1.00 for all items, the discriminative power ranging from .55 to .81, and the reliability of .98; 3) a structured interview form, and 4) a form for assessing the appropriateness and the feasibility of guidelines for developing primary school teachers' practices for conducting classroom research. The statistics were percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research revealed that 1) the current conditions in conducting classroom research of primary school teachers were overall at a high level, and the desirable conditions of conducting classroom research of primary school teachers were overall at the highest level, 2) The highest level of needs for conducting classroom research of primary school teachers was the promotion of the success of conducting classroom research, and 3) The guidelines for promoting practices of conducting classroom research of primary school teachers were overall at the highest level of appropriateness and the feasibility was overall at a high level.

Keywords: Classroom Research, Classroom Research Guidelines, Necessary Needs

บทนำ

สังคมปัจจุบันถือได้ว่าการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของมนุษย์เพราะช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพในการทำงานทุกด้าน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ของครู วัฒนธรรม การสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฒนธรรมของการให้เด็กได้ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผล การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอน (Teacher) เป็นครูฝึก (Coach) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) นอกจากครูแล้ว ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันรวมทั้งร่วมกันกำหนดบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เรียนรู้โดยการลงมือทำร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการข้างต้นต้องส่งเสริมให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นความรู้ และความเข้าใจ มีกระบวนการทักษะ และมีค่านิยม และเจตคติ นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้เด็กนำความรู้ไปประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่จนสามารถสร้างชิ้นงานระดับที่เป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิงมาตรฐานนั้น เพื่อให้เด็กไทยได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องเป็นการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการเน้นสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นหลักและต้องจัดตามตัวชี้วัดของหลักสูตรด้วยกระบวนการดังกล่าวสามารถสร้างเด็กไทยให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเป็นผู้เรียนรู้เป็นผู้นำตลอดจนเป็นนักสร้างนวัตกรรมอันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตแบบยั่งยืน (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, 2558, หน้า 79-81)

การวิจัยในชั้นเรียนเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาการศึกษา เพราะวิทยาการต่าง ๆ ในปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การที่มนุษย์จะศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เรื่องใดก็ตาม ย่อมต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะครูผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยและทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในด้านการศึกษาชั้น ทุกประเทศทั่วโลกต่างให้ความสำคัญในการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ครูได้ค้นหารูปแบบวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างยั่งยืน เรียกว่าการวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทบทวนวิจัยในโรงเรียนถือได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำขององค์กร มีอำนาจตามตำแหน่งเป็นผู้นำขององค์กร มีอำนาจตามตำแหน่งที่ได้รับอย่างเป็นทางการและต้องใช้อำนาจนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยต้องทำหน้าที่ประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ด้วยกันอย่างสามัคคีกลมเกลียว รับผิดชอบต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์กร อำนาจความสะดวกและสร้างประวัติสัมพันธ์ให้เกิดแก่กลุ่มเพื่อให้ทำงานบรรลุเป้าหมาย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา

ปัจจุบันเป็นการแยกกันอบรมที่ละส่วนไม่เป็นองค์รวมโดยวิทยากรต่างหน่วยงาน รวมทั้ง รูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทางทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ วิทยากรขาดประสบการณ์ตรงในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ หลังจากอบรมแล้วไม่มีการติดตามผลและการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำเมื่อครูมีปัญหาเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือ ในการค้นหาคำตอบให้กับครูที่สนใจด้วยวิธีการปฏิบัติการสอน หรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีง่าย ๆ โดยครูสามารถทำการวิจัยไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติการสอนประจำวัน สำหรับเรื่องที่น่าสนใจมาศึกษาวิจัยนั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการสอนในชั้นเรียน โดยมีจุดหมายที่จะแก้ปัญหานั้น หรืออาจมาจากความคิดริเริ่มของครูในการที่จะพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการค้นหา คำตอบให้กับครูที่สนใจด้วยวิธีการปฏิบัติการสอน หรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธี ง่าย ๆ โดยครูสามารถทำการวิจัยไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติการสอนประจำวันสำหรับเรื่องที่น่าสนใจมาศึกษาวิจัยนั้น ส่วนมากจะเป็น ปัญหาที่ครูพบจากการสอนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ ในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูทุกคนให้ความสนใจเพราะครูมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ หากครูสามารถใช้การวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนแล้วย่อมเป็นแนวทางนำไปสู่ความสำเร็จของผู้เรียนในอนาคต และยังช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพครู 4 อย่างไว้ก็ตาม องค์ประกอบที่สำคัญของความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลักโดยตรงกับผู้เรียน

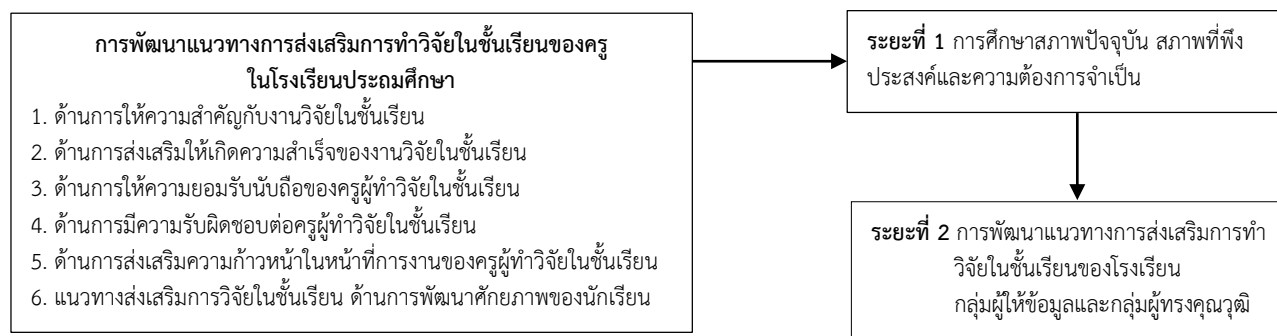
ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของตนให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู มีความเป็นวิชาชีพและมีความเป็นศาสตร์ในวิธี วิทยาของการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ดังที่แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533 มาตราที่ 67 ระบุไว้อย่างชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหมวด 4 แนว การจัดการศึกษา มาตรา 24 ข้อ 5 ระบุว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอน และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 ระบุว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม กับผู้เรียนในแต่ละระดับด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยใน ชั้นเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาเพื่อ พัฒนาแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียน และนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของ ปราชญ์ รัตพลที และคณะ (2558, หน้า 195-202); วุฒิภัทร แก้วกลิงกลม และจิณณวัตร ปะโคทั้ง (2558, หน้า 28-42); กนกจิต สัตว (2558, หน้า 1-83); สุธารณ วรกาญจนกุล (2556, หน้า 1-97); สุพัตรา บุญเมือง (2557, หน้า 1-83); 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน 2. ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน 3. ด้านการให้ความยอมรับนับถือของ ครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียน 4. ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 5. ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของ ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 6. แนวทางส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ทั้งหมด 181 โรงเรียน จำนวน 2,508 คน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 90 โรงเรียน เป็นครูผู้สอน จำนวน 1,200 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 86 โรงเรียน เป็นครูผู้สอน จำนวน 1,047 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน เป็นครูผู้สอน จำนวน 261 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ต่อไปนี้ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกกลุ่มตามขนาดโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 91 โรงเรียนขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน โดยวิธีการจับสลากชื่อโรงเรียนซึ่งจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็ก 45 โรงเรียน จำนวน 107 คน โรงเรียนขนาดกลาง 43 โรงเรียน จำนวน 125 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน จำนวน 88 เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับชื่อ-สกุล ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามองค์ประกอบการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา 5 องค์ประกอบ คือ 1. ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน 2. ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน 3. ด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4. ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 5. ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพและประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด หาความตรงตามโครงสร้างเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ที่

ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Index of Item Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 50 ขึ้นไป โดยหาค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนในกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .51-.92 และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .55-.81 และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .98

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียน เพื่อขอร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากรายกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการส่งและเก็บด้วยตนเองหรือหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ประสานงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อให้ส่งหนังสือไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในระบบ AMSS พร้อมลิงค์แบบประเมินใน Google form เก็บรวบรวมข้อมูลจากระบบ Google form เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ Content Analysis ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
4. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 1 โดยวิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)
5. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า
 - 1.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครู ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียนคือ ด้านส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์มีแนวทางการดำเนินการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน การได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ คุณภาพการสอนของครู ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ช่วยให้ส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเวลาเรียนปกติและนอกเวลาเรียน แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาคำตอบความรู้ใหม่ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ทางด้านการวิจัย การกำหนดในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การยกย่องชมเชย ซึ่งในการทำวิจัยในครั้งนี้ มี 5 ด้าน ด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นและสนับสนุนด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ประกอบด้านสังคม การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในรูปแบบต่าง ๆ ผู้สอนกับผู้เรียนได้ช่วยกันทำงาน ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ผู้สอนสาธิตให้ผู้เรียนได้สังเกต ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนและสนับสนุนที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนให้มีโอกาสทำวิจัยในชั้นเรียน

4. ผลการประเมินการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากบริบทของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ความพยายามในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นงานส่วนหนึ่งของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ได้กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสาร มีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2562, หน้า 45) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560, หน้า 111) สรุปว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ เพราะถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยให้ครูทำงานและเรียนรู้ร่วมกันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เนื่องมาจากบริบทของการดำเนินงานการจัด

การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ความพยายามในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นงานส่วนหนึ่งของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ได้กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสารมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และทุกภาคส่วนให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2562, หน้า 45) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยัญญู กุศลมาลย์ (2560, หน้า 111) พบว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ เพราะถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานและจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยให้ครูทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกันและระหว่างโรงเรียนหรืออื่น ๆ จะช่วยให้ครูนั้นเกิดการพัฒนารูปแบบที่ยั่งยืน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญและต้องการการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาแตกต่างไปจากรูปแบบและวิธีการเดิมที่เคยปฏิบัติ โดยเน้นความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของการทำงานและพื้นที่การปฏิบัติงานจริงหรือการพัฒนาจากงานที่ทำเป็นประจำและปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังควรพิจารณาถึงผลกระทบและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ จากการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ มุ่งให้ผู้บริหาร ครู นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือร่วมพลังกันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในรูปแบบการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานการทำงานจริงมากกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล คือ การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมทางบวก แก่ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องให้เป็นคนคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ค่านิยมในสถานศึกษา ในองค์กร และในหน่วยงานต่างร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ ร่วมสะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพมากขึ้น เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพ สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง แก่วิชาชีพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน รวมทั้งสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่สมาชิก ให้สมกับความเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559, หน้า 1-2) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยัญญู กุศลมาลย์ (2560, หน้า 112) สรุปได้ว่า การปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการพัฒนาวิชาชีพครูแบบดั้งเดิม เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ทุกฝ่าย ร่วมมือกันเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานการทำงานจริงที่อิงพื้นที่การปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่นเป็นสำคัญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลคือ การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมทางบวกแก่ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ให้เป็นคนคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ค่านิยมในสถานศึกษา ในองค์กร พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับแนวทางแก้ปัญหาและอภิวินิจฉัยการเรียนการสอน ทักษะกระบวนการสำหรับรัฐ สถาบัน หน่วยงาน องค์กร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของ เกี่ยวกับการพัฒนาครูว่า การพัฒนาโดยใช้วิธีการอบรมให้ความรู้ไม่เพียงพอที่จะช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้และทักษะที่ต้องการได้ จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการอื่น ๆ มาเพิ่มเติม เช่น การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยให้ครูทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจากการลงมือปฏิบัติจริง และดำเนินการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญจะช่วยให้ครูนั้นเกิดการพัฒนารูปแบบที่ยั่งยืน และเกี่ยวเนื่องกับงานวิจัยของ มารุต พัฒนาผล (2557ก, หน้า 578) สรุปว่า แนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพนั้นควรมุ่งเน้นการบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติงานประจำเป็นการพัฒนาครูบนพื้นฐานของการปฏิบัติจัดการเรียนรู้ประจำวัน ที่การ ออกแบบให้ครูได้พัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กับการทำหน้าที่ปกติ ในลักษณะของวงจรการพัฒนา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ โดยให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานของตนเอง และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการพัฒนาครูต้องมีความต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานประจำของครู ที่มีความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการพัฒนาวิชาชีพครูแบบดั้งเดิมครูจะต้องได้รับการพัฒนาโดยอาศัยแนวทางแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียนที่จะพัฒนา คือ ครูมีหลักฐานแสดงการประเมินจากการเรียนครั้งก่อนหน้า แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูไม่มีการตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและไม่มีการประเมิน

ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งทำให้ยากต่อการร่วมกันค้นหาเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ยากและร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่ผู้เรียนมากำหนดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมาวางแผนการจัดการเรียนรู้ (DuFore, 2004, p. 11) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยณัฐ กุสมาลย์ (2560, หน้า 109) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ครูมีการนำข้อมูลหลักฐานแสดงและการประเมินผลจากการสอนครั้งที่ผ่านมามาใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พร้อมหาแนวทางแก้ไข แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูหลักฐาน ชิ้นงานของผู้เรียนในสมุดบันทึกหรือ Portfolio ของตนเอง และครูสามารถระบุประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมา ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด

3. แนวทางการส่งเสริมทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครู ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน รองลงมา ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ดังนี้ ด้านกำหนดวิธีการในการเก็บภาพ ด้านการสำรวจและวิเคราะห์สภาพ ด้านพัฒนาวิธีการสอนหรือนวัตกรรม วิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้และด้านสรุปรายงาน ได้ศึกษาสภาพสภาพและแนวทางส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ในศูนย์เครือข่ายเขาสวนกวาง คำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ในปีการศึกษา 2559 ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายเขาสวนกวาง คำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการทำวิจัยมากที่สุดคือ ภาษาไทย ร้อยละ 42 รองลงมาคือคณิตศาสตร์ ร้อยละ 17 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 9 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 6 ส่วนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะศึกษา และสุขศึกษา พลศึกษา มีการทำวิจัย กลุ่มละ 1 เรื่อง แต่กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีไม่ปรากฏว่ามีกรวิจัย สำหรับประเด็นการพัฒนาผู้เรียนมีการทำวิจัย 11 เรื่อง ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย 2. สภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ นโยบายที่ไม่ชัดเจน ครูขาดความรู้ความเข้าใจไม่มีงบประมาณสนับสนุน สื่ออุปกรณ์ไม่อำนวย เวลาไม่จำกัด และขาดที่ปรึกษา แนวทางในการแก้สภาพและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนทั้งในทัศนะของครูผู้สอนและของผู้บริหาร คือทางแก้ประเด็นสภาพเป็นข้อๆ โดยดำเนินการทั้งในระดับนโยบายการบริหารจัดการ และการจัดทำปัจจัยและมาตรการสนับสนุนให้กำลังใจ ให้เกียรติและให้รางวัล และผลพลอยได้จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นโยบายและแผนงานที่ชัดเจนระดับโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุดจากการวิจัยครั้งนี้คือ ขอให้โรงเรียนทุกโรงเรียนและคณะผู้บริหารศูนย์เครือข่ายเขาสวนกวาง คำม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พิจารณา ให้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวาระสำคัญรับด่วน แล้วหาทางดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้านนโยบายดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต้องมีการพัฒนาระบบการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ชัดเจน และควรมีโครงการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 จากการศึกษาความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียนด้านการให้ความยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ ดังนั้น เพื่อให้การทำวิจัยในชั้นเรียน มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกเหล่านั้นและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองเพื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอก และพัฒนางานในหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เปรียบเทียบกับเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูต่อไป
- 2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มงานหลักของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกจิต สีดวง. (2558). การส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยม ศึกษาจังหวัดนันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราชญา รัตพลทิ. (2558). แนวทางการส่งเสริมครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้านสันติสุข อำเภอแม่จัน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560: 109) ได้วิจัยแนวทาง. การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้. ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา. 11 หน้า
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). ครู TPCK : ครูเก่งของไทย ในเหลียวหลังแลหน้า ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารประกอบการเสวนาการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- มารุต พัฒผล. (2557). การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วุฒิกัทร แก้วกลิงกลม และจินณวัตร ปะโคทั้ง. (2558). การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น ของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วารสารบริหาร การศึกษาบัวบัณฑิต, 5(1), 34-35.
- สุธารณณ์ วราภรณ์กุล. (2556). กระบวนการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุพัตรา บุญเมือง. (2557) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัด สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). ประกาศสำนักเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา. ลงวันที่ 28 เมษายน
- DuFour, R. (2004). What is professional learning community?, *Educational Leadership*, 61(8), 6-11.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย

DEVELOPMENT OF A LEARNING EXPERIENCE PACKAGE BASED ON GROUP ACTIVITIES AND
TORRANCE'S CREATIVE PROBLEM-SOLVING PROCESS AFFECTING
THE PROBLEM-SOLVING THINKING ABILITY, SELF-CONFIDENCE, AND
SOCIAL SKILLS OF EARLY CHILDHOOD

วารุณี เฉวียงวาต^{1,*} พจมาน ชำนาญกิจ² และ จินดา ลาโพธิ์²

Warunee Chawiangwat^{1,*}, Potchaman Chumnankit² and Jinda Lapho²

¹สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

¹Program in Research and Development for Education, Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University,
Sakon Nakhon 47000, Thailand

²Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author: Email: onon1384@gmail.com

รับบทความ 14 กรกฎาคม 2564 แก้ไขบทความ 22 กันยายน 2564 ตีพิมพ์บทความ 25 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ สำหรับเด็กปฐมวัย 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย หลังเรียนและก่อนเรียน 3) เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังเรียนและก่อนเรียน 4) เปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังเรียนและก่อนเรียน และ 5) เปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่าม่วงคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียนมา 1 ห้องจาก 2 ห้องเรียนทุกห้องมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และแบบทดสอบแบบประเมินการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณร่วมทางเดียว (One-Way MANCOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว (One-Way ANCOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.81 แสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.81 หรือคิดเป็นร้อยละ 81 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variation : C.V.) เท่ากับ 5.38
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์เรียนรู้, กิจกรรมกลุ่มร่วม, กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา, ความเชื่อมั่นในตนเอง

ABSTRACT

The research aimed to 1) develop a learning experience package based on group activities with Torrance's creative problem-solving process for early childhood, 2) compare early childhood's problem-solving ability before and after the intervention, 3) compare early childhood's self-confidence before and after the intervention, 4) compare the social skills of early childhood before and after the intervention, and 5) compare the problem-solving skills, self-confidence, and social skills that were nurtured by the parents of early childhood before and after the intervention. The sample group, obtained through cluster random sampling, was 33 early childhood students aged 4-5 years studying in Kindergarten 2 at Naangmuangkham School under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in the second semester of the academic year 2019. A class of students was selected using a simple random sampling from two classes with similar characteristics. The tools for data collection were a set of questionnaires and an assessment form for parents' practices on child's rearing. The statistics for data analysis were number, percentage, mean, and standard deviation, a t-test for Dependent Samples for testing mean difference, One-Way MANCOVA, and One-Way ANCOVA.

The results of the research were as follows:

1. The developed learning experience package had an effectiveness index of 0.81, indicating that the mean test scores of knowledge among all students were increased to 0.81, or 81 percent, and a coefficient of variation (CV) equal to 5.38.
2. The problem-solving thinking ability, self-confidence, and social skills of early childhood after the intervention were higher than those before the intervention at the .05 level of significance.
3. The early childhood with different parenting styles after the intervention demonstrated different problem-solving thinking ability, self-confidence, and social skills at the .01 level of significance.

Keywords: Organizing Learning Experiences, Joint Group Activities, Creative Problem-Solving Process, Ability to think Solve Problems, Self Confidence

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2559-2560) มีเป้าหมายที่สำคัญร่วมกัน คือ การพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทย ให้คนไทย เป็นศูนย์กลางการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายที่วางไว้โดยเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การพัฒนาคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพต้องเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นช่วงเวลาสร้างรากฐานแห่งการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์อีกทั้งสมองยังมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงขวบปีแรก (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562, หน้า 2) ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยประมาณ 4 ล้านคน โดยเด็กแรกเกิดจนถึงวัยประมาณ 2 ปีมีพ่อแม่ และครอบครัวเป็นผู้ดูแล และเมื่ออายุช่วง 2-5 ปีจะมีเด็กบางส่วนเข้ารับระบบสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐและเอกชน จากสถิติมีเด็ก จำนวน 940,152 คน เข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 19,820 แห่งทั่วประเทศจากทั้งหมด 8,800 ตำบล จากข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามพบว่า มีโรงเรียนอนุบาลประมาณ 3.19% ไม่ผ่านการรับรองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง และต้องปรับปรุงเร่งด่วนในการนิเทศกิจการเด็กและเยาวชน โดยกองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชนและครอบครัวได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัยอาเซียนอย่างสมบูรณ์การทำงานปรับปรุงมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาตินี้ยังอยู่ภายใต้การกำกับและพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยอีกด้วย (จุฑามาศ แก่นเพชร และคณะ, 2559, หน้า 62) ทั้งนี้เด็กปฐมวัยนับว่าเป็นช่วงวัยทองของชีวิตเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นสนใจสิ่งรอบด้านและที่สำคัญสมองของเด็กมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วเทียบเท่าได้กับผู้ใหญ่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องมีกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับควรมีความยืดหยุ่นให้กับประชาชนที่ต้องการใช้สิทธิ การเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิที่จะเลือกช่วงชั้น จะทำให้ครอบครัวตัดสินใจได้ว่าควรให้เด็กได้รับการศึกษาเมื่อใดที่ไม่เป็นปัญหากับสภาวะการครองชีพของครอบครัวและความพร้อมของแต่ละท้องถิ่นในการให้การศึกษให้เต็มตามศักยภาพและ

สอดคล้องโดยปรับให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ครูเป็นผู้ชี้แนะสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด (นภเนตร ธรรมบวร, 2553, หน้า 78)

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีลักษณะเฉพาะตัวและจำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมส่งเสริมศักยภาพของเด็กโดยเน้นองค์ความรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์-จิตใจ และด้านสังคม นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญพ่อแม่หรือครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย (กรมวิชาการ, 2560, หน้า 4) ในการพัฒนาให้เด็กมีความพร้อมนั้นจะต้องมีการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงเพราะการที่เด็กได้ลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองจะทำให้เด็กเกิดองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรงและในการจัดประสบการณ์ให้เด็กโดยยึดแนวคิดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยมีการจัดเตรียมมุมประสบการณ์การเรียนรู้และการสัมผัสจากสิ่งรอบข้างและบุคคลรอบข้างทำให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ (Active Learning) ซึ่งจะ让孩子เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีการทำงานอย่างเป็นระบบ (นิตยา ประพุดติกิจ, 2556, หน้า 11) ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของ (นุช เล็กประโคน 2557, หน้า 96) ที่กล่าวว่าครูจึงเปรียบเหมือนผู้อำนวยความสะดวกแก่เด็กโดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นครูยังต้องใช้กระบวนการที่หลากหลายมีการกระตุ้นท้าทาย และแนะนำเด็กเพื่อให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล โดยครูใช้คำถามเพื่อให้เด็กเกิดข้อสงสัยและพยายามหาคำตอบมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดเตรียมอุปกรณ์อย่างหลากหลายอีกทั้งส่งเสริมให้เด็กได้คิดลงมือปฏิบัติเพื่อแสวงหาคำตอบด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด

การสอนให้เด็กคิดแก้ปัญหาครูจะต้องหาวิธีให้เด็กเข้าใจปัญหาและสามารถให้คำจำกัดความได้เป็นครั้งแรกเพราะนักจิตวิทยาพบว่า ปัญหาของเด็กที่แก้ปัญหไม่ได้คือการไม่เข้าใจปัญหาและสาเหตุที่เด็กไม่สามารถแก้ปัญหได้อย่างมีระบบเพราะเด็ก มีข้อมูลความรู้น้อยประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเด็กยังมีวุฒิภาวะไม่มากพอที่จะแก้ปัญหาคือมีส่วนช่วยได้มากในแง่ของการสนับสนุนและให้แนวทางเด็กในการเรียนรู้วิธีแก้ปัญหด้วยการคิดที่ถูกต้องมีวิธีการเรียนการสอนเพื่อฝึกแก้ปัญหาลายวิธีในปัจจุบัน เช่น การจัดการเรียนแบบโครงการ การจัดการเรียนแบบสืบสวน การจัดการเรียนแบบเผชิญสถานการณ์ และการตัดสินใจแก้ปัญห เช่น การใช้กระบวนการกลุ่มกระบวนการแก้ปัญหาลงมือสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ ล้วนแล้วแต่จะทำให้เด็กคิดแก้ปัญหาได้หลายแนวทางมากขึ้น (Torrance, 1962 อ้างใน อารี รังสินันท์, 2532, หน้า 5-6) ซึ่งความสำคัญในการจัดประสบการณ์ทางสังคมกับเด็กในช่วงปฐมวัยมีอิทธิพล ต่อบุคลิกภาพของคนเราเป็นอย่างมากโดยการพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กวัยนี้ ต้องฝึกเด็กให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกันทำงานและเล่นกับผู้อื่นได้มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจข้อตกลงและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตน ฝึกให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชมเชยผู้อื่น (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2556, หน้า 64)

หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง Baumrind (1971, p. 61) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ เป็นผู้หนึ่งที่สนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างจริงจัง Baumrind ได้เสนอมิติสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) มิติควบคุมหรือเรียกร้องจากบิดามารดา และ 2) มิติการตอบสนองความรู้สึกเด็ก จากการผสมผสาน 2 มิติทำให้ Baumrind จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ควบคุมและตอบสนองความรู้สึกเด็ก) 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ควบคุมแต่ไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) และ 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (ไม่ควบคุมแต่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) ต่อมา Maccoby and Martin (1983, p. 171) ได้เพิ่มเติมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 4 คือ 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (ไม่ควบคุมและไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) จากการประมวลงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศพบสอดคล้องกันว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม มีความสามารถในการกำกับตนเอง และมีความฉลาดทางอารมณ์ คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ดลญา จิตตะยโสธร, 2558, หน้า 19)

การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินวิถีชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจึงมิใช่เป็นเพียงการรู้จักการใช้สมองหรือมุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นความสามารถที่ช่วยพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม (ศุภฤทธิ ไชยเลิศ, 2557, หน้า 89) ซึ่งทอแรนซ์ (Torrance, 1962, pp. 5-6 อ้างถึงใน บุญฤทธิ์ บุญยงมณีรัตน์, 2554, หน้า 27-28) เชื่อว่าการศึกษาคควรมุ่งให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ หนึ่งในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ฝึกให้เด็กได้คิดแก้ปัญหา คือ กระบวนการ

คิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของ ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962, pp. 5-6 อ้างถึงใน บุญฤทธิ์ บุญยมณิรัตน์, 2554, หน้า 27-28) เป็นวิธีหนึ่งที่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ฝึกกระบวนการคิดโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ให้เด็กฝึกการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานของกระบวนการคิดไปทีละขั้นตอน มีการเสริมแรงและกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งการนำเอาสภาพการณ์มาใช้เป็นสถานการณ์ของการแก้ปัญหา เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่และเป็นการเตรียมเด็กให้เรียนรู้ถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในสังคมอนาคต ทำให้เด็กสามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและวางแผนเพื่อนำชีวิตของตนไปสู่สังคมอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ พบว่ามีจุดควรพัฒนาด้านเด็กปฐมวัย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ ด้านทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ดี การกล้าแสดงออก ขาดวินัย ความรับผิดชอบ ทั้งนี้เกิดจากปัญหาหลัก ๆ ของเด็กในหมู่บ้าน ชุมชน ที่ผู้ปกครองส่งเด็กเข้ามาเรียนระดับชั้นปฐมวัยคือส่วนใหญ่มีปัญหาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่แตกต่างกันจึงทำให้เด็กขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันอีกทั้งส่งผลให้เด็กปฐมวัยขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออก ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อเด็กปฐมวัยไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างนี้แล้วยังส่งผลกระทบต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในการช่วยเหลือตนเอง การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะสำคัญของช่วงวัยที่เด็กปฐมวัยควรได้รับอีกด้วย (SAR, 2562, หน้า 14)

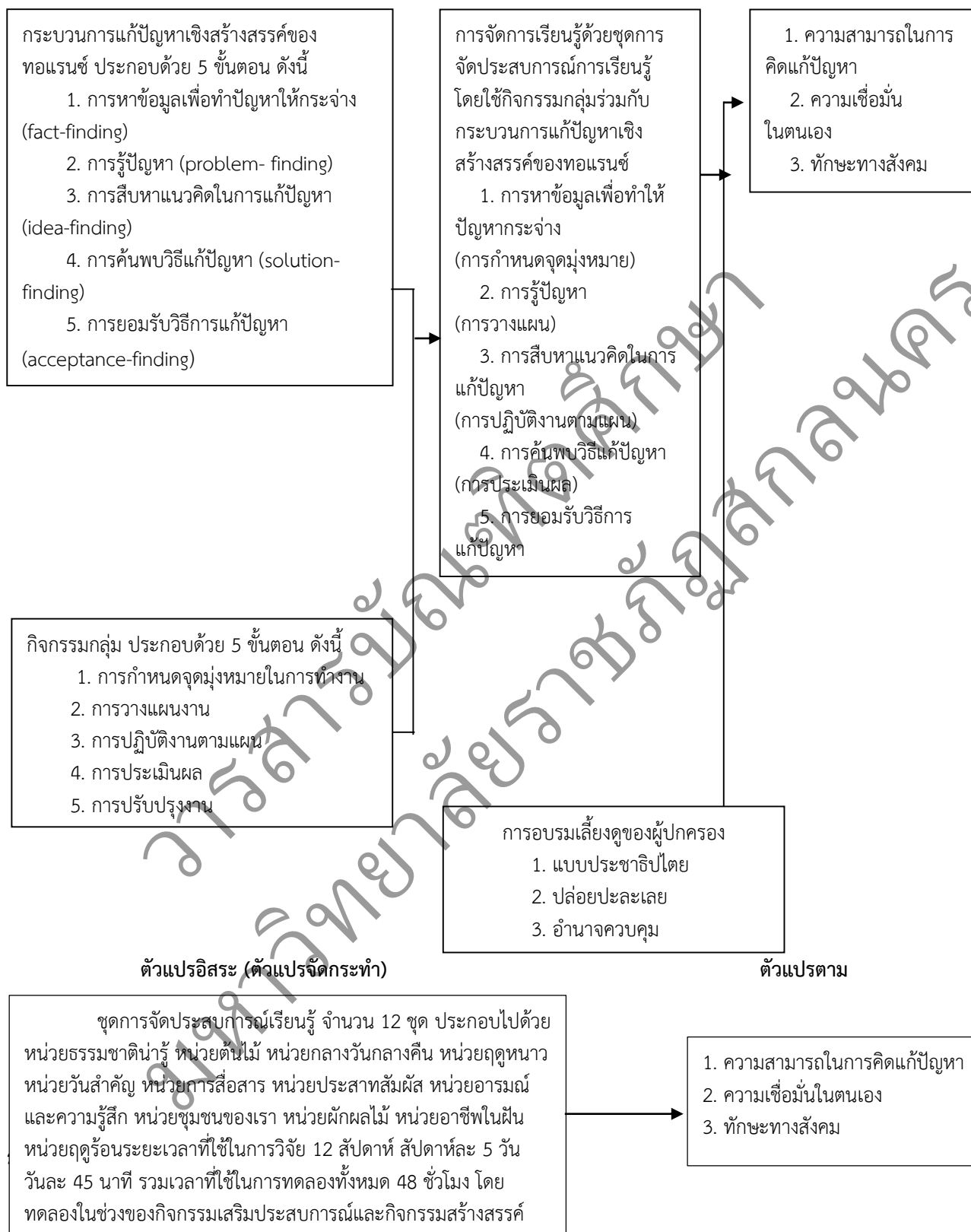
ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้ตระหนักถึงปัญหาและเห็นความสำคัญในการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ ทอเรนซ์มาจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานการเรียนรู้ที่ดีต่ออนาคตของเด็กและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้รับผิดชอบเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอเรนซ์ สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพเหมาะสมตามเกณฑ์ค่าประสิทธิภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอเรนซ์หลังเรียนและก่อนเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอเรนซ์หลังเรียนและก่อนเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอเรนซ์ หลังเรียนและก่อนเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เมื่อเรียนด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอเรนซ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์, 2558, หน้า 74) มาปรับให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลอง คือ นำกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองจากการจัดการเรียนรู้ปกติเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง แล้วจึงนำกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดลอง โดยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ เป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน และทำการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แบบแผนการสังเกตการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Pre-test	Treatment	Post-test
n	O ₁	X	O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- n แทน จำนวนเด็กในกลุ่มตัวอย่าง
X แทน การจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์
O₁ แทน การสังเกต (Observation) ก่อนการจัดการกิจกรรม
O₂ แทน การสังเกต (Observation) หลังการจัดการกิจกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งหมด 64 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 33 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียนมา 1 ห้องจาก 2 ห้องเรียนทุกห้องมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- ชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ จำนวน 12 ชุด ได้รับการประเมินคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีคะแนนเฉลี่ย 4.8 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I) เท่ากับ 0.81 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 81 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variation: C.V.) เท่ากับ 5.38
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามแนวคิดของทอแรนซ์ จำนวน 20 ข้อ ตามภาพหรือสถานการณ์ที่กำหนดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99
- แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 3 ด้าน 12 ข้อ ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตเอง มีค่าดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมทั้งฉบับ
- แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคมเลือกตอบ แบบปรนัย 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.60
- แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา แบบสังเกตพฤติกรรม ความเชื่อมั่นในตนเอง แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม ไปทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 33 คน จากนั้นตรวจและให้คะแนนเก็บไว้

2. จัดกลุ่มเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแบบประชาธิปไตย 15 คน กลุ่มแบบปล่อยปละละเลย 8 คน และกลุ่มแบบอำนาจควบคุม 10 คน จากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองโดยใช้คะแนนจากการวัดการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเกณฑ์ของ สันต์หทัย วิทยารังสิพงษ์ (2556)

3. ดำเนินการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ ใช้เวลาสอน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 45 นาที รวมเวลา 48 ชั่วโมง ตามขั้นตอนของการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์

4. หลังจากการสอนเนื้อหาทั้งหมดแล้วนำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และแบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม ชุดเดิมไปทดสอบหลังเรียน (Post-Test) กับนักเรียนกลุ่มทดลองอีกครั้งหนึ่ง และผู้วิจัยเป็นผู้ให้คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I) และสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variation)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ หลังเรียนและก่อนเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ หลังเรียนและก่อนเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ หลังเรียนและก่อนเรียนโดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณร่วมทางเดียว (One-way MANCOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทางเดียว (One-way ANCOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ได้รับการประเมินคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในระดับมากขึ้นไปดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I) เท่ากับ 0.81 แสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 81 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variation: C.V.) เท่ากับ 5.38 จากการวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง

ช่วงเวลา	N	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน	E.I.
ก่อนเรียน	33	60	705	0.81
หลังเรียน	33	60	1735	

ช่วงเวลา	N	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	C.V.
หลังเรียน	33	60	52.58	2.83	5.38

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่วงการวัด	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	99	33	49.61	16.59	14.65*	0.00
หลังเรียน	99	33	76.61	17.88		

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์มีความเชื่อมั่นในตนเองหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่วงการวัด	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	36	33	10.55	1.79	70.08*	0.00
หลังเรียน	36	33	33.72	2.02		

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์มีทักษะทางสังคมหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่วงการวัด	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	15	33	6.79	1.60	32.36*	0.00
หลังเรียน	15	33	13.55	1.30		

5. เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า

5.1 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5.2 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุมมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5.3 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันมีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5.5 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกันมีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม มีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง			
	X	แบบประชาธิปไตย	แบบปล่อยปละละเลย	แบบควบคุมอำนาจ
		14.33	12.00	13.60
แบบประชาธิปไตย	14.33	-	2.33*	0.73
แบบปล่อยปละละเลย	12.00	2.33*	-	1.60*
แบบอำนาจควบคุม	13.60	0.73	1.60*	-

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยได้แยกอภิปรายผลเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ ได้รับการประเมินคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในระดับมากขึ้นไปดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) เท่ากับ 0.81 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 81 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (coefficient of variation : C.V.) เท่ากับ 5.38 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยให้ความสำคัญกับการวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินใจความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2540, หน้า 175 (อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ (2553, หน้า 125-127) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ การทำงานของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการแสดงออก โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบ และเป็นผู้ผลิตความรู้ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงหรือคล้ายจริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ จากการพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังเรียนโดยใช้ชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์แล้วเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อาจเนื่องมาจากชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์นั้นเด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการปรับปรุงงานผ่านกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Krulik และ Rudnick (1993, p. 142) ให้ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลจะใช้ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาก่อนหน้ามาใช้เพื่อหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ โดยกระบวนการเริ่มต้น ตั้งแต่การมองเห็นปัญหา ไปจนถึงการลงข้อสรุป ได้มาจากการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน และนักเรียนต้องวิเคราะห์ได้ว่าจะนำความรู้ที่เรียนมาแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์บุญ ไวว่อง (2551, หน้า 45-46) ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่สอนโดยกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการสอนโดยกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ส่องแสง (2550, บทคัดย่อ) ผลการใช้กิจกรรมศิลปะบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยหลังผ่านกิจกรรมศิลปะบูรณาการแล้วมีความสามารถ

ในการคิดแก้ปัญหาโดยรวมและจำแนกรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นและแตกต่างจากก่อนการทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิช สมะจิตร (2551, หน้า 146-148) การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการทางวิจัย พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการ วิจัยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวกับผู้อื่น สูงกว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้อื่น

3. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังเรียนโดยใช้ชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์แล้วเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์นั้นเด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการปรับปรุงงานผ่านกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีความการกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม การกล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็น การกล้าตัดสินใจโดยไม่ลังเลด้วยตนเอง มีความรอบคอบ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2558, หน้า 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่มั่นคงเพื่อสุขภาพจิตที่ดีและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภริฎา กิจพัฒน์เจริญ (2556, หน้า 19) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสาธมิตร (ฝ่ายประถม) ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เข้ารับการทดลองมีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวที มีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกทุกสัปดาห์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกนภา จริตชื่อ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคป กับการจัดประสบการณ์แบบปกติผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคป สูงกว่าพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์แบบไฮสโคป

4. ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังเรียนโดยใช้ชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์แล้วเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์นั้นเด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการปรับปรุงงานผ่านกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวของบุคคลให้อยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม รู้จักผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคม และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมไม่เป็นภาระแก่สังคมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อธิกร มณีรัตน์ (2556, หน้า 31) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตร่วมกัน เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น โดยแสดงออกทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสม เกิดจากการเรียนรู้ และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างบุคลิกภาพให้เกิดความมุ่งมั่นพยายามปรับตัวได้ทุกโอกาส ส่งผลให้มีความสำเร็จสูงในการทำงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

5. เด็กปฐมวัย เมื่อเรียนด้วยชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งเอาไว้ อย่างน้อย 1 ตัวแปรตาม แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองสำคัญต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคม จะเห็นได้ดังเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า

5.1 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแตกต่างกันมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละเลย อาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัวที่อบอุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองมีการใช้เหตุผลกับลูก ปล่อยให้เด็กได้คิดตัดสินใจได้ด้วยตนเอง พ่อแม่คอยสนับสนุนพฤติกรรมที่ถูกต้อง ไม่บิบบังคับหรือกดดันควบคุมการ

กล้าแสดงออกของเด็กมีการคำนึงถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กอยู่เสมอเมื่อเด็กรู้สึกว่าจะไว้วางใจพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมแล้วเด็กจะรู้สึกเป็นอิสระและตั้งใจทำบางอย่างในสิ่งที่ตนต้องการเช่นสามารถทำงานบางอย่างได้สำเร็จด้วยตนเอง แสดงความสามารถใหม่ ๆ ออกมา หรือถ้าไม่สำเร็จก็จะตั้งต้นใหม่และล้มเหลวได้อย่างรวดเร็วเพราะเด็กมีอารมณ์ที่มั่นคงเป็นคนที่มีพลังตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ และรู้จักควบคุมตนเองมีสมาธิแก้ปัญหาได้ดี ผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้เด็กแข็งแรงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีในสังคม สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อต้องเผชิญปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาใหญ่หรือเล็กเด็กสามารถมีวิธีการคิดแก้ปัญหาได้เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับปรียา เกตุทัต (2543 อ้างถึงใน ผาสุก ปิ่นแก้ว, 2552, หน้า 23) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นการเลี้ยงดูด้วยเหตุผล ให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มที่ พ่อแม่คอยแนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยเหตุผล สอดคล้องกับ มาสโลว์ (1954 อ้างถึงใน โสภ ฐพิชัยกุล และคณะ, 2531, หน้า 21) พบว่า เด็กไม่ได้ต้องการแต่เพียงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยเท่านั้น แม้บิดามารดาจะสนองความต้องการทางด้านจิตใจอันได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น เด็กที่เกิดในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่เข้าใจให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกเพียงพอ ลูกจึงมีสิ่งที่พ่อแม่ต้องการให้ลูก อบรมบ่มนิสัยให้ลูกรับผิดชอบชีวิต รู้จักหน้าที่มีคุณธรรม เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีสุขภาพจิตที่ดี มองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยดี รู้จักตัดสินใจหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ด้วยดีด้วยเหตุผล รู้จักควบคุมอารมณ์ เห็นใจผู้อื่น ในทางตรงกันข้ามเด็กที่พ่อแม่เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะเป็นคนขาดระเบียบวินัย มีความไม่ปกติทางจิตติดมาด้วยเป็นเด็กที่มีปัญหา มองโลกในแง่ร้ายต่อต้านสังคม ขาดความรักความเข้าใจ เมื่อเจอปัญหาเด็กจะมีวิธีการแก้ปัญหาแบบผิด ๆ และมีวิธีการแก้ปัญหาที่รุนแรง ปัญหาจะเกิดขึ้นกับตัวเด็กอย่างแน่นอนเพราะเด็กไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใครทำให้เด็กประพฤติดนเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมหรือกลายเป็นผู้กระทำความผิดได้ สอดคล้องกับจิตตินันท์ ชุมทอง (2547 อ้างถึงใน เกศรินทร์ ทาริ, 2556 หน้า, 37) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีคะแนนเขาวีรารมณ์สูงการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

5.2 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแตกต่างกันมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอาจเนื่องมาจากความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันตามการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม จะเห็นได้ว่า การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยนั้น เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องพยายามหาทางเลือกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ในการแก้ปัญหานั้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม เป็นการการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีความเข้มงวดเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กโดยสิ้นเชิง โดยมีการจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด โดยมีการอธิบายน้อยมาก หรือไม่มีเลยเด็กต้องยอมรับในคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีบังคับและลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของบิดามารดา บิดามารดามักท้วงเหน็บ และปฏิเสธเด็กจึงทำให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1972 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร, 2558, หน้า 27) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่让孩子รู้สึกว่าจะตนเองไม่ได้อิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือถูกคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา จึงอาจจะทำให้เด็กขาดวิธีการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานแนวคิดของ นกนต ธรรมบวร (2558, หน้า 68) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม เป็นการที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้บุตรทำตาม และคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดว่าบุตรจะทำหรือไม่ ถ้าบุตรไม่ทำก็จะลงโทษ จนทำให้เด็กไม่ยอมบอกออกความคิดเห็น ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง แต่เด็กจะลอกเลียนแบบการคิดแก้ปัญหาจากผู้ปกครองเพราะพฤติกรรมของเด็กส่วนใหญ่จะแสดงออกมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กที่กำลังค้นหาตนเองจะรู้สึกกว้างและใช้ชีวิตแบบผิดรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการจดจำพฤติกรรมที่ไม่ดี การกระทำที่ส่งผลเสียมากกว่าผลดี การตัดสินใจที่ไม่มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำชี้ทางถูกผิด ทำให้การคิดแก้ปัญหาของเด็กขาดหายไปตั้งแต่วัยยังเล็ก ๆ และส่งผลเสียต่อการเจริญเติบโตไปสู่ผู้ใหญ่มากกว่าผลดี ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษฎี โยเหลา (2535 อ้างถึงใน วารสารสาธารณสุขและการพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็ก, 2550, หน้า 113) ผลการวิจัยพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมหรือแบบเข้มงวดกวดขันจะมีผลดีต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสังคมบางตัวแปร ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ การรู้จักบาปบุญ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การมีวินัยในตนเอง ส่วนการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจะมีผลทางลบต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและจิต-สังคม ทำให้เด็กควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ขาดจุดมุ่งหมายของชีวิต มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและก้าวร้าว ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญมากกับชีวิตในช่วงวัยปฐมวัย

5.3 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแตกต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยมองว่าการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 รูปแบบ มีความยืดหยุ่นต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กแม้ว่าเด็กจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบใดก็ตามเด็กก็ยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ตนเองได้แต่จะแตกต่างกันออกไปตามการอบรมเลี้ยงดู แต่เด็กก็จะขาดทักษะการแก้ปัญหา ขาดทักษะทางสังคมในกลุ่มเพื่อนฝูง ขาดการวางแผนไม่มีภาคีไตร่ตรองรับผิดชอบในตนเอง ทั้งนี้มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและผลการวิจัยออกมาว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ จันทระโชติ (2550 อ้างถึงใน เกศรินทร์ ทาริ, 2556, หน้า 35) ได้ศึกษาปัจจัยชีวสังคมและการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับใช้อารมณ์มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สันต์หทัย วิทยารังสีพงษ์ (2550 อ้างถึงใน เกศรินทร์ ทาริ, 2556 หน้า, 35) ได้ศึกษาปัจจัยชีวสังคมและการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านเช่นกัน แต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านไม่แตกต่างกัน โดย นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากจะมีการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกันจากนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

5.4 เด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแตกต่างกันมีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอาจเนื่องมาจาก พ่อแม่ให้ความสำคัญแก่ลูกใช้เหตุผลมากกว่าคำตำหนิโดยถือว่าลูกคือส่วนที่มีความสำคัญต่อครอบครัวพ่อแม่ให้ในสิ่งที่ลูกต้องการจริง ๆ จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตรงกับพัฒนาการของลูก ตามความเหมาะสมกับความสามารถทางกาย อารมณ์ สังคม และทักษะของลูก โดยไม่บังคับให้ลูกทำในสิ่งที่ลูกไม่ยอมทำหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้การยอมรับและยกย่อง โดยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ลูก ให้อิสระแก่ลูกในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เอาใจใส่และช่วยเหลือ แนะนำลูกตามความเหมาะสม ยอมรับความสามารถและให้สิทธิลูกในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง พ่อแม่คอยให้กำลังใจคำปรึกษา ความมั่นคงปลอดภัยแก่ลูก ตลอดจนแนะแนวทางการดำเนินชีวิตในแต่ละวัยแก่ลูก เพื่อลูกจะได้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขสอดคล้องกับ ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2556, หน้า 48) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บิดามารดาหรือผู้อบรมสั่งสอนปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถพึ่งตนเองได้โดยการให้ความรักความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น การที่พ่อแม่เลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย จะส่งผลให้เด็กเกิดนิสัยไม่ดีหลายประการ เช่น การเอาแต่ใจตนเอง ขาดระเบียบวินัย ขาดความมีสัมมาคารวะ ขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น และถ้าครอบครัวใดให้เงินลูกไว้จุนเจือตามความพอใจด้วยแล้ว ลูกก็จะไม่เห็นคุณค่าของเงิน นอกจากนี้ ผลกระทบอาจจะเกิดขึ้นตามมาอีก เช่น การคบ เพื่อนที่ไม่ดี การไปมั่วสุมในสถานที่ที่ไม่สมควรต่าง ๆ ตลอดจน อาจเป็นสาเหตุของการติดยาเสพติดได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hurlock (1984 อ้างถึงใน ดุลยา จิตตะยโสธร, 2552, หน้า 180) กล่าวไว้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Laissez-Faire Rearing) เป็นการที่พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับการตามใจ และไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือให้คำแนะนำช่วยเหลือจากบิดา มารดามากเท่าที่ควร

5.5 ลักษณะการเลี้ยงดูแบบอำนาจควบคุม มีทักษะทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อาจเนื่องมาจากการฝึกอบรมลูกให้เป็นคนมีระเบียบและความรับผิดชอบในเด็กเล็ก ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างขึ้นมา โดยมากจะเริ่มต้นจากตัวพ่อแม่เองการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม จะทำให้เด็กเชื่อฟัง ว่างนอนสง่างาม แต่ไม่มีความสุข สอดคล้องกับ (Maccoby, 1980 อ้างถึงใน ดุลยา จิตตะยโสธร, 2552, หน้า 176) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด โดยมีการอธิบายน้อยมาก หรือไม่มีเลยเด็กต้องยอมรับในคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีบังคับ และลงโทษเมื่อเด็กไม่ทำตามความคาดหวังของบิดามารดา บิดามารดามักหว่านเหิน และปฏิเสธเด็กสอดคล้องกับ Rogers (1972 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร, 2549, หน้า 27) ได้กล่าวไว้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้อิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำตามที่ต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือถูกคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาเมื่อเปรียบเทียบกับชุดการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มีทักษะทางสังคมสูงกว่าการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งเป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่สนใจที่จะอบรมสอนลูกปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ไม่มีใครคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมให้ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ ให้ความรักแบบลำเอียง หรือดูต่ำลงโทษแรงเกินเหตุ บางครั้งก็ปล่อยหน้าที่เลี้ยงดูให้เป็นของคนอื่น เลี้ยงดูแบบตามมีตามเกิดสอดคล้องกับ Perris et al. (1980 อ้างถึงใน ฅนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์, 2558, หน้า 88)

ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธทอดทิ้ง (Rejection Style) เป็นการการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบใช้การลงโทษและไม่ให้ความรักความอบอุ่น ไม่สนใจ และไม่ยอมรับเด็กสอดคล้องกับ Rogers (1972 อ้างถึงใน นภนทร ธรรมบวร, 2549, หน้า 27) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Rejection) เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร มักใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง และปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยจากผู้ให้กำเนิดมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคงและขาดทักษะทางสังคมที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับนภนทร ธรรมบวร (2549, หน้า 84) ได้กล่าวไว้ว่าการอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่และมีความพร้อม ทั้งทางร่างกายและจิตใจจนสามารถที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะช่วงต้นของชีวิตและวัยก่อนเรียน ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กในเบื้องต้นจึงเป็นการวางรากฐานการดำเนินชีวิตให้กับเด็ก และมีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพและพฤติกรรมแก่เด็ก โดยที่เด็กจะเรียนรู้ค่านิยม ทักษะคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ในสังคมจากการสั่งสอนและชี้แนะของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสมย่อมทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือมีปัญหาได้ เช่น เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมักมีสาเหตุมาจากการขาดความรัก ความเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอน ความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งอาจส่งผลให้พัฒนาการตามวัยของเด็กหยุดชะงักหรือล้มเหลวได้

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยประยุกต์วิธีการหลากหลายโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่เด็กได้รับโดยเฉพาะความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมควรเตรียมสื่อ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ให้พร้อมก่อนการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาครบตามขั้นตอน

1.2 ควรศึกษาคู่มือชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เข้าใจก่อนนำไปจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น ความคิดริเริ่ม ความมั่นใจ ความภูมิใจความสามารถในตนเอง ซึ่งส่งผลไปถึงให้เด็กปฐมวัยสามารถที่จะเรียนรู้ในทักษะที่สูงขึ้นควรส่งเสริมทักษะกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้แก่เด็กด้วย

1.3 การจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ต้องจัดให้ครบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการปรับปรุงงานผ่านกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวนอกจากจะช่วยส่งเสริมทางด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมแล้วยังช่วยส่งเสริมทางด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ภาษา การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มคณะ ความรับผิดชอบ ความจำ มีเหตุผล คิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเอง และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในบริบท จึงจะสามารถทำให้ผลการศึกษามีความหลากหลาย และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีผลต่อความสามารถด้านอื่น เช่น การทัศนศึกษา การเยี่ยมชุมชน และแบบโครงการ เป็นต้น

2.3 ควรมีการใช้แนวคิดในการจัดประสบการณ์ด้วยชุดการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอแรนซ์มาผลิตหรือพัฒนาสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับครูปฐมวัย

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะทางสังคมกับการจัดประสบการณ์รูปแบบอื่น ๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- เกศรินทร์ ทาริ. (2556). อิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่อความคาดหวังในบทบาทของบิดาของนิสิตชาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *ปริญญานพนธ์* กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภรณ์ ส่องแสง. (2550). ผลการใช้กิจกรรมศิลปะบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(4), 66-79.
- จุฑามาศ แก่นเพชร และคณะ. (2559). *โครงการเสริมสร้างสุขอนามัย สุนัขเลี้ยงเด็กปฐมวัย (กิจกรรมหนูน้อยสุขภาพดี)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชนกนาล จริตเชื้อ. (2549). การเปรียบเทียบพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบไฮ/สโคป. *วิทยานิพนธ์* ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐนิช สมะจิตร. (2558). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการทางวิจัย. *วิทยานิพนธ์* ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดลยา จิตตะยโสธร. (2558). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู : แนวคิดของ Diana Baumrind's Parenting Styles. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4), 187-192.
- ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์. (2558). *พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตบริการสุขภาพที่ 4*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ธีรากร เมธีรัตน์. (2556). การพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกใน โรงเรียนเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาโดยใช้เรื่องราวทางสังคม. *วิทยานิพนธ์* ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงนเรศ ธรรมบวร. (2553). *การพัฒนาระบบการคิดในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2558). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2556). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นุช เล็กประโคน. (2557). ผลการจัดกิจกรรมแบบปฏิบัติการทดลองที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเทศบาล 2 "อิสานธีรวิทยาการ" จังหวัดบุรีรัมย์. *วิทยานิพนธ์* ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญฤทธิ์ บุญยมณีรัตน์. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนเรื่องน้ำโดยใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กวัยอนุบาล. *วิทยานิพนธ์* ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผาสุก ปิ่นแก้ว. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนเรียน. *ปริญญานพนธ์* วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์ิกา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป. *ปริญญานพนธ์* ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์บุญ ไวว่อง. (2557). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่สอนโดยกิจกรรมเล่นนันทนาการเปิด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*, 2(1), 127-135.
- ภริญา กิจพัฒนาเจริญ. (2556). ผลพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). *วิทยานิพนธ์* ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ. (2561). *รายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2561 สกลนคร*. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2556). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศุภฤทธิ ไชยเลิศ. (2557). ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารพิษณุพนธ์*, 11(2), 86-99.
- สันต์หทัยวิทยา รังสีพงษ์. (2556). ปัจจัยชีวิตสังคมและการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้านของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *ปริญญานพนธ์* ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). *กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2556). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2553). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อารี รังสินนท์. (2550). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนวัยรุ่น*. เอกสารการ สอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 11 (ข). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

FACTORS INFLUENCING LEARNING ACHIEVEMENT in the COS2101 COURSE ON PROCEDURAL PROGRAMMING
THROUGH THE COURSE ON DEMAND SYSTEM OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

อุไร ทองหัวไผ่

Urai Thonghuapai

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

Program in Computer Science, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University

*Corresponding author: E-mail: thnghph@hotmail.com

รับบทความ 13 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 2 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 11 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของคุณภาพและความสำเร็จในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบวีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (RU Course on Demand) และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ RU Course on Demand กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ RU Course on Demand และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของคุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนรู้ออนไลน์ COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on Demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ และด้านความพึงพอใจ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on Demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำสำคัญ: ระบบวีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to examine the level of quality and success in studying the COS2101 course on procedural programming through the Course on Demand system of Ramkhamhaeng University (RU), and 2) to study the factors influencing the learning achievement of the COS2101 course on procedural programming through the RU Course on Demand system. The sample group was 40 students who enrolled in the COS2101 course on procedural programming in the summer semester of the academic year 2019. The research instruments included the COS2101 course on procedural programming through the RU Course on Demand, and a set of questionnaires.

The research findings were as follows: 1) the level of quality and success in the learning system of the COS2101 course on procedural programming through the RU Course on Demand system was overall at a high level in all aspects, and 2) The system quality, and the student satisfaction influenced the learning achievement in the COS2101 course on procedural programming through the RU Course on Demand system.

Keywords: RU Course on Demand System, Learning Achievement

บทนำ

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 กระจายไปทั่วโลก ส่งผลให้มีประชากรทั่วโลกเจ็บป่วยและล้มตายเป็นจำนวนมาก สำหรับวงการศึกษามีผลกระทบอย่างมากเนื่องจากมาตรการควบคุมของภาครัฐ รัฐบาลมี

คำสั่งให้ทุกสถาบันการศึกษาในประเทศไทยปิดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต่าง ๆ มีนโยบายให้ครู อาจารย์ หรือ ผู้รับผิดชอบในกระบวนการต่าง ๆ ทำงานที่บ้าน (Work from home) โดยจัดเตรียมเนื้อหาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนผ่านทางออนไลน์ติดต่อกับผู้เรียนได้ (ชาติริ นิลน้ำเพชร, 2563)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า “แนวทางการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ” และในหมวด 4 มาตรา 24 กำหนดว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นแหล่งวิทยาการแบบตลาดวิชาควบคุมแบบจำกัดจำนวน มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม และ จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสถาบันหลักที่มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (<http://www.ru.ac.th>) ได้แก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นด้วยการเปิดเรียนออนไลน์ ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 ทุกกระบวนการ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 เป็นต้นไปผ่านระบบ RU Cyber Classroom และ Course on demand โดยงดบรรยายในชั้นเรียนทั้ง ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

กระบวนการวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ เป็นวิชาบังคับของหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์และหลักสูตร เทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการวิชานี้เป็นวิชาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นการคิดวิเคราะห์ ออกแบบแก้ปัญหาโปรแกรม และสามารถสร้างโปรแกรมให้ทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ เป็นกระบวนการที่สำคัญที่นักศึกษาต้องนำความรู้ที่เรียนไปต่อยอดในวิชาอื่น ๆ ซึ่งการเรียนการสอนปกติจะเรียนในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมงเป็นจำนวน 15 สัปดาห์ ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้มีการเรียนรู้แบบออนไลน์วิชา COS2101 ผู้สอนจึงจัดทำวิดีโอเนื้อหาและจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน ได้แก่ เนื้อหากระบวนการ การบริหารจัดการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร และการสอบ หรือการประเมินผล โดยเนื้อหากระบวนการมีการบริหารจัดการเรียนรู้รวมทั้งหมดจำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง และมีการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการให้คะแนนแบบฝึกหัดและกิจกรรมผ่านคู่มือเอกสาร จากงานวิจัยของ อนุชา สะเส่ม (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้ e-Learning ในกระบวนการเรียนการสอนวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ กรุงเทพมหานคร เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบ e-Learning เข้ามาเป็นส่วนเสริมในการเรียนการสอนผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้ได้จากทุกสถานที่ทุกเวลาที่มีการออนไลน์ ในการนำระบบ e-Learning มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนั้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเนื้อหา บทเรียน ได้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเพื่อลดระยะเวลาในการเรียนในห้องเรียนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ซึ่งการนำระบบ e-Learning เข้ามาเป็นส่วนเสริมในกระบวนการเรียน การสอนนั้นจะเกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยผู้เรียนมีโอกาสที่จะเข้าถึงเนื้อหาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ผู้สอนก็สามารถออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ทั้งในรูปข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและสื่อความหมายได้ดีกว่าการเรียนภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว งานวิจัยของ ชรินทร์ ตั้งพานทอง (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์แต่มีความสัมพันธ์กันน้อย และยังพบอีกว่าความพึงพอใจของผู้ใช้งานเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์ แต่การใช้งานไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์วิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบ e-Learning ออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอน จัดเตรียมไว้ให้ได้จากทุกสถานที่ทุกเวลา ซึ่งอาจมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน โดยงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศ ด้านคุณภาพการบริการ ด้านความตั้งใจในการใช้งานระบบ ด้านความพึงพอใจ และด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ (Delone, 2003)

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้สอนอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนผ่านระบบ Course on demand ในกระบวนการวิชา COS2101 ที่จัดสร้างขึ้นมีปัจจัยในด้านใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียนมีอะไรบ้าง ซึ่งผลการวิจัยทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ทำความเข้าใจ ทำแบบฝึกหัด และทดสอบตนเองได้ในระบบออนไลน์โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนได้หรือไม่ รวมทั้งสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

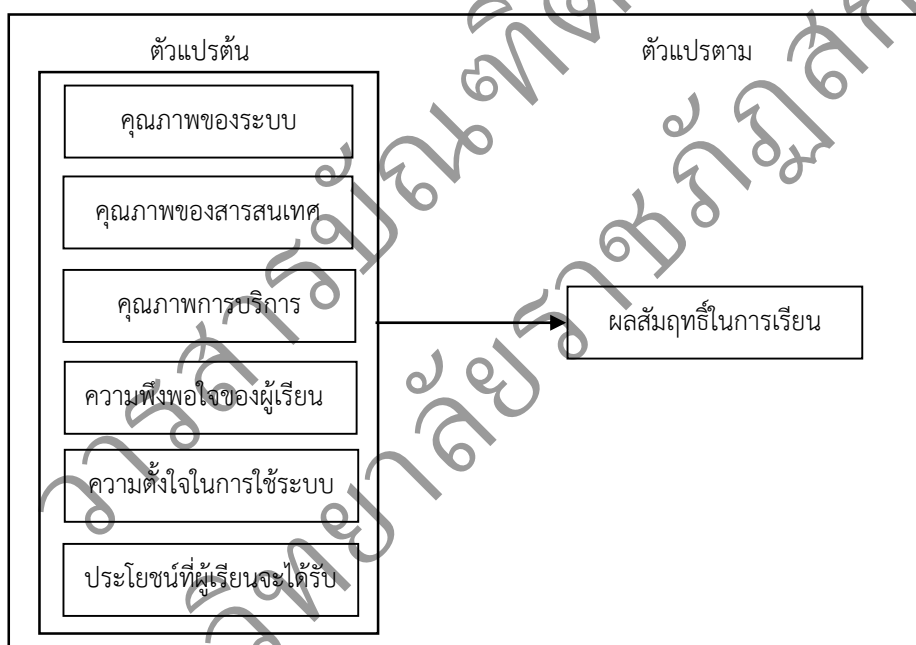
ต่าง ๆ มีพอเพียงและเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยนี้จักเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เหมาะสม ตามมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยวิเคราะห์จากเนื้อหาวิชา COS2101 จาก มคอ.3 หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และปรับปรุงโมเดลความสำเร็จของระบบสารสนเทศของดีโลนและแมคลีน (Delone, 2003) และโฮลซัปเปิล (Holsapple, 2006) ใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพของระบบ (2) ด้านคุณภาพของสารสนเทศ (3) ด้านคุณภาพการบริการ (4) ด้านความตั้งใจในการใช้ระบบ (5) ด้านความพึงพอใจของผู้เรียน และ (6) ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ โดยคำนึงถึงบริบทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมาตรฐานวิชาชีพที่ผู้เรียนต้องได้รับในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษางานวิจัยและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย เรื่อง คุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขั้นตอนที่ 2 จัดสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการสอนตามบริบทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบ ออกแบบกระบวนการโดยกำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ กำหนดวิธีสอน การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และกำหนดวิธีการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนา การพัฒนาเป็นกระบวนการดำเนินการสร้างแผนพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลระหว่างดำเนินการพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 6 การนำไปใช้ เป็นขั้นตอนการดำเนินการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบและพัฒนาไว้ในสภาพจริง เป็นขั้นตอนการดำเนินการให้เป็นผล

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล เพื่อประเมินผลขั้นตอนต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือไม่ และทำการปรับปรุง แก้ไขให้ได้ระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 8 เผยแพร่ผลงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่ลงทะเบียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่ลงทะเบียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัย จากนักศึกษาที่เรียนผ่าน Course on demand วิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ และเข้าสอบปลายภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ระบบการเรียนรู้กระบวนการวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละประมาณ 1 ชั่วโมง
2. กุญแจคลาสมารูสำหรับให้นักศึกษาส่งการบ้านและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ
3. แบบสอบถามคุณภาพและความสำเร็จในเรียนรู้วิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่าน Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพและความสำเร็จของการเรียนรู้วิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่าน Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพของระบบ (2) ด้านคุณภาพสารสนเทศ (3) ด้านคุณภาพการบริการ (4) ด้านความตั้งใจในการใช้งานระบบ (5) ด้านความพึงพอใจ และ (6) ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบสอบถาม

มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Rating Scales)

- 5 หมายความว่า มีคุณภาพและความสำเร็จระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีคุณภาพและความสำเร็จระดับมาก
- 3 หมายความว่า มีคุณภาพและความสำเร็จระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีคุณภาพและความสำเร็จระดับน้อย
- 1 หมายความว่า มีคุณภาพและความสำเร็จระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนวิชา COS2101 ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์พิจารณา จำนวน 3 ท่าน นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าเท่ากับ 1.00 ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปทุกข้อ ปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ยื่นโครงร่างการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอเก็บข้อมูลวิจัย ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ทำการสุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย พร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา และสถานที่ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ในการวิจัยให้ผู้เข้ารับการวิจัยได้รับทราบ และลงนามยินยอมเข้ารับการวิจัย
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยตามแผนการวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการลงรหัส (Coding Form) ตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้า
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลและแปลผลในรูปแบบเรียงความต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพและความสำเร็จของการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่าน Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความคิดเห็นของคะแนนดังนี้ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541)

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง คุณภาพและสำเร็จน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง คุณภาพและสำเร็จน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง คุณภาพและสำเร็ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง คุณภาพและสำเร็จมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง คุณภาพและสำเร็จมากที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่าน Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ด้วยการสรุปตีความ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 18-30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ส่วนมากเป็นนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ลงทะเบียนวิชานี้ครั้งแรก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และส่วนมากเคยมีประสบการณ์การเรียนผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนมากสอบผ่านได้เกรด D มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 โดยมีผู้สอบตกจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ด้านที่	ข้อคำถาม	MEAN	S.D.	แปลผล
1	ด้านคุณภาพของระบบ (System Quality)			
	1. ความสะดวกในการเรียนรู้	4.30	0.69	มาก
	2. ความง่ายต่อการใช้งาน	4.28	0.85	มาก
	3. การศึกษาเนื้อหาบทเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการ	4.50	0.82	มากที่สุด
	4. ความน่าเชื่อถือของสัญญาณภาพและเสียง	3.72	1.04	มาก
	5. ความปลอดภัยในการใช้งาน	4.20	0.76	มาก
รวม		4.20	0.66	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ด้านที่	ข้อความถาม	MEAN	S.D.	แปลผล
2	ด้านคุณภาพสารสนเทศ (Information Quality)			
	6. การจัดการเรียนการสอนเหมาะสม	4.48	0.75	มาก
	7. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์	4.50	0.68	มากที่สุด
	8. เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย ทันต่อเวลา	4.33	0.73	มาก
	9. ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันของเนื้อหา	4.48	0.64	มาก
	10. การนำเสนอเข้าใจง่าย มีรูปแบบที่ดี	4.48	0.60	มาก
	11. การบ้านและแบบฝึกหัดมีความเหมาะสม	4.25	0.87	มาก
	12. ระยะเวลากำหนดส่งการบ้านเหมาะสม	4.70	0.61	มากที่สุด
	13. การประเมินผลเหมาะสม	4.58	0.68	มากที่สุด
	14. ข้อสอบปลายภาคเหมาะสม	4.27	0.82	มาก
	รวม	4.45	0.51	มาก
3	ด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality)			
	15. ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน	4.45	0.75	มาก
	16. การตอบสนองของผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารรวดเร็ว	4.42	0.78	มาก
	17. สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการค้นคว้าเหมาะสม	4.33	0.62	มาก
	18. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมและเป็นธรรมในการให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำ	4.78	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.52	มาก
4	ด้านความตั้งใจในการใช้งานระบบ			
	19. ความสม่ำเสมอในการเรียนรู้	3.52	1.04	มาก
	20. ความสม่ำเสมอในการทำแบบฝึกหัด	3.15	1.12	ปานกลาง
	21. การศึกษาเพิ่มเติมจากตำราที่เกี่ยวข้อง	3.00	1.78	ปานกลาง
	22. การศึกษาเพิ่มเติมจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต	3.88	0.91	มาก
	23. การศึกษาเพิ่มเติมโดยสอบถามจากบุคคลที่มีความรู้	3.03	1.25	ปานกลาง
	24. การฝึกปฏิบัติหรือฝึกทักษะเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ผู้สอนกำหนด	2.80	1.18	ปานกลาง
	รวม	3.23	0.84	ปานกลาง
5	ด้านความพึงพอใจ			
	25. ความเพลิดเพลินในการเรียนรู้	4.13	0.91	มาก
	26. ความมั่นใจในการเรียนรู้	3.60	1.01	มาก
	27. ความพึงพอใจของความสำเร็จในภาพรวม	3.85	0.92	มาก
	รวม	3.86	0.81	มาก
6	ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ			
	28. ความรับผิดชอบ การมีวินัย ตรงต่อเวลา	3.63	1.03	มาก
	29. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหา	4.03	0.83	มาก
	30. การวิเคราะห์ปัญหา ความเข้าใจและอธิบายความต้องการทางคอมพิวเตอร์ได้	3.80	0.99	มาก
	31. การพัฒนาความรู้ ความชำนาญทางคอมพิวเตอร์ อย่างต่อเนื่อง	3.95	1.01	มาก
	32. การคิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ	3.77	1.00	มาก
	33. การประยุกต์ความรู้และทักษะกับการแก้ไขปัญหาทางคอมพิวเตอร์ได้อย่างเหมาะสม	3.98	0.86	มาก
	34. การพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.85	มาก
	35. ทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์	4.05	0.85	มาก
	รวม	3.88	0.79	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า คุณภาพและความสำเร็จของการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านคุณภาพการบริการ (MEAN = 4.49, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณภาพสารสนเทศ (MEAN = 4.45, S.D. = 0.51) และด้านคุณภาพของระบบ (MEAN = 4.20, S.D. = 0.66) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย แสดงให้เห็นว่า

ด้านคุณภาพของการบริการ ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าผู้สอนมีความรู้สามารถมีความพร้อมและเป็นธรรมในการให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนมากที่สุด (MEAN = 4.78, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (MEAN = 4.45, S.D. = 0.75) และการตอบสนองของผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารรวดเร็ว (MEAN = .42, S.D. = 0.78) ตามลำดับ

ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาในการกำหนดส่งการบ้านเหมาะสมมากที่สุด (MEAN = 4.70, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ การประเมินผลเหมาะสม (MEAN = 4.58, S.D. = 0.68) และเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ (MEAN = 4.50, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ด้านคุณภาพของระบบ พบว่า การศึกษาเนื้อหาบทเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความต้องการมากที่สุด (MEAN = 4.50, S.D. = 0.82) รองลงมาคือความสะดวกในการเรียนรู้ (MEAN = 4.30, S.D. = 0.69) และความง่ายต่อการใช้งาน (MEAN = 4.28, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ พบว่า ผู้เรียนได้รับทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มากที่สุด (MEAN = 4.05, S.D. = 0.85) รองลงมาคือผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหา (MEAN = 4.03, S.D. = 0.83) และผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้และทักษะกับการแก้ไขปัญหาทางคอมพิวเตอร์ได้อย่างเหมาะสม (MEAN = 3.98, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

ด้านความพึงพอใจ พบว่า ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินในการเรียนรู้อีกมากที่สุด (MEAN = 4.13, S.D. = 0.91) รองลงมาคือความพึงพอใจของความสำเร็จในภาพรวม (MEAN = 3.85, S.D. = 0.92) และความมั่นใจในการเรียนรู้ (MEAN = 3.60, S.D. = 1.01) ตามลำดับ

ด้านความตั้งใจในการใช้งานระบบ พบว่า ผู้เรียนต้องศึกษาเพิ่มเติมจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด (MEAN = 3.88, S.D. = 0.91) รองลงมา คือ ความสม่ำเสมอในการเรียนรู้ (MEAN = 3.52, S.D. = 1.04) และความสม่ำเสมอในการทำแบบฝึกหัด (MEAN = 3.15, S.D. = 1.12) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ คุณภาพของการบริการ ความตั้งใจในการใช้งานระบบ ความพึงพอใจ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand

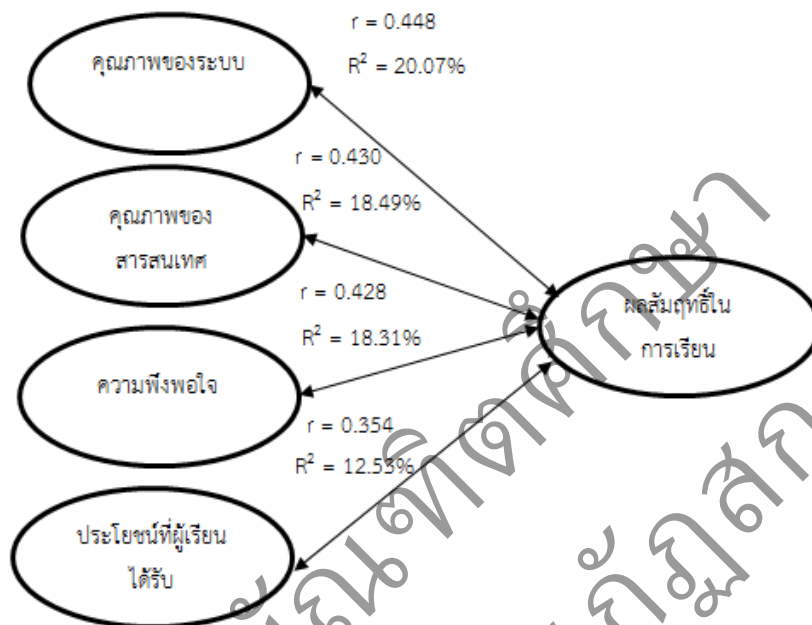
ปัจจัย	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	r	R ²
คุณภาพของระบบ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.448**	20.07%
คุณภาพของสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.430**	18.49%
คุณภาพของการบริการ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.276	7.62%
ความตั้งใจในการใช้งานระบบ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.095	0.90%
ความพึงพอใจ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.428**	18.31%
ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ	ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน	0.354*	12.53%

* สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ .05

** สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ และความพึงพอใจ มีสหสัมพันธ์ กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand อย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.01$ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ มีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on

demand อย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ หมายความว่า คุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ ความพึงพอใจ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับมาก ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมาก โดยคุณภาพของระบบสามารถกำหนดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้มากกว่าคุณภาพของสารสนเทศ ความพึงพอใจ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ โดยกำหนดได้น้อย คือ ร้อยละ 20.07 ตัวแบบสหสัมพันธ์ของคุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ ความพึงพอใจ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ กับผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนได้รับในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบสหสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ ความพึงพอใจ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand

ตาราง 3 ค่าอิทธิพลทางคณิตศาสตร์ระหว่าง คุณภาพของระบบ ความพึงพอใจ คุณภาพของสารสนเทศ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t/F	Sig
1 (ค่าคงที่)	-7.842	2.770		-2.831	0.008*
คุณภาพของระบบ	0.805	0.533	0.249	1.512	0.140
ความพึงพอใจ	0.640	0.603	0.244	1.061	0.296
คุณภาพของสารสนเทศ	0.942	0.677	0.226	1.391	0.173
ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ	0.143	0.600	0.053	0.238	0.813
2 (ค่าคงที่)	-7.744	2.703		-2.865	0.007*
คุณภาพของระบบ	0.785	0.519	0.243	1.513	0.139
ความพึงพอใจ	0.749	0.382	0.285	1.961	0.058
คุณภาพของสารสนเทศ	0.967	0.660	0.232	1.466	0.151
3 (ค่าคงที่)	-5.160	2.082		-2.479	0.018*
คุณภาพของระบบ	1.121	0.473	0.347	2.369	0.023*
ความพึงพอใจ	0.830	0.384	0.316	2.161	0.037*

*สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 3 พบว่า คุณภาพของระบบ และความพึงพอใจ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของระบบ

และความพึงพอใจ กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand จากสมการทำนาย

$$Y = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

เมื่อ $\alpha = -5.160$

$\beta_1 = 1.121$

$\beta_2 = 0.830$

$X_1 =$ คุณภาพของระบบ

$X_2 =$ ความพึงพอใจ

$Y =$ ค่าทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

ดังนี้

$$Y = -5.160 + 1.121X_1 + 0.830 X_2$$

3. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งเป็น ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ และด้านความตั้งใจในการใช้ระบบได้ ดังนี้

3.1 ด้านคุณภาพของระบบ ผู้เรียนต้องการให้เทปการบรรยายอยู่ในรูปแบบคลอสม เพื่อสะดวกในการใช้งาน ผู้เรียนต้องการให้วิดีโอสามารถเพิ่มความเร็วได้และสามารถดาวน์โหลดเก็บไว้ได้ และผู้เรียนต้องการให้ภาพและเสียงมีคุณภาพมากกว่านี้ เนื่องจากมีบางเนื้อหาที่ภาพไม่ชัดเจน

3.2 ด้านคุณภาพสารสนเทศ ผู้เรียนต้องการให้มีการจัดทำภาพที่ทำให้เข้าใจได้มากขึ้น ต้องการให้สื่อการสอนมีความน่าสนใจมากกว่านี้ ทั้งสื่อ ตัวหนังสือ ที่สามารถดึงดูดให้อยากเรียนมากขึ้น เนื่องจากมีผู้เรียนบางคนไม่มีความรู้พื้นฐานจากการเรียนโปรแกรมมาก่อน และผู้เรียนไม่สามารถทำแบบฝึกหัดได้เนื่องจากมีบางเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ อีกทั้งการบ้านไม่สอดคล้องกับตัวอย่าง ผู้เรียนต้องการให้อาจารย์ทำเฉลยหรือแนะนำในส่วนของการบ้านพร้อมอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากขึ้น

3.3 ด้านคุณภาพของการบริการ ผู้เรียนบางคนต้องการช่องทางการติดต่อที่ชัดเจน และผู้เรียนเห็นว่าเรียนในคลาสสะดวกต่อการสอบถามมากกว่า

3.4 ด้านความตั้งใจในการใช้ระบบ ผู้เรียนบางคนไม่สามารถหาเวลามาศึกษาอย่างพอเพียง ถึงแม้ว่าจะมีระบบ Course on demand เนื่องจากภาระหน้าที่การทำงาน และผู้เรียนต้องการให้อาจารย์แนะนำตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชานี้มากขึ้น เพื่อสามารถฝึกสิ่งที่เรียนไปได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

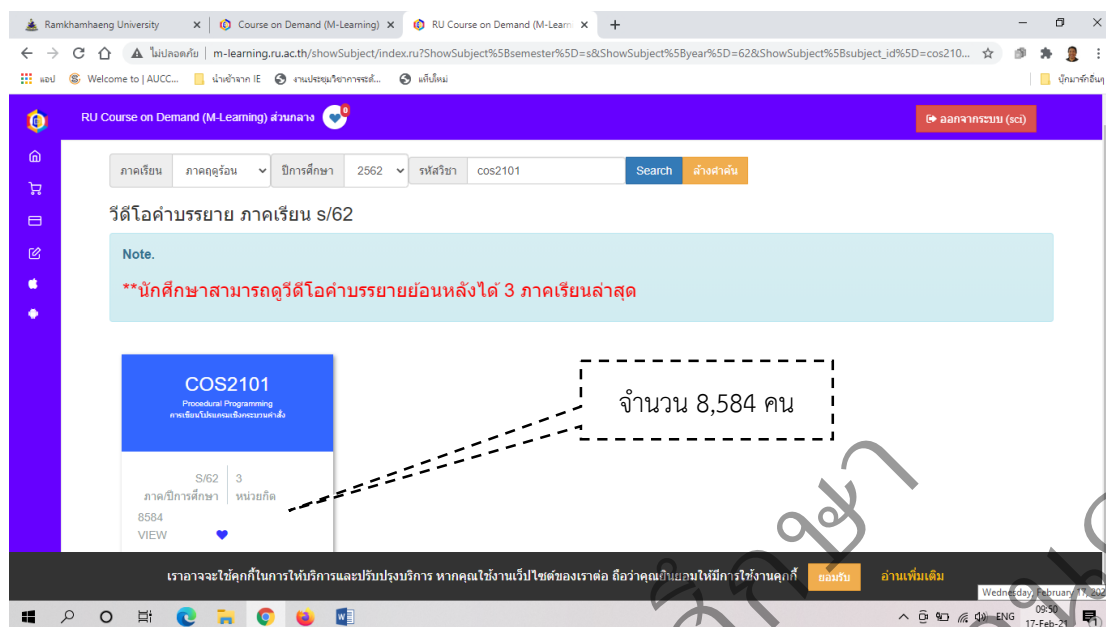
จากการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อคุณภาพและความสำเร็จของระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพการบริการ รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณภาพสารสนเทศ และด้านคุณภาพของระบบ ตามลำดับ เนื่องจาก งานวิจัยนี้เป็นงานนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อการสอนในรูปแบบการเรียนรู้แบบอีเลิร์นนิง (e-Learning) โดยนักศึกษาสามารถเรียนรู้กระบวนการวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัยได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่ เนื้อหากระบวนการวิชานำเสนอเป็นสื่อประสม ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่นำเสนอได้ตามความต้องการ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถติดต่อกันผ่าน อีเมล หรือ ไลน์ ได้สะดวก โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะที่บทบาทของผู้เรียนจะเป็นผู้สำรวจสารสนเทศ ผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Classroom) ที่สร้างขึ้นจากยูทิลิตี้คลอสม เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สอนได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถส่งการบ้านหรือแบบฝึกหัดที่ผู้สอนกำหนดโดยผู้สอนสามารถตรวจการบ้านให้คะแนนและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล ผู้เรียนจะได้รับเนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด รวมทั้งข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบันได้ในทุกสถานที่ ช่วยในการติดต่อสื่อสารและประหยัดเวลาของผู้สอนในการนำเสนอเนื้อหาหรืออธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ดังนั้นระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงมีคุณภาพและความสำเร็จสามารถใช้สอนทดแทนการเรียนการสอนปกติ ผู้เรียนสามารถเรียน ทำแบบฝึกหัด และประเมินตนเองได้โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา สะสมัง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้ e-Learning ในกระบวนการเรียนการสอนวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ กรุงเทพฯ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบ e-Learning เข้ามาเป็นส่วนเสริมในการเรียนการสอนผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้ได้จากทุกสถานที่ทุกเวลาที่มีการออนไลน์ ในการนำระบบ e-Learning มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนั้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเนื้อหา บทเรียน ได้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเพื่อลดระยะเวลาในการเรียนในห้องเรียนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้อื่น ซึ่งการนำระบบ e-Learning เข้ามาเป็นส่วนเสริมในกระบวนการเรียนการสอนนั้น จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยผู้เรียนมีโอกาสดูเนื้อหาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ผู้สอนก็สามารถออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ทั้งในรูปข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและสื่อความหมายได้ดีกว่าการเรียนภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวซึ่งอธิบายในด้านอื่น ๆ ได้ดังนี้

1.1 ด้านความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ความพึงพอใจของความสำเร็จในภาพรวม และความมั่นใจในการเรียนรู้ ตามลำดับ แสดงว่า ระบบการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก จากข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่กล่าวว่า “เป็นวิชาที่ผู้สอนดีมากครับ ขนาดผมที่ทึบและรู้สึกลายยังเข้าใจได้ แล้วหากมีเวลาศึกษาและทำได้เต็มที่แน่นอน มีเนื้อหาที่ครบและดีการเขียนโปรแกรมดี” และข้อคิดเห็นที่กล่าวว่า “ผมพยายามเรียนแล้วแต่ตัวผมยังไม่ค่อยเข้าใจตอนนี้ผมเรียนเป็นครั้งที่ 8 แล้วครับ อีกอย่างคือผมทำงานประจำด้วยครับ คือผมไม่มีความรู้พื้นฐานจากการเขียนโปรแกรมมาก่อนครับ แต่การสอนออนไลน์ของอาจารย์ทำได้ดีมากครับ ผมจะดูวิดีโอการสอนของอาจารย์จนกว่าผมจะเข้าใจครับและอยากให้อาจารย์มีการสอนออนไลน์อย่างนี้ต่อไปครับ เพราะนักศึกษาที่ทำงานประจำจะได้มาดูย้อนหลังได้ครับ ชอบคุณครับ” สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล ภาวสุทธิ (2557) ได้พัฒนาบทเรียนเว็บบล็อก เรื่อง คอมพิวเตอร์กราฟิก สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านประตู่ น้ำพระพิมล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเว็บบล็อก ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนเว็บบล็อกเรื่องคอมพิวเตอร์กราฟิกนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยณัชชา เดชะเศรษฐศิริ (2559) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สอนออนไลน์ ในรายวิชาภาวะผู้นำและการจัดการสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สอนออนไลน์ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านความตั้งใจในการใช้งานระบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้เรียนต้องศึกษาเพิ่มเติมจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมา คือ ความสม่ำเสมอในการเรียนรู้ และความสม่ำเสมอในการทำแบบฝึกหัด ตามลำดับ แสดงว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจากการเข้าใช้งานระบบในส่วนต่าง ๆ การเรียกค้นหรือการเข้าถึงข้อมูล และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในระบบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ การเข้าใช้งานระบบของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ลงทะเบียนวิชา COS2101 ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 60 คน แต่มีผู้เรียนเข้าใช้งาน มากถึง 8,584 ครั้ง ข้อมูล ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564 ดังภาพประกอบ 3 และจากข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่กล่าวว่า “อยากจะให้มีระบบ Course on demand ต่อไป เพราะว่าผู้เรียนสามารถติดตามเนื้อหาในกรณีที่ไม่สามารถเข้าเรียนในครั้งนั้นได้ หรือต้องการทบทวนเนื้อหาในกรณีที่ไม่เข้าใจ บทเรียน หรือเนื้อหาอื่น ๆ ได้ในภายหลัง”

ภาพประกอบ 3 แสดง จำนวนผู้ใช้งาน คู่มือคำบรรยาย วิชา COS2101 ภาคเรียน S/62

1.3 ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้เรียนได้รับทักษะในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องคอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหา และผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้และทักษะกับการแก้ไขปัญหาทางคอมพิวเตอร์ได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ แสดงว่า ระบบการเรียนรู้อบรมวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ สามารถพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง การค้นหาตัวเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพจนกระทั่งสามารถแสดงศักยภาพต่าง ๆ ออกมาได้อย่างครบถ้วน จากข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่กล่าวว่า “ในด้านเนื้อหา COS2101 S/62 มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง ผู้สอนมีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจและสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้เรียนมองว่าผู้เรียนไม่ได้หาเวลามาศึกษาอย่างพอเพียง ถึงแม้ว่าจะมีระบบ Course on demand เนื่องจากภาระหน้าที่การทำงาน แต่โดยรวมแล้วการเรียนการสอนผ่าน Course on demand นั้นทำออกมาได้อย่างยอดเยี่ยม เป็นความคิดของผู้เรียนเองที่ไม่สามารถหาเวลาศึกษาให้เพียงพอได้” และข้อคิดเห็นที่กล่าวว่า “มีบางเนื้อหาที่ยังไม่ค่อยเข้าใจ จึงทำแบบฝึกหัดไม่ได้ แต่โดยรวมถือว่าทำให้ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น เพราะสามารถดูบทวนได้หลายรอบ” และข้อคิดเห็นที่กล่าวว่า “อาจารย์อธิบายอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ใช้ตัวอย่างประกอบทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น อยากให้อาจารย์แนะนำตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชานี้มากกว่านี้ค่ะ จะได้สามารถฝึกสิ่งที่เรียนไปได้มากขึ้นค่ะ ขอขอบคุณมากค่ะอาจารย์” สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (2015, p. 21) ที่เชื่อว่าความรู้ ทักษะ และนิสัยการทำงานมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับงานวิจัยนี้ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และด้านการทำงาน การเรียนรู้ และการพึ่งตนเอง ซึ่งทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ช่วยสนับสนุนวิธีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรชาติในทุกระดับ

2. จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบ และความพึงพอใจ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนได้รับในการเรียนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการผ่านระบบ Course on demand เนื่องมาจากระบบการเรียนการสอนวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ เป็นการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้เรียนต้องการความน่าเชื่อถือของสัญญาณภาพและเสียงที่มีคุณภาพ ง่ายต่อการใช้งานและสะดวกในการเรียนรู้ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เข้าใจง่าย จากข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่กล่าวว่า “ต้องการให้เทปการบรรยายอยู่ในรูปแบบไฟล์คลาสมเพื่อสะดวกในการใช้งาน ต้องการให้วิดีโอสามารถเพิ่มความเร็วได้และสามารถดาวน์โหลดเก็บไว้ได้ และต้องการให้ภาพและเสียงมีคุณภาพมากกว่านี้เนื่องจากมีบางเนื้อหาที่ภาพไม่ชัดเจน” ซึ่งระบบที่มีคุณภาพที่ดีทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการใช้งานระบบ มีความ

สม่ำเสมอในการเรียนรู้ และทำแบบฝึกหัดอย่างต่อเนื่อง เกิดความเพลิดเพลินและมั่นใจในการเรียนรู้ เป็นความพึงพอใจของความสำเร็จในภาพรวม ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการใช้งานระบบ เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้จากผล การเรียนของนักศึกษาเป็นเกรด A, B+, B, C+, C, D+, D, และ F จากข้อคิดเห็นของนักศึกษาที่กล่าวว่า “เป็นวิชาที่ผู้สอนดีมากครับ หนาวผมที่ทบทวนและรู้สียากยังเข้าใจได้ แล้วหากมีเวลาศึกษาและทำได้เต็มที่แน่นอน มีเนื้อหาที่ครบและดีวิธีการเขียนโปรแกรมดี” ซึ่ง ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียน การสอน ผลการวิจัยพบว่า การใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียน ออนไลน์แต่มีความสัมพันธ์กันน้อย และยังพบอีกว่าความพึงพอใจของผู้ใช้งานเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งาน บทเรียนออนไลน์ แต่การใช้งานไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาคุณภาพของระบบ คุณภาพของสารสนเทศ และคุณภาพของการบริการให้มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากมีผลต่อ ความพึงพอใจและความตั้งใจในการใช้งานของนักศึกษา โดยเฉพาะประเด็นความสะดวกในการใช้งาน ความน่าเชื่อถือของระบบ การใช้งานง่าย คุณภาพของระบบภาพและเสียง
2. ระบบการเรียนผ่าน Course on demand ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ควรมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะวิชา COS2101 การเขียนโปรแกรมเชิงกระบวนการ ที่ผู้เรียนต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่เพื่อนำไปประยุกต์สำหรับการแก้ปัญหา โปรแกรม ควรนำเสนอเนื้อหาที่มีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งสีสัน ตัวหนังสือ ภาพที่ชัดเจนในรูปสื่อประสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วน ช่วยเหลือ ได้แก่สื่อการเรียนรู้ คำแนะนำในส่วนของการบ้าน การเฉลยการบ้าน ที่สามารถให้คำอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนินทร์ ตั้งพานทอง. (2560). ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาตรี นิลน้ำเพชร. (2563). สถาบันคอมพิวเตอร์ แสงสอนออนไลน์ซัมเมอร์ เร่งนำกระบวนการวิชาเข้าระบบ รองรับการเรียนรู้ของ นักศึกษา. *ข่าวรามคำแหง*, 50(1), 1-2.
- บุญส่ง นิลแก้ว. (2541). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพศาล ภาวสุทธิ. (2557). การพัฒนาบทเรียนเว็บบล็อก เรื่อง คอมพิวเตอร์กราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้าน ประตูนน้ำพระพิมล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(2), 675-686.
- พลอยณัฏฐา เดชะเศรษฐศิริ. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาวะผู้นำและการจัดการสมัยใหม่โดยใช้บทเรียน อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์. *The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)*, 22(พิเศษ), 114-123.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2562). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ru.ac.th>. html. 31 มีนาคม 2564.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อนุชา สะเล็ม. (2560). *การประยุกต์ใช้ E-Learning ในกระบวนการเรียนการสอนวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจมินบุรี กรุงเทพ*. สารนิพนธ์ วท.บ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร.
- Delone, W. H., & Mclean, E. R. (2003). The DeLone and McLean model of information system success: a ten-year update. *Journal of management information system*, 19(4), 9-30.
- Holsapple, C. W., & Lee-Post, A. (2006). Defining, assessing, and promoting e-learning success: An information systems perspective. *Decision sciences journal of innovative education*, 4(1), 67-85.
- P21. (2015). *Framework for 21st century learning*. Retrieved from <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>. html. March 31th, 2021.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย GUIDELINES FOR DEVELOPING ETHICAL LEADERSHIP OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS IN LOEI PROVINCE

ศิริพร สิทธิศรี* สุชาติ บางวิเศษ และ สุขุม พรหมเมืองคุณ

Siriphon Sittisiri*, Suchart Bangwiset and Sukhum Prommuangkun

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย 42000

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

*Corresponding author: Email: siriphon182527@gmail.com

รับบทความ 20 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 8 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 15 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 274 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาพหุกรณี จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 13 คน ผู้เชี่ยวชาญประเมินอิงเกณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.97) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.62)
2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น (PNI) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย มีค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง 0.06 - 0.13 โดยภาพรวมและรายด้าน (PNI_{modified} = 0.09) และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความจำเป็นในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่า PNI_{modified} สูงสุด คือ ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี (PNI_{modified} = 0.13) รองลงมา คือ ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี (PNI_{modified} = 0.12) ด้านวิสัยทัศน์ (PNI_{modified} = 0.09) ด้านความรับผิดชอบ (PNI_{modified} = 0.08) และด้านความซื่อสัตย์สุจริต (PNI_{modified} = 0.06) ตามลำดับ
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย
 - 3.1 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และ 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ
 - 3.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ
 - 3.3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ และ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3.4 การยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารพัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป

3.5 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

4. ผลการประเมินโดยอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ 1) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.89$, S.D.= 0.19) 2) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.83$, S.D.= 0.39) 3) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.91$, S.D.= 0.21) ส่วนด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.91$, S.D.= 0.21) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, โรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to examine the current and desirable conditions, and necessity needs for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, 2) to establish guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, and 3) to assess the developed guidelines for improving ethical leadership of private school administrators in Loei Province. The mixed methodology research approach was employed, including quantitative and qualitative elements. The research phases consisted of three phases: Phase 1- the study of current and desirable conditions, and priority needs for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, Phase 2- the establishment of guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, and Phase 3- the assessment of the developed guidelines. The sample for a survey included school administrators and teachers in private schools in Loei Province, totaling 274 participants. The target groups consisted of three schools for a multiple case study, 13 scholars for a focus group discussion, and five experts for criterion-referenced assessment. The research tools included a set of questionnaires and a semi-structured interview form. Data were analyzed by frequency, mean, standard deviation, content analysis, and presented in descriptive analysis.

The findings were as follows:

1. The current and desirable conditions in the development of ethical leadership of private school administrators in Loei Province revealed that the current conditions of ethical leadership development of private school administrators in Loei Province were overall at a high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.97) and the desirable conditions were overall at the highest level ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.62).

2. The priority needs (PNI) of the guidelines for developing the ethical leadership of private school administrators in Loei Province showed a $PNI_{(modified)}$ from 0.06 to 0.13 overall and each aspect ($PNI_{(modified)} = 0.09$), and were respectively sorted in descending order as follows: principles of virtue ($PNI_{(modified)} = 0.13$), being a good role model ($PNI_{(modified)} = 0.12$), vision ($PNI_{(modified)} = 0.09$), responsibility ($PNI = 0.08$), and honesty ($PNI_{(modified)} = 0.06$).

3. The guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province consisted of five components as follows:

3.1 Vision comprised two development guidelines: Administrators should have 1) a vision for work management to keep pace with contemporary changes, and 2) ethical leadership for developing organizations efficiently.

3.2 Honesty comprised three development guidelines: Administrators should 1) manage organizations with honesty. 2) adhere to morals and ethics with open-mindedness to listen to the opinions of others and protect

the benefits of the educational institutions, and 3) devote themselves to the development of educational institutions willingly.

3.3 Responsibility comprised three development guidelines: Administrators should have 1) knowledge, ability, and responsibility to the organization, 2) decentralized decision-making powers to teachers and personnel according to the job responsibilities, and 3) foster a positive work climate.

3.4 Adherence to the principles of good morals comprised three development guidelines: Administrators should 1) be good role models for working in educational institutions, 2) develop themselves according to Buddhist principles, focusing on the common good rather than the personal benefits, and 3) have good human relations with teachers and personnel in educational institutions and other people.

3.5 Being role models comprised three development guidelines: Administrators should 1) be role models in self-domination, dominance, and professions, 2) maintain disciplines regularly according to professional ethics, and 3) promote the image of educational institutions.

4. The experts' criterion-referenced assessment for the guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province was overall at the highest level ($\bar{X} = 4.89$, $S.D. = 0.19$). When considering each aspect, all aspects were at the highest level and ranged in descending order as follows: usefulness ($\bar{X} = 4.91$, $S.D. = 0.21$), followed by appropriateness ($\bar{X} = 4.89$, $S.D. = 0.19$), and feasibility ($\bar{X} = 4.83$, $S.D. = 0.39$).

Keywords: Development Guidelines, Ethical Leadership, Private Schools

บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มสังคมโลกเกิดการเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภคพลวัตความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลก มีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยการทำธุรกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน การบริโภคสื่อ หลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ควรให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย และมีโอกาสสำหรับการสร้างสรรค์สินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ งานเดียวกันก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรมเนื่องจากขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยละเลยอัตลักษณ์ มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยม ที่ซึ่งใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

อีกทั้งแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านสังคม ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีความเอื้ออาทรยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา ดำรงตนตามครรลองของจารีต ประเพณี และวัฒนธรรม มีความสามัคคี เข้าใจ และให้อภัยซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคใหม่ที่ไร้พรมแดน สังคมอุตสาหกรรม และสังคมฐานความรู้ สร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมกึ่งเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ มีการแข่งขันกันมากขึ้น มีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศมากขึ้น และการปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2556) อีกอย่างด้านความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันสืบเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร (IT society) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการเรียนเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human right) ค่านิยมแบบวัตถุนิยม (Materialism) หรือแม้แต่กรณีการมีจุดหมายชีวิตแบบสุขนิยมสุดโต่ง (Hedonism) รวมถึงสภาวะการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันนี้ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบันลดลง ประชาชนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม ไม่ประพฤติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา ความเจริญทางวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจ มุ่งแสวงหาความสุขทางวัตถุมีความเห็นแก่ตัว ขาดความเชื่ออาทร ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขาดคุณธรรมจริยธรรมส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมที่

เรียกว่าวิกฤตการณ์แห่งการอยู่ร่วมกัน (ชุตินา รักษ์บางแหลม, 2559) ในส่วนของพระธรรมคำสอนมองว่า เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน เมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้องความดีงาม และยึดถือตามหลักการ กฎกติกา รวมทั้ง กฎหมาย ตั้งธรรมาธิปไตยเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ก็จะไม่เอนเอียงไปข้างไหน ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็น แก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความชัดเจนในการทำงาน ” และพระมหาจุฬารัตน์ วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี, 2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ผู้นำในการพัฒนาจริยธรรมของคนในองค์กรว่า “ปัญหาจริยธรรมของบุคคลส่งผล ให้เกิดปัญหาสังคมจนกลายเป็นปัญหาของชาติบ้านเมืองนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของทุกคนในสังคม เพราะสังคมเป็นลักษณะสังคมประกิต (socialization) คือ ทุกองค์การที่อยู่ในสังคมจะต้องร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้ สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยองค์การหรือสถาบันที่อยู่ในสังคมจะต้องมีหน้าที่ชัดเจนในสังคมให้เป็นคนที่มีจริยธรรม ให้บุคคลในสังคมลดความรุนแรง ความเห็นแก่ตัว ลดพฤติกรรมที่ผิดจรรยาบรรณ การจัดการดังกล่าวจึงต้องเริ่มที่ผู้นำซึ่งเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของทั้งตัวผู้นำ ผู้ตามขององค์การ ถ้าองค์การใดมีผู้นำที่มีจริยธรรมที่เปี่ยมไปด้วยภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นพื้นฐานองค์กรนั้น ๆ ย่อมมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าการกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม องค์กรนั้น ๆ ก็ย่อมจะพบแต่ความล้มเหลว ผู้บริหารกับผู้นำคือคนคนเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน ผู้บริหาร คือ ผู้มีศิลปะในการใช้คนให้ทำงานและโดยเมื่อทำงานสำเร็จแล้ว ต้องก่อให้เกิด ภาวะคนก็สำราญงานก็สำเร็จ” ผู้บริหาร การศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมได้แก่ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ประจักษ์แก่ ครู นักเรียน และบุคลากรภายในสถานศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 57)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการศึกษาเอกชนจะเห็นว่า ปัจจุบันนี้สถานศึกษาเอกชนกำลังประสบปัญหาในหลายประการ พอจะสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ปัญหาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป การขยายตัวของโรงเรียนรัฐบาลตลอดจนความนิยมของผู้ปกครอง ส่วนปัญหาจากปัจจัยภายในนั้น ได้แก่ สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ลดลง บทบาทของผู้บริหารและครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประเด็นเรื่องขวัญและกำลังใจของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความมุ่งแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญอันดับแรก ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนทัดเทียมกับโรงเรียนของรัฐ และความเชื่อมั่นศรัทธาในหมู่ผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาใช้บริการการศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนครูหรืออัตราการย้ายออกของครูที่เกิดขึ้นบ่อย สืบเนื่องมาจากปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนได้รับผลกระทบจากการที่รัฐบาลไม่มีแผนการเรียกบรรจุที่แน่นอน และไม่สามารถบริหารงานด้านบุคลากรล่วงหน้าได้ ทำให้เมื่อเปิดรับสมัครสอบคัดเลือกจะขึ้นบัญชีไว้เมื่อเรียกบรรจุจะเรียกทันทีโดยแจ้งล่วงหน้าเพียงไม่ถึงหนึ่งสัปดาห์และเรียกบรรจุระหว่างภาคการศึกษาให้ครูที่สมัครสอบไม่มาทำการสอนในวันสมัครสอบและช่วงวันที่มีการสอบ ครูที่สอบแข่งขันจะลาออกจากโรงเรียนเอกชนกะทันหันเพื่อไปสอบเป็นข้าราชการครูทั้ง ๆ ที่อยู่ในภาคการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนไม่สามารถหาครูใหม่ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการมาทดแทนได้ทันเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเรื่องบุคลากรครูในพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเลย ก็เป็นไปเช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ คือ ครูและบุคลากรของโรงเรียนเอกชนยังได้รับการพัฒนาไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนของภาครัฐ รัฐมีการสอบและเรียกบรรจุครูระหว่างภาคการศึกษา ครูลาออกกะทันหันเพื่อไปบรรจุเป็นข้าราชการ ทั้ง ๆ ที่อยู่ในภาคการศึกษา โรงเรียนเอกชนต้องรับครูใหม่ที่ไม่มีความพร้อม ไม่ได้เตรียมการสอน และไม่สามารถหาครูตรงตามวุฒิที่ต้องการได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 14)

จากการศึกษาจริยธรรมของผู้นำ ตามหลักการ และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมแล้วจะเกิดอิทธิพลทางลบ และผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมายอย่างที่พวกเราอาจจะคาดไม่ถึง ซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำหรือจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, หน้า 111) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำและการบริหารทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การวัดและประเมินผลนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

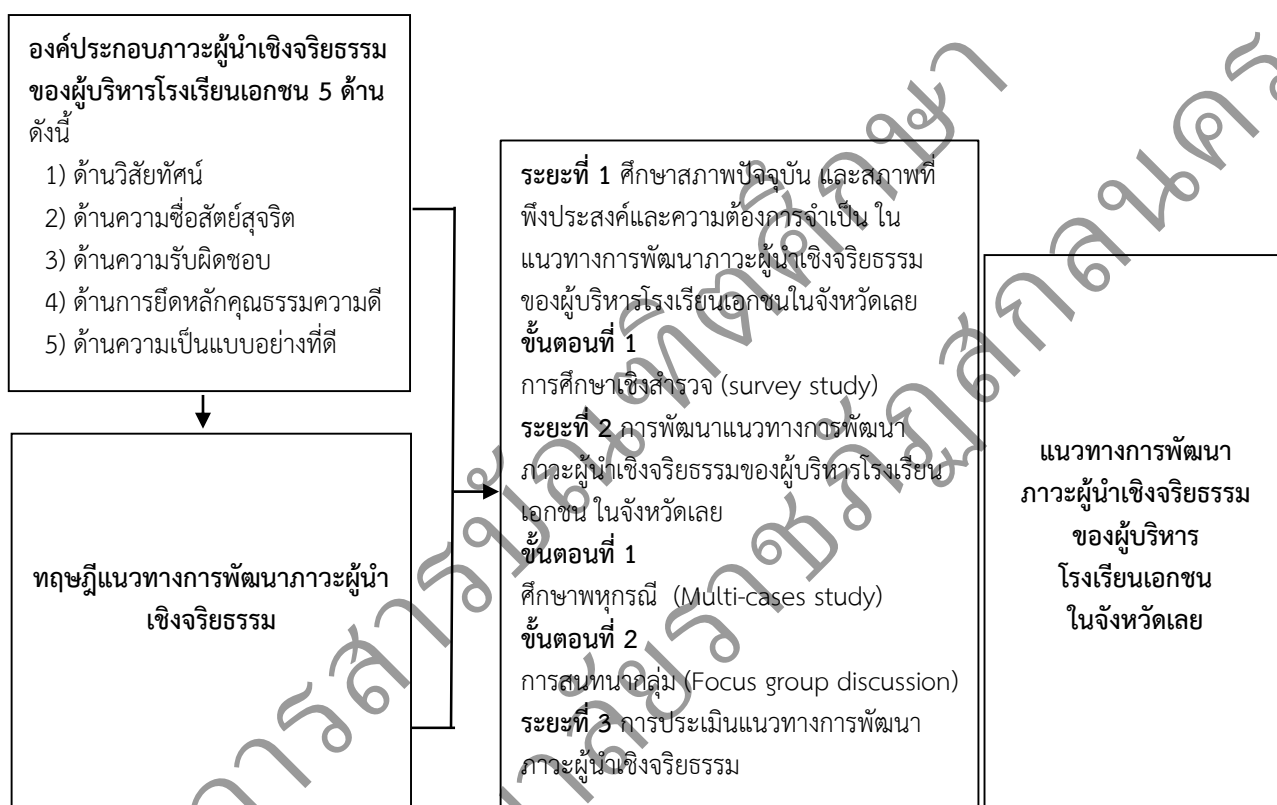
จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อบุคลากรโดยการนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำพาผู้ร่วมงานและองค์กร ในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อบุคลากรที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จากแนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการศึกษา ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ 5 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งเน้นลักษณะของข้อมูลจากหลายแหล่ง (Multiple data sources) ใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 605 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 57 คน และครู จำนวน 548 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียน และ ครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 274 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 48 คน และครู จำนวน 226 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check-List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี และ 5) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 99-100)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยของหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์เป็นระดับคะแนนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ ระดับความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ในระยะที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index = PNI) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2542)

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1) การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยการกำหนดเกณฑ์โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านผู้บริหารมีการบริหารคุณธรรม จริยธรรมดีเยี่ยม กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนนวมราชวิทยา ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 2) โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย และ 3) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน 5 คน ครูโรงเรียนเอกชน 4 คน กรรมการสถานศึกษา 2 คน และ ผู้นำชุมชน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นบันทึกการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 ประเมินการพัฒนาแนวทาง โดยการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurs ship) จำนวน 5 คน การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเมินความเหมาะสม (Propriety) มีความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบประเมินอิงเกณฑ์ ที่แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยของหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในการนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหาการสนทนากลุ่ม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย สรุปได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.97)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.62)

1.3 ความต้องการจำเป็นในแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น มีค่า $PNI_{(modified)}$ อยู่ระหว่าง 0.06 - 0.13 โดยภาพรวมและรายด้าน ($PNI_{(modified)} = 0.09$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปน้อยในรายด้าน พบว่า ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ($PNI_{(modified)} = 0.13$) เป็นอันดับ 1 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ($PNI_{(modified)} = 0.12$) เป็นอันดับ 2 ด้านวิสัยทัศน์ ($PNI_{(modified)} = 0.09$) เป็นอันดับ 3 ด้านความรับผิดชอบ ($PNI = 0.08$) เป็นอันดับ 4 และอันดับ 5 คือด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($PNI_{(modified)} = 0.06$)

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) แนวทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดเลย ใน 5 ด้าน โดยภาพรวม และรายด้าน สรุปดังตาราง ดังนี้

รายการ	สภาพปัจจุบัน		แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์		แปลผล	ความต้องการจำเป็น (PNI)	
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		(I-D)/D	ลำดับที่
ด้านวิสัยทัศน์	4.17	0.98	มาก	4.56	0.65	มากที่สุด	0.09	3
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.37	0.87	มาก	4.62	0.62	มากที่สุด	0.06	5
ด้านความรับผิดชอบ	4.25	0.97	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.08	4
ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี	4.09	0.98	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.13	1
ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี	4.11	1.04	มาก	4.63	0.60	มากที่สุด	0.12	2
โดยรวม	4.20	0.97	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.09	-

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

2.1 ผลการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนนารายณ์วิทยา ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 2) โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย และ 3) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ในองค์ประกอบ 5 ด้าน อันดับ 1 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี อันดับ 2 ด้านวิสัยทัศน์ อันดับ 3 ด้านความรับผิดชอบ อันดับ 4 และอันดับ 5 คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร ตามลำดับความสำคัญจำเป็น เพื่อนำมาয়ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และนำไปสนทนากลุ่มเป้าหมาย เพื่อการยกร่าง และยืนยันร่างแนวทางต่อไป

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน 5 คน ครูโรงเรียนเอกชน 4 คน กรรมการสถานศึกษา 2 คน และ ผู้นำชุมชน 2 คน เพื่อการยกร่าง และยืนยันองค์ประกอบ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย สรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร

พัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนา มีประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.21) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.22) และ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.87	0.15	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.87	0.15	มากที่สุด
4. ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี	4.80	0.33	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด
5. ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.89	0.22	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด	4.91	0.21	มากที่สุด

สรุปโดยรวม ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.27)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ นำมาอภิปรายผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สภาพปัจจุบัน ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว (2550) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และสถานที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก คือยึดหลักการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายของสังคม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กมลทิพย์ ทองกำแหง (2554) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมี 3 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการศึกษาความต้องการจำเป็น ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ อารีรัมย์ (2556) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จากการศึกษาพบว่า แนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานผู้บริหารควรยอมรับฟังความคิดเห็น ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ ยุติธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารพัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลทิพย์ ชูชาติ (2556, หน้า 52) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอเพ็ญ จังหวัด 2 ได้รูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการครองตนตามหลัก ขาวาสธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนมีความซื่อตรงซื่อสัตย์พูดจริงทำจริง ผู้บริหารมีคุณธรรมทั้งกายวาจาใจและจิตสำนึกความเป็นผู้นำที่ดี 2) ด้านการครองตน ตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้บริหารมีความเสมอภาคยุติธรรมไม่เอียงเอียง รับฟังความคิดเห็นหรือปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง ให้ความเอาใจใส่ดูแลสนับสนุนผู้ร่วมงานให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ที่ยกย่องเอาใจใส่ตามกาลอย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาคำมั่นของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเจริญกุล (2551, หน้า 34-35) จัดทำโครงการสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม สรุปว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม 5 อันดับแรกที่ควรมีในทุกกลุ่มวิชาชีพ/อาชีพ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับ กนกอร สมปราชญ์ (2554) ได้วิจัย เรื่อง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ ทองคำแหง (2554) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มี 3 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ แนวทางดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Smith (1974) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ลักษณะพฤติกรรมของครูใหญ่ในการทำงาน พบว่าพฤติกรรมของครูใหญ่ที่งานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมี 15 ประการสำคัญ ๆ ในอันดับแรก คือการสร้างความสัมพันธ์กับใต้บังคับบัญชา ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยด้านวิสัยทัศน์ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารที่มีคุณภาพ และมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาต่อ การอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน

1.2 ผลการศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและวิชาชีพ โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องบริหารงานตามภาระงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และใช้หลักธรรมภิบาล

1.3 ผลการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจจนได้รับความเคารพ และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องบริหารจัดการติดต่อประสานงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน เอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ

1.4 ผลการศึกษาด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมองสภาพการบริหารงานภายในองค์กรอย่างมีคุณธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างทางด้านจริยธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้คุณธรรมจริยธรรมที่ดีเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติงานและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

1.5 ผลการศึกษาด้านเป็นแบบอย่างที่ดี ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องประพฤติตนที่ดีตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทั้งต่อหน้าและลับหลัง จนได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ชุมชนและสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สำหรับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร สมปราชญ์. (2554). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
ขอนแก่น: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กมลทิพย์ ทองกำแหง. (2554). *การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์
ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล. (2551). *การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2552). *ภาวะผู้นำ: จากเนลสัน มันเดลา โอบามา แห่งทำเนียบขาว*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิมุตตยาลัย.
ภานุพงศ์ ธนุสาร. (2555). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 สุโขทัย-ตาก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สลลทิพย์ ชูชาติ. (2556). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2550). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม*. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 7(23), 57-60.
- สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization*. New York: McGraw-Hill.
- Smith, H.B. (1974). Description of Effective and Ineffective Behavior of school Principals. *Dissertation Abstracts International*, 48(3), 1935-A.

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL ADMINISTRATORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION
OF SCHOOLS UNDER SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

สิทธิณี ประภัสร์^{1,*} อำนาจ บุญประเสริฐ² และ พจนีย์ มั่งคั่ง²

Sitthinee Prapatson^{1,*}, Amnat Boonprasert² and Pojanee Mangkang²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: sitthineenan@gmail.com

รับบทความ 11 ตุลาคม 2564 แก้ไขบทความ 22 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 2 ธันวาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และ 4) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเชิงสุ่มและมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา วิธีการของครอนบัก มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรู้ทางวิชาชีพและด้านการสื่อสาร 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดผลประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาสื่อ และการนำไปใช้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ ร้อยละ 81 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_Y = 1.293Z_4 - .591Z_3 - .354Z_5 + .292Z_1 + .237Z_2$

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหาร, ผู้บริหารมืออาชีพ, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of characteristics of professional administrators, 2) the level of school academic administration, 3) the relationship between characteristics of professional administrators and school academic administration, and 4) characteristics of professional administrators affecting school academic administration. The sample, obtained through simple random sampling, consisted of 317 school administrators and teachers in the academic year 2020. The sample size was calculated using the table of Krejcie and Morgan. The research instrument was a set of questionnaires, assessed by Cronbach's alpha coefficient, with the reliability of 0.99. The statistics

for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The level of characteristics of professional administrators overall and each aspect was at a high level, ranking by mean scores from high to low: morality and ethics, vision, creativity, professional knowledge, and communication; 2) The level of school academic administration overall and each aspect was at a high level, ranking by mean scores from high to low: teaching and learning management, measurement and assessment, internal supervision, media development and implementation, classroom research, and curriculum development; 3) The relationship between characteristics of professional administrators and school academic administration was at a high positive correlation with the .01 level of significance; and 4) Characteristics of professional administrators in terms of professional knowledge, creativity, communication, vision, and morality and ethics affected school academic administration with the .01 level of significance, and could predict school academic administration at 81 percent. The predictive equation could be written in form of standardized scores as $Z'Y = 1.293Z_4 - .591Z_3 - .354Z_5 + .292Z_1 + .237Z_2$.

Keywords: Characteristics of School Administrators, Professional Administrators, School Academic Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้นิยามคำว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเจริญงอกงามของคนและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีเจตนารมณ์ มุ่งให้การจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 2) การบริหารงานวิชาการยังพบปัญหาอย่างต่อเนื่อง ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาในทุกระดับ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีสาระเนื้อหาแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมดโดยไม่คำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียน เป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบเพียงคำตอบเดียวแทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูสอนยังยึดติด กับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิม ๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์แต่วิธีสอนยังไม่สอนให้ ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ยังไม่ได้รับการอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานทำให้ขาดทักษะในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 10) ดังนั้นงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมาย ของหลักสูตร กำหนดขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน ส่งเสริมให้ครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทราณี สงวนนาม, 2553, หน้า 143)

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันหรือที่เรียกว่าผู้บริหารในยุคการศึกษา 4.0 ต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะ และบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมี 4 ด้านหลัก ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้นำยุคใหม่ ทักษะยุคใหม่ บทบาทหน้าที่และคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, หน้า 119) จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีผลต่อครูและผู้เรียน รวมทั้งส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นมืออาชีพ องค์การที่เกี่ยวข้องจึงกำหนดมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติและภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี คำว่าความเป็น “มืออาชีพ” จึงกลายเป็นคำสำคัญต่อบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจ และ

ความเชื่อมั่นให้กับสังคม โดยรวมต่อผลผลิตทางการศึกษาที่คนในสังคมพึงได้รับ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเปรียบได้กับจอมทัพที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสของการปฏิรูปอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะลักษณะของการเป็นผู้นำนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต่างยอมรับ และคาดหวังไว้ค่อนข้างสูงว่าจะมีความสามารถนำมาซึ่งประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานได้ในที่สุด (กุลจิรา รักษนคร, 2562, หน้า 208)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนระดับประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 71 แห่ง ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง โดยกำหนด แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ภาษาไทยว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างประชาชนให้มีความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติเป็นการสอบที่ใช้ข้อสอบมาตรฐานเหมือนกันทุกโรงเรียนเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนตนเองแต่จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET ในปีการศึกษา 2562 ยังคงพบว่า โรงเรียนในสังกัดมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบแห่งชาติ O-NET โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ มีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.98 วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.56 และภาษาต่างประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.43 ซึ่งคะแนนค่าเฉลี่ยยังคงไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2564, หน้า 8-9)

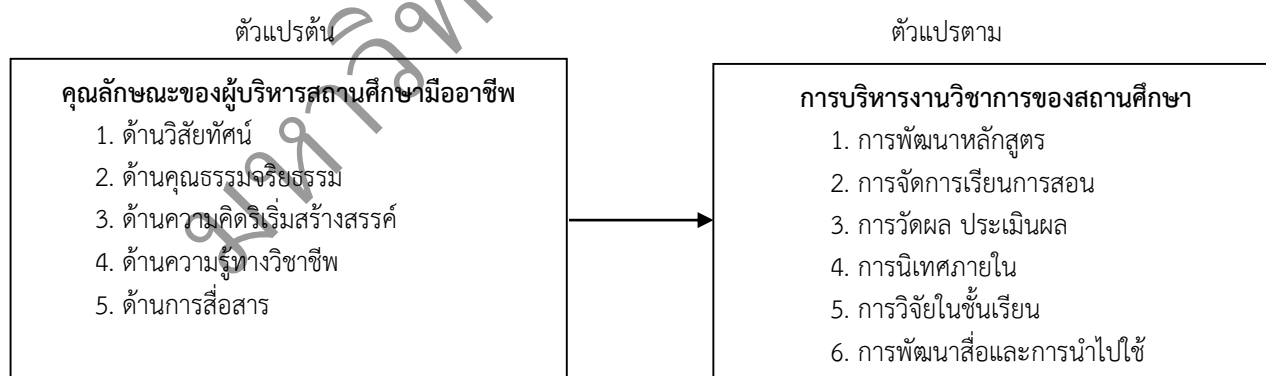
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการ การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 71 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 111 คน และครู จำนวน 1,604 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,715 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จำแนกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 อำเภอ โดยการคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ครู จำนวน 296 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ และ 5) ด้านการสื่อสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ประกอบด้วย 6 ด้าน 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผล 4) การนิเทศภายใน 5) การวิจัยในชั้นเรียน และ 6) การพัฒนาสื่อและการนำไปใช้

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2. ทำหนังสือชี้แจงและสร้างความเข้าใจในเรื่องการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3. นำหนังสือเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้กำหนดตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ประสานกับผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกับหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทางไปรษณีย์ในรูปแบบ QR code และส่งผ่าน Application Line ของผู้บริหารสถานศึกษา

5. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบ Google Form เนื่องจากอยู่ในสถานการณ์โควิด-19

6. ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยได้ติดตามรับแบบสอบถามโดยผ่านช่องทาง Application Line และ Inbox ใน Facebook ของกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง จากการทำสำเนา Google Form ที่มีการคัดลอกรายชื่อรายบุคคลและระบุชื่อไว้ว่าผู้ที่ทำการตอบแบบสอบถาม และยังไม่ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

7. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.24	.65	มาก
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.25	.65	มาก
3. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.22	.64	มาก
4. ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	4.21	.59	มาก
5. ด้านการสื่อสาร	4.17	.67	มาก
ภาพรวม	4.22	.61	มาก

จากตาราง 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.25$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.24$) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.17$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ได้อย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้	4.25	.77	มาก
2. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษาและท้องถิ่น	4.22	.76	มาก
3. ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ได้อย่างทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	4.26	.78	มาก
4. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทางด้านการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน	4.30	.76	มาก
5. ผู้บริหารมีการมอบหมายหน้าที่ และความรับผิดชอบ ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน	4.22	.78	มาก
6. ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและส่งเสริมความร่วมมือกันให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	4.21	.79	มาก
เฉลี่ยรวม	4.24	.65	มาก

จากตาราง 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.26$) และผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายทิศทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างชัดเจนมีความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารตั้งมั่น บนพื้นฐานของความเป็นธรรม	4.27	.77	มาก
2. ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส	4.33	.77	มาก
3. ผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน	4.29	.78	มาก
4. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา	4.32	.74	มาก
5. ผู้บริหารมีความยุติธรรม เมตตาธรรมต่อครู นักเรียน และบุคลากร ในสถานศึกษา	4.22	.77	มาก
6. ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.16	.82	มาก
7. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน	4.28	.80	มาก
8. ผู้บริหารได้รับความเคารพ ศรัทธาจากบุคลากร ในสถานศึกษาและชุมชน	4.23	.77	มาก
9. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการบริหารเพื่อประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.25	.65	มาก

จากตาราง 3 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.32$) และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ในสิ่งใหม่ทางด้านวิชาการอยู่เสมอ	4.23	.77	มาก
2. ผู้บริหารมีความละเอียดรอบคอบ	4.22	.76	มาก
3. ผู้บริหาร ริเริ่มแนวทางในการบริหารงานที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลง	4.29	.77	มาก
4. ผู้บริหารริเริ่มวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง นำมาแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.21	.81	มาก
5. วิธีการบริหารงานของผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ว่าเป็นแนวคิดที่ดี มีความละเอียดรอบคอบ ยึดหยุ่น	4.19	.76	มาก
6. ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด	4.17	.84	มาก
7. ผู้บริหารสามารถกระตุ้นให้ครูคิด ผลิตรายการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้	4.21	.79	มาก
เฉลี่ยรวม	4.22	.64	มาก

จากตาราง 4 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารริเริ่มแนวทางในการบริหารงานที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา ผู้บริหารมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ในสิ่งใหม่ทางด้านวิชาการอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.23$) และผู้บริหารมีความละเอียดรอบคอบ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านความรู้ทางวิชาชีพ

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมต่อ การบริหารงานของสถานศึกษา	4.21	.76	มาก
2. ผู้บริหารใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน	4.20	.73	มาก
3. ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.29	.71	มาก
4. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ	4.24	.70	มาก
5. ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา	4.22	.78	มาก
6. ผู้บริหารสามารถนำความรู้ ในทางที่สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร	4.17	.84	มาก
7. ผู้บริหารวางแผนการพัฒนาศักยภาพในโรงเรียนให้ได้รับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	4.22	.79	มาก
8. ผู้บริหารสามารถนำความรู้มาผลิตผลงานที่โดดเด่น มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ	4.15	.77	มาก
9. ผู้บริหารมีความรู้ทางด้านหลักสูตรทางการสอน การวัดผลประเมินผลทางการศึกษา	4.19	.81	มาก
เฉลี่ยรวม	4.21	.59	มาก

จากตาราง 5 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.24$) และผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการสื่อสาร

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีการเจรจาต่อรองโน้มน้าวใจผู้อื่น เพื่อให้ร่วมมือในการปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย	4.19	.76	มาก
2. ผู้บริหารเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา	4.17	.85	มาก
3. ผู้บริหารวินิจฉัย สั่งการ ในการบริหารงาน ภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.21	.79	มาก
4. ผู้บริหารใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรในสถานศึกษา	4.15	.77	มาก
5. ผู้บริหารเผยแพร่และแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ของสถานศึกษาให้แก่องค์กรอื่นทราบ	4.15	.81	มาก
เฉลี่ยรวม	4.17	.67	มาก

จากตาราง 6 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารวินิจฉัย สั่งการในการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาผู้บริหารมีการเจรจาต่อรองโน้มน้าวใจผู้อื่น เพื่อให้ร่วมมือในการปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.19$) และผู้บริหารเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.19	.64	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.29	.56	มาก
3. ด้านการวัดผลประเมินผล	4.28	.53	มาก
4. ด้านการนิเทศภายใน	4.24	.59	มาก
5. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.20	.59	มาก
6. ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้	4.23	.59	มาก
ภาพรวม	4.24	.53	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.24$) ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.23$) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.20$) และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.24	.79	มาก
2. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคม	4.24	.76	มาก
3. ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของชุมชน	4.17	.80	มาก
4. ผู้บริหาร นักเรียน ชุมชนและครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	4.17	.78	มาก
5. ผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ กำหนดหลักสูตรของโรงเรียน	4.19	.77	มาก
6. ผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ กำหนด เครือข่ายและแหล่ง การเรียนรู้ในสถานศึกษา	4.17	.80	มาก
7. ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จริงในการจัดการเรียนการสอน	4.23	.75	มาก
8. สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน	4.21	.71	มาก
9. ผู้บริหารมีดัชนีวัดคุณภาพ การจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ทุกชั้นปี สามารถตรวจสอบได้	4.12	.81	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	.64	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา ผู้บริหารมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.24$) และครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จริงในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วย การเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	.67	มาก
2. ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.37	.69	มาก
3. ครูมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรม ให้นักเรียนลงมือทำและมีปฏิสัมพันธ์กับครู	4.30	.73	มาก
4. ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียน มีทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ หาคำตอบด้วยตนเอง	4.29	.71	มาก
5. ครูมีการจัดการเรียนการสอนตามความถนัดหรือความสนใจของผู้เรียน	4.29	.68	มาก
6. ครูมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.28	.72	มาก
7. ครูจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรม การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนแต่ละคนกระตือรือร้นตลอดเวลา	4.28	.73	มาก
8. ครูจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.30	.71	มาก
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและนักเรียนค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ ร่วมกัน	4.21	.74	มาก
10. ครูและนักเรียนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.24	.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.29	.56	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.35$) และครูจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการวัดประเมินผล

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวัดประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ในความก้าวหน้าของผู้เรียน	4.28	.68	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สามารถตัดสินผลการเรียน ของผู้เรียนและทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้	4.27	.69	มาก
3. สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.25	.66	มาก
4. สถานศึกษามีการวัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนใน อนาคตได้	4.26	.68	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	4.24	.70	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารในการประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.31	.66	มาก
7. สถานศึกษามีระบบการวัดประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	4.31	.64	มาก
8. สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษาของตนเอง	4.28	.69	มาก
9. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลใน 8 กลุ่มสาระ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับชาติ	4.32	.66	มาก
10. สถานศึกษามีการนำผลของค่าเป้าหมายไปปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของ สถานศึกษาต่อไป	4.30	.68	มาก
เฉลี่ยรวม	4.28	.53	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลใน 8 กลุ่มสาระ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา สถานศึกษามีระบบการวัดประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$) และสถานศึกษามีการจัดทำเอกสารในการประเมินผล ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการนิเทศภายใน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการนิเทศครูอย่างสร้างสรรค์เน้นการให้ความช่วยเหลือ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน	4.23	.72	มาก
2. สถานศึกษามีการนำผลการนิเทศ มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.28	.70	มาก
3. ผู้บริหารนิเทศครูเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าปฏิบัติงานได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.20	.71	มาก
4. สถานศึกษามีการนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ครูและนักเรียนเกิดคุณภาพอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง	4.20	.78	มาก
5. สถานศึกษามีการนิเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพของตนเองในการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสม	4.27	.69	มาก
6. สถานศึกษามีการนิเทศเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครูสอน	4.29	.71	มาก
7. สถานศึกษามีการนิเทศภายใน ที่มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4.21	.73	มาก
เฉลี่ยรวม	4.24	.59	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครูสอน ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา สถานศึกษามีการนำผลการนิเทศมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.28$) และสถานศึกษามีการนิเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพของตนเองในการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสม ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้วิจัยควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ	4.21	.71	มาก
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น	4.23	.71	มาก
3. ครูมีการวางแผนทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาโดยศึกษา สังเกตสาเหตุปัญหาของผู้เรียน	4.17	.74	มาก
4. ครูมีการแสวงหาวิธีการในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้	4.20	.72	มาก
5. ครูคิดค้นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาในการพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนรายบุคคล	4.23	.69	มาก
6. ครูมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อศึกษาผลสะท้อนกลับของปัญหาในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.23	.72	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนบรรลุผลสำเร็จ	4.22	.73	มาก
8. ครูมีการใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นตัวสะท้อนข้อมูลในการปฏิบัติงานของบุคคลทั้งองค์กรทางการศึกษา	4.17	.72	มาก
9. สถานศึกษาจัดให้มีการวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน	4.18	.73	มาก
เฉลี่ยรวม	4.20	.59	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูคิดค้นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาในการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ($\bar{X} = 4.23$) และครูมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อศึกษาผลสะท้อนกลับของปัญหาในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.29	.71	มาก
2. ครูมีการผลิตสื่อเทคโนโลยีที่สามารถบูรณาการ ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.30	.74	มาก
3. ครูมีการผลิตสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.24	.73	มาก
4. ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่ครู ในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสู่การนำไปใช้ในห้องเรียน	4.21	.78	มาก
5. สถานศึกษาเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อและเทคโนโลยีแก่บุคลากรในสถานศึกษา	4.19	.77	มาก
6. สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.19	.78	มาก
7. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการเผยแพร่ สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครูสถาบันการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา	4.21	.73	มาก
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการวัดประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.21	.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.23	.59	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูมีการผลิตสื่อเทคโนโลยีที่สามารถบูรณาการ ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.29$) และครูมีการผลิตสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพร่วมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y
X ₁	1.000						
X ₂	.943**	1.000**					
X ₃	.950**	.930**	1.000				
X ₄	.852**	.844**	.918**	1.000			
X ₅	.837**	.834**	.836**	.935**	1.000		
X	.975**	.950**	.989**	.948**	.948**	1.000	
Y	.759**	.758**	.763**	.868**	.744**	.811**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .811$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ($r_{x_4y} = .868$) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($r_{x_3y} = .763$) ด้านวิสัยทัศน์ ($r_{x_1y} = .709$) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($r_{x_2y} = .758$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสาร ($r_{x_5y} = .744$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	sig
ค่าคงที่ (Constant)	.793	.096		8.217**	.000
ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (x ₄)	1.150	.067	1.293	17.212**	.000
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (x ₃)	-.486	.120	-.591	-4.053**	.000
ด้านการสื่อสาร (x ₅)	-.280	.076	-.354	-3.706**	.000
ด้านวิสัยทัศน์ (x ₁)	.238	.083	.292	2.869**	.004
ด้านคุณธรรมจริยธรรม (x ₂)	.192	.064	.237	3.006**	.003
ค่าคงที่ (a) = .793					
R = .900, R ² = .810, S.E. _{est} = .234, F = 264.498, P = .000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ทั้ง 5 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เรียงตามลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (x₄) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (x₃) ด้านการสื่อสาร (x₅) ด้านวิสัยทัศน์ (x₁) และ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (x₂) มีค่าประสิทธิภาพ ในการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .810 แสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 5 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ร้อยละ 81.00

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'_Y = 1.293Z_4 - .591Z_3 - .354Z_5 + .292Z_1 + .237Z_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรวดี ไชยเสนา (2557, หน้า 102) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศากร กองอุดม (2562, หน้า 205) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ ประทวน บุญรักษา (2554, หน้า 57) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดสาหะมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ มีการรักษาระเบียบวินัยที่ดี ตรงต่อเวลา มีบุคลิกภาพที่ดี การศึกษาดี และมีประสบการณ์สูง สอดคล้องกับ นอกจากนี้ เซลสนิค และเบนนิส (Zalesnick & Bennis, 2002, p. 55) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพต้องพึงมีและพัฒนาตนเองไปสู่องค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ทักษะและความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์+

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จงกล ภู่เทียน (2560, หน้า 114) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, หน้า 84) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 55) กำหนดให้สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้และการประเมิน การเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อที่ตรงจสอบได้ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 2-4) กำหนดให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและ มาตรฐานการศึกษา ดังนั้นมาตรฐานการศึกษาได้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อสร้างคุณภาพการจัดการ ศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะของ ผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการ จัดการเรียนการสอน เมื่อมีการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งในระดับภูมิภาคและ ระดับสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาในภาพรวม

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .811$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศากร กองอุดม (2562, หน้า 212) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรวดี ไชยเสนา (2557, หน้า 98) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงาน วิชาการมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ อารินา หะยีบาราเอง (2558, หน้า 78) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมีความสัมพันธ์กับการบริหารวิชาการอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2554, หน้า 327) ซึ่งกล่าวว่า ผู้บริหารของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานเป็นผู้ชี้้นำความสำเร็จ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะและ ความสามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานการบริหารก็ย่อมประสบความสำเร็จ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จนั่นเอง ดังนั้น ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณค่าของงานและคุณภาพของสถานศึกษาที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจึงต้องเปรียบพร้อมด้วยคุณลักษณะหลายประการ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และความเป็นผู้นำ ลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารที่เหมาะสมกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง ผู้บริหารคือแกนหลักของโรงเรียนในการนำพา กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ หากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ก็สามารถส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพได้ สอดคล้องกับ เดวิส (Davis, 2004, p. 251) กล่าวว่า ในการพิจารณาประสิทธิภาพของ หน่วยงานใดควมมีความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงเพียงใด การพิจารณามักจะพุ่งเป้าไปที่ผู้บริหารเป็นอันดับ

แรก ส่วนสมรรถภาพและคุณภาพของผู้ร่วมงานนั้นมีความสำคัญเป็นอันดับสองรองลงมา ทั้งนี้เพราะตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่ต้องจัดให้มีการดำเนินงานทั้งหมดในองค์กรนั้น ๆ

4. จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 5 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (x_4) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (x_3) ด้านการสื่อสาร (x_5) ด้านวิสัยทัศน์ (x_1) และ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (x_2) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตึกตา โสภณธรรมคุณ (2558, หน้า 86) พบว่า สมรรถนะวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 สอดคล้องกับ ประทวน บุญรักษา (2554, หน้า 57) กล่าวไว้ว่า ความรู้ทางวิชาชีพนั้น ผู้บริหารรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและพร้อมที่จะเข้าไปในบทบาทและหน้าที่ของผู้อื่นด้วย ผู้บริหารมืออาชีพมักจะให้อิสระในการทำงานแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมาย มักจะมีระดับการสั่งการ ไม่ก้าวล่วงผู้อื่นส่งผลให้การบริหารงานวิชาการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2556, หน้า 17) กล่าวว่า การมีความรู้ทางวิชาชีพนั้นผู้บริหารจึงมีความรู้ทางเทคนิค กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในองค์กรการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่สร้างสรรค์และส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ด้านความรู้ทางการบริหารงานวิชาการ เช่น หลักการ ทฤษฎี การบริหาร การวางแผน การจัดการองค์กร หลักสูตรการสอน การวัดและผลประเมินผล

2) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศารท กงอุดม (2562, หน้า 204) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ส่งผลต่อคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, หน้า 6) ได้กล่าวถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการบริหารงาน ในสถานศึกษาของผู้บริหารมืออาชีพทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล ปฏิบัติงานการคิดและส่งเสริมการคิด สามารถช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลมมีความรอบคอบตัดสินใจได้ถูกต้องแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับ ชญาพัฒน์ ดอกมะลิ (2557, หน้า 61) ได้กล่าวถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสดงออกด้วยความคิดและสามารถสร้างผลผลิตด้วยวิธีการใหม่ ๆ คิดทำโครงการใหม่ ๆ ริเริ่มแนวทางในการบริหารงานที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลง และความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ริเริ่มวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหางานที่ปฏิบัติและทำให้สำเร็จ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นวิธีการที่เกิดการยอมรับของบุคคลทั่วไปว่าเป็นแนวคิดที่ดี มีความละเอียดรอบคอบ ยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และมีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิธีการกระตุ้นให้ทุกคนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ ปรีชานนกุล (2563, หน้า 107) พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารและการร่วมมือส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดระยองและตราด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา บุราณมัย (2560, หน้า 91) พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สอดคล้องกับ อภิขยา อุยโนธรรม (2558, หน้า 133) ได้กล่าวว่า การสื่อสารในศตวรรษที่ 21 จะต้องสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างชัดเจนทั้งการพูด การเขียน และทักษะการสื่อสารทางอวัจนภาษาหลากหลายรูปแบบ และสื่อสารได้หลายภาษาตลอดจนสามารถใช้การสื่อสารเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ทั้งการให้ข้อมูลการสอน การกระตุ้นหรือการโน้มน้าว สามารถใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้การวัดผลประเมินผลที่จะเกิดขึ้น จากการใช้สื่อเหล่านั้นและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันซึ่งสามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้และสอดคล้องกับ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2556, หน้า 17) กล่าวว่า การที่ผู้บริหารนำความรู้ความสามารถของตนเองมาใช้ในการวางแผนระบบการทำงาน หรือริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ให้เป็นที่ยอมรับได้นั้น

จำเป็นต้องมีการพูดคุย สื่อสารกันภายในองค์กรเพื่อให้บุคคลในองค์กรมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักการหรือเหตุผลนำมาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และส่งผลสำเร็จให้แก่องค์กร

4) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, หน้า 94) พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 สอดคล้องกับ พรชัย เจตมา และคณะ (2559, หน้า 191-204) กล่าวว่า การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน จะช่วยให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องมีความสามารถในการชี้แจง การทำความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และมีความสามารถในการเขียนแผนงาน โครงการ และการบริหารงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลสำเร็จ สอดคล้องกับ หัตยา ชนะสิทธิ์ (2560, หน้า 100) ผู้บริหารเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ สามารถกำหนด วิสัยทัศน์ทางการเรียนการสอน และการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ และไปสู่เป้าหมาย ที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารงาน โดยมีลักษณะเฉพาะตัวที่อาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ

5) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร กองอุดม (2562, หน้า 199) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่อคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และงานวิจัยของ ตึกตา ไสภธรรมคุณ (2558, หน้า 86) พบว่า สมรรถนะวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 สอดคล้องกับ นิศากร กองอุดม (2562, หน้า 206) กล่าวว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น เป็นคุณลักษณะหลักของผู้บริหารมืออาชีพที่จะส่งผลสูงสุดต่อคุณภาพของงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความซื่อสัตย์ จากจิตใต้สำนึกภายใน รู้ดี รู้ชั่ว ตระหนัก ยอมรับ รับทราบ หน้าที่ มีความรับผิดชอบสูงสุด ตรงต่อเวลา มีความเสียสละ ทำงานอย่างเต็มความรู้ เต็มเวลาเต็มความสามารถเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ตลอดจนรับผิดชอบต่อการดำเนินงานขององค์กร ยึดพื้นฐานความถูกต้องในการประพฤติ ปฏิบัติงานหนักแน่นไม่คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม เสมอภาค เท่าเทียมกัน ยึดระเบียบแบบแผนการปฏิบัติ มีความเป็นกัลยาณมิตร รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประพฤติตน เพื่อสร้างความศรัทธา เคารพ เชื่อมั่นต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มุ่งมั่นในผลของงานทำงานประสบผลสำเร็จตามนโยบาย และสอดคล้องกับ วัฒนกร ต่อซอน (2561, หน้า 96) กล่าวว่า การมีคุณธรรม จริยธรรมตามระบบธรรมาภิบาล ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความสามารถวิเคราะห์ภาพอนาคต โดยอาศัยข้อมูลทางการบริหารได้ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น ในสัญชาตญาณของตนเอง มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสื่อสาร อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น การนำสื่อเทคโนโลยี มาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ในรูปแบบออนไลน์

1.2 จากการศึกษพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคม สอดคล้องกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ชุมชน ในการวางแผนการออกแบบ กำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตได้

1.3 จากการศึกษพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรพัฒนาตนเอง

เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร มีอาชีพในด้านต่าง ๆ ในรูปแบบของการอบรม การจัดสัมมนา เพื่อนำไปพัฒนาการบริหารงานทางด้านวิชาการของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการติดต่อสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.3 ควรศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2559). *แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกอบการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลจิรา รักชนคร. (2562). *การศึกษากรอบแนวคิดของผู้บริหารมืออาชีพยุค 4.0*. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จกมล ภูเทียน. (2560). *การดำเนินงานตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ชญาพัฒน์ ดอกมะลิ. (2557). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ณัฐพงษ์ ปริชาชนทกุล. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ตุ๊กตา โสภณธรรมคุณ. (2558). *สมรรถนะวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นิศากร กองอุดม. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 27*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประทวน บุญรักษา. (2554). *บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ. หลักการทฤษฎีการบริหารและการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.
- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). *ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปิยพงษ์ สมเฑติกุล. (2554). *นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 1(1), 54*.
- พรชัย เจตามานและคณะ. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0. วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์, 2(1), 191-204*.
- พรนภา บุราณมัย. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วัฒนากร ต่อซอน. (2561). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร. (2556). *ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ : แนวคิดและปฏิบัติการ*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน*. กลุ่มศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- หัตยา ชนสิทธิ์. (2560). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิษฎา อยู่ในธรรม. (2558). *เอกสารการสอนชุดวิชา 15337 การสื่อสารกับการพัฒนา. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 หน่วยที่ 1-8 “การสื่อสารกับการพัฒนาสังคม” หน่วยที่ 8 สาขาวิชานิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรวดี ไชยเสนา. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อารีนา หะยีบาราเฮง. (2558). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Davis, B. M. (2004). *The impact of leadership on employee motivation*. New Jersey: John Wiley.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.V. (1970). Determining Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-609.
- Zalesnick, R., & Bennis, W. G. (2002). *Organizational behavior*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2**
CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS INFLUENCING THE EFFECTIVENESS OF SCHOOLS
UNDER SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

อนุสรณ์ สุตหลวง^{1,*} อำนาจ บุญประเสริฐ² และ พจนีย์ มั่งคั่ง²

Anusorn Suttaluang^{1,*}, Amnat Boonprasert² and Pojanee Mangkang²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: anusorn.suttaluang@gmail.com

รับบทความ 11 ตุลาคม 2564 แก้ไขบทความ 19 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 5 ธันวาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครื่องสุ่มแบบง่าย ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาวิธีการของครอนบัก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านวิสัยทัศน์ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพผู้เรียน 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความยืดหยุ่น ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 64.80 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_Y = .571Z_1 - .520Z_2 + .505Z_4 + .259Z_3$

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine 1) the level of creative leadership of school administrators, 2) the level of school effectiveness, 3) the relationship between the creative leadership of school administrators and the school effectiveness, and 4) the creative leadership of school administrators affecting the school effectiveness. The sample, obtained through simple random sampling, consisted of 317 school administrators and teachers. The sample size was calculated using Krejcie and Morgan's table. The research instrument was a set of questionnaires, assessed by Cronbach's alpha coefficient with the reliability of 0.97. The statistics for data analysis

were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-mom correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research results revealed that: 1) The level of creative leadership of school administrators overall and each aspect was at a high level, ranking by mean scores from high to low: flexibility, individualized consideration, creativity, and vision; 2) The level of school effectiveness overall and each aspect was at a high level, ranking by mean scores from high to low: administrative and management process, teaching and learning process focusing on learners-centred approach, and learner quality; 3) The relationship between the creative leadership of school administrators and the school effectiveness was at a high positive correlation with the .01 level of significance; and 4) The creative leadership of school administrators in terms of flexibility, vision, creativity, and individualized consideration affected the school effectiveness with the .01 level of significance, and could predict the school effectiveness at 64.80 percent. The predictive equation could be written in form of standardized scores as $Z'_Y = .571Z_1 - .520Z_2 + .505Z_3 + .259Z_4$.

Keywords: School Administrators, Creative Leadership, School Effectiveness

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้โดยกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาอันจะนำไปสู่การปฏิรูประบบบริหารจัดการจากแบบเดิม ที่เน้นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางไปสู่การบริหารแบบกระจายอำนาจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 3) นอกจากนี้ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดไว้ว่า ให้มีระเบียบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 17)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 11) ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมีแนวคิดที่ต้องเป็นมาตรฐานที่ สถานศึกษาต้องปฏิบัติ ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อย สามารถสะท้อนบริบทของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และข้อกำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ซึ่งประสิทธิผลในสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ในการบริหารของสถานศึกษาที่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษามาก เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา ในการที่จะตัดสินใจว่าสถานศึกษาจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ (Hoy & Miskel, 2008, pp. 305-306) ทำนองเดียวกับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 27) ระบุความสำคัญของประสิทธิผลว่ามีความสำคัญในการทำให้เกิดผลในสิ่งที่ควรเกิดขึ้น เพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดของการพัฒนา ประสิทธิผลเป็นการดำเนินงานให้สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างครบถ้วน เหมาะสม และดีงาม นอกจากนี้ การตี อนันต์นาวี (2557, หน้า 204) กล่าวว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นการประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่ การบริหารการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เป็นการประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์

เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์กรที่คาดหวัง ดังนั้น ประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานมาก ถ้าประสิทธิภาพของบุคคลมีคุณภาพ ก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรมีคุณภาพเช่นกัน ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรในการที่จะตัดสินใจว่าองค์กรหรือหน่วยงานจะอยู่รอดหรือไม่ ดังที่ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2008, p. 51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน เป็นการที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา ทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการบริหารงานในสถานศึกษา การบริหารงานจะประสบผลสำเร็จได้ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำ ต้องคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ เป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำเพื่อให้ผู้ใต้บังคับเกิดความเชื่อมั่นและเลื่อมใสในตัวผู้บริหารเพื่อให้หน่วยงานหรือองค์การเกิดประสิทธิผลสูงสุดและเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน การแสดงออกของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของครูและนักเรียน (วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, หน้า 16) ดังที่ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 10) กล่าวว่า สังคมปัจจุบันและสังคมที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง การเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดเจน คือ การแข่งขันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีความสลับซับซ้อน ไร้ทิศทาง “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” จะเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงนั้น กล่าวคือ ต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยที่ในยุคปัจจุบันเช่นนี้สมรรถนะของผู้นำที่เรียกว่า “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้โรงเรียน หน่วยงานและองค์การรอดพ้นและได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรุนแรงดังกล่าว สามารถตอบสนองต่อความคาดหวัง ความต้องการของโรงเรียน และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในยุคปัจจุบันและอนาคตของทุก ๆ องค์กรจากความสามารถในการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมซึ่งการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้นจึงต้องมีการแก้ไขปัญหาที่จะเข้ามากระทบหรือเป็นการมองหาโอกาสที่องค์กรจะได้รับเพื่อสร้างความเป็นผู้นำขององค์กรเอาไว้ ล้วนต้องอาศัยความสร้างสรรค์เพื่อผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ (จักรกฤษณ์ โททพล, 2556, หน้า 2) สอดคล้องกับ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 31) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน และนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมแบบเปิดด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิด และพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ แรงจูงใจภายใน ด้วยความมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น พยายามเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และความรู้เชิงลึก ด้วยความรู้ที่กว้างและลึก มีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้มีผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังเช่น ขวัญฤทัย ภู่อาระ (2562, หน้า 87) ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ก็จะทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสูงตามไปด้วยเช่นกัน และในทางตรงข้ามถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่ำ ย่อมทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาไม่ดีตามไปด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนระดับประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบจำนวน 71 แห่ง ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง กำหนดประเด็นกลยุทธ์ ให้สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจึงกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2563, หน้า 62) นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 รับนโยบายขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยโครงการสำคัญตามนโยบายกระทรวงและสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และโครงการสำคัญตามพระราชดำริ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2563, ออนไลน์) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในการดำเนินงานในส่วนอื่นนอกเหนือจากด้านการสอนเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ครู ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษานั้นยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ 3 วิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2563, หน้า 6) สอดคล้อง ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) ผลการ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพปัญหาจุดอ่อน (Weaknesses: W) คือ ครูสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกกับและมีภาระงานมาก และสภาพปัญหาอุปสรรค (Threats : T) คือ ปัญหาเสพติด ปัญหาอายุมาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน สื่อ เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องและกระทบกับประสิทธิผลของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2563, หน้า 61-62)

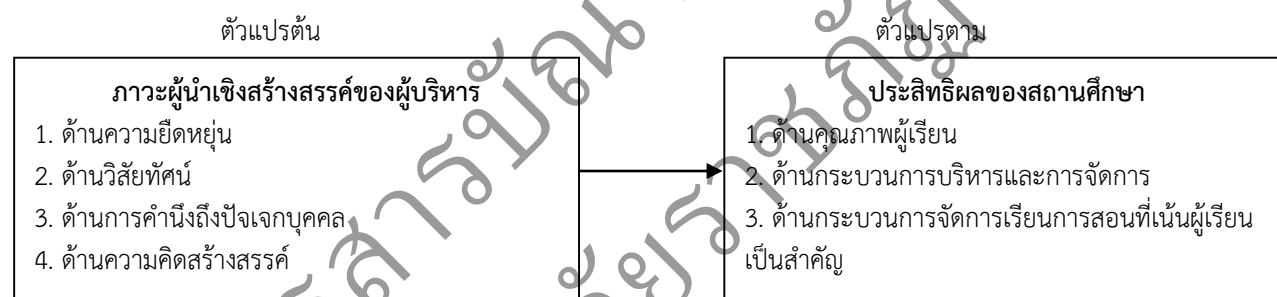
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และเป็นความคาดหวังในประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้องค์การประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 71 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 111 คน และครู จำนวน 1,604 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,715 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์จำแนกตามอำเภอทั้ง 3 อำเภอ จากจำนวนสถานศึกษาในแต่ละอำเภอ สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ตามสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามอำเภอ ด้วยวิธีการจับฉลากชื่อโรงเรียน ให้ได้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความยืดหยุ่น 2) ด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19) ประกอบด้วย 3 ด้าน 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการจัดการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ซึ่งวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ออกรหัสขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. นำหนังสือเสนอต่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้กำหนดตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกับหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทางไปรษณีย์ในรูปแบบ QR code และส่งผ่าน Application ของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบ Google Form เนื่องจากอยู่ในสถานการณ์โควิด-19
5. ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยได้ติดตามรับแบบสอบถามโดยผ่านช่องทาง Application ของกลุ่มตัวอย่าง
6. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความยืดหยุ่น	4.07	.71	มาก
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.05	.67	มาก
3. ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.05	.61	มาก
4. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.05	.66	มาก
ภาพรวม	4.06	.65	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.07$) และมีทั้ง 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านความยืดหยุ่น

ด้านความยืดหยุ่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีการปรับตัว ปรับความคิดสอดคล้องตามสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลง	4.15	.79	มาก
2. ผู้บริหารมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขกฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	4.10	.82	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่แตกต่างของบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้	4.06	.89	มาก
4. ผู้บริหาร มีความรู้ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย	4.07	.84	มาก
5. ผู้บริหาร แสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้น	4.04	.86	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรคิดหาวิธีการที่ใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.10	.84	มาก
7. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการตัดสินใจของบุคลากรที่ไม่ขัดต่อกฎและระเบียบของทางราชการ	4.02	.91	มาก
8. ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานโดยเน้นการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม	4.03	.88	มาก
เฉลี่ยรวม	4.07	.71	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารมีการปรับตัว ปรับความคิดสอดคล้องตามสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.15$) ผู้บริหารมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขกฎระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรคิดหาวิธีการที่ใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.10$) ผู้บริหาร มีความรู้ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย เป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการตัดสินใจของบุคลากรที่ไม่ขัดต่อกฎและระเบียบของทางราชการ ($\bar{X} = 4.02$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์

ด้านวิสัยทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสามารถมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	4.09	.84	มาก
2. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทองค์กรเพื่อกำหนดภาพแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา	4.04	.85	มาก
3. ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีจุดเน้น (อัตลักษณ์) ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	.88	มาก
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายในการจัดการศึกษาร่วมกัน	4.08	.86	มาก
5. ผู้บริหารสามารถสร้างความตระหนักและสื่อสารวิสัยทัศน์ให้บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นคุณค่าของวิสัยทัศน์	4.02	.86	มาก
6. ผู้บริหารมีวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรครุมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์อย่างเต็มความสามารถ	4.03	.89	มาก
7. ผู้บริหาร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างค่านิยมร่วมขององค์กร	4.10	.81	มาก
8. ผู้บริหาร แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ	4.03	.88	มาก
9. ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น	4.03	.89	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	.67	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างค่านิยมร่วมขององค์กร ($\bar{X} = 4.10$) ผู้บริหารสามารถมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.09$) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายในการจัดการศึกษาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีจุดเน้น (อัตลักษณ์) ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารดูแลเอาใจใส่และรับรู้ถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเพื่อความเติบโตในหน้าที่การงาน	3.98	.85	มาก
2. ผู้บริหารมีการพัฒนาศักยภาพของครูให้สูงขึ้น	4.11	.86	มาก
3. ผู้บริหารสนับสนุนและให้ครู ได้รับโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ	4.04	.87	มาก
4. ผู้บริหาร มอบหมายงานที่ท้าทายให้ครูเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ	4.09	.84	มาก
5. ผู้บริหาร สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้บุคลากรทุกคน	3.98	.90	มาก
6. ผู้บริหาร ช่วยเหลือชี้แนะให้ประสบการณ์ การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยบรรยากาศการสนับสนุนผู้ร่วมงานอย่างเท่าเทียมกัน	4.05	.84	มาก
7. ผู้บริหาร มีการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรเป็นรายบุคคล	4.11	.87	มาก
8. ผู้บริหารทำให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญต่อโรงเรียน	4.05	.89	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	.61	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาศักยภาพของครูให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.11$) ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.11$) ผู้บริหารมอบหมายงานที่ท้าทายให้ครูเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหาร สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้บุคลากรทุกคน ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านความคิดสร้างสรรค์

ด้านความคิดสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารมีความคิดหลากหลายเพื่อพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร	4.04	.89	มาก
2. ผู้บริหารสามารถประยุกต์ทฤษฎี หรือหลักการมาใช้ในการบริหารงาน ได้อย่างเหมาะสม	4.10	.82	มาก
3. ผู้บริหาร คิดกว้างขวาง ไม่ยึดติดอยู่ในกรอบแนวทางของหน่วยงาน	4.02	.88	มาก
4. ผู้บริหาร มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	.92	มาก
5. ผู้บริหาร สามารถกระตุ้นบุคลากรครูให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน	4.10	.85	มาก
6. ผู้บริหารส่งเสริมบรรยากาศให้ครู ค้นคว้า ประดิษฐ์ คิดค้น ทดลอง กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์	4.03	.90	มาก
7. ผู้บริหารมีความคล่องแคล่ว ทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ	3.98	.91	มาก
8. ผู้บริหารสามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยการเชื่อมโยงจากความรู้ และประสบการณ์ที่มี	4.08	.86	มาก
9. ผู้บริหารมีการตัดสินใจที่รอบคอบ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม องค์กร และสังคม	4.07	.86	มาก
เฉลี่ยรวม	4.05	.66	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารสามารถประยุกต์ทฤษฎี หรือหลักการมาใช้ในการบริหารงาน ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.10$) ผู้บริหาร สามารถกระตุ้นบุคลากรครูให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.10$) ผู้บริหารสามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยการเชื่อมโยงจากความรู้ และประสบการณ์ที่มี ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารมีความคล่องแคล่ว ทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.98$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดย ภาพรวม

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.01	.62	มาก
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.19	.58	มาก
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.18	.59	มาก
ภาพรวม	4.12	.57	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.19$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.18$) และสุดท้ายด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.01$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ด้านคุณภาพผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	3.85	.82	มาก
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียน สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.05	.75	มาก
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.05	.77	มาก
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	3.91	.83	มาก
5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สูงกว่าที่สถานศึกษากำหนด	4.08	.75	มาก
6. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้	3.92	.78	มาก
7. ผู้เรียนมีความสามารถในการ คิดอย่างมีวิจารณญาณได้	3.96	.76	มาก
8. ผู้เรียนมีความสามารถในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้	3.97	.77	มาก
9. ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม นำไปใช้และเผยแพร่ได้	3.79	.92	มาก
10. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.01	.76	มาก
11. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย	4.17	.73	มาก
12. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย	4.17	.79	มาก
13. ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตใจ สดชื่นสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.23	.79	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	.62	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตใจ สดชื่นสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.23$) ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.17$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม นำไปใช้และเผยแพร่ได้ ($\bar{X} = 3.79$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านกระบวนการการบริหารและการจัดการ

ด้านกระบวนการการบริหารและการจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจชัดเจนสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลง	4.18	.72	มาก
2. โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจนส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.18	.78	มาก
3. โรงเรียนมีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างได้	4.20	.74	มาก
4. โรงเรียนดำเนินงานพัฒนางานวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.18	.75	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านกระบวนการการบริหารและการจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5. โรงเรียนพัฒนางานวิชาการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และเป็นแบบอย่างได้	4.17	.76	มาก
6. โรงเรียนพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ตรงตามความต้องการของครู และโรงเรียน	4.19	.72	มาก
7. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย	4.21	.78	มาก
8. โรงเรียนจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ	4.11	.76	มาก
9. โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา	4.23	.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	.58	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านกระบวนการการบริหารและการจัดการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.21$) โรงเรียนมีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ โรงเรียนจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.11$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตาม มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรของสถานศึกษา	4.13	.70	มาก
2. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	4.22	.80	มาก
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่	4.13	.73	มาก
4. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.21	.77	มาก
5. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.22	.75	มาก
6. โรงเรียนมีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน นำเครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้	4.15	.74	มาก
7. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและนำผลมาพัฒนา ผู้เรียน	4.15	.73	มาก
8. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เด็กรักที่จะเรียนรู้และ เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข	4.21	.78	มาก
9. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.21	.74	มาก
10. โรงเรียนมีการให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและ ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.15	.75	มาก
เฉลี่ยรวม	4.18	.57	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหา

ความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.22$) โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง แผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.22$) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่ ($\bar{X} = 4.13$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000					
X_2	.970**	1.000				
X_3	.908**	.931**	1.000			
X_4	.938**	.953**	.949**	1.000		
X	.977**	.986**	.967**	.981**	1.000	
Y	.775**	.756**	.772**	.790**	.791**	1.000

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโดยรวมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์รายด้าน กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม เรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($r_{x_4y} = .790$) ด้านความยืดหยุ่น ($r_{x_1y} = .775$) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($r_{x_3y} = .772$) และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($r_{x_2y} = .756$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตัวแปร	B	S.E. _b	β	T	sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.303	.129		10.090**	.000
ด้านความยืดหยุ่น (X_1)	.459	.114	.571	4.039**	.000
ด้านวิสัยทัศน์ (X_2)	-.444	.142	-.520	-3.136**	.002
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4)	.437	.118	.505	3.720**	.000
ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_3)	.241	.104	.259	2.329**	.020

ค่าคงที่ (a) = 1.303

$R = .805$, $R^2 = .648$, $S.E._{est} = .339$, $F = 143.632$, $P = .000$

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เรียงตามลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น (X_1) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4) ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_3) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .648 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ ร้อยละ 64.80

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y' = 1.303 + .459X_1 - .444X_2 + .437X_4 + .241X_3$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'_Y = .571Z_1 - .520Z_2 + .505Z_4 + .259Z_3$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ในยุคการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ตระหนักถึงความก้าวหน้าทันสมัย สร้างสรรค์ โดยสถานศึกษามีการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผล อย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา อีกทั้ง ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยเน้นการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 104-105) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ขวัญฤทัย ภูสาร (2562, หน้า 61) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ดวงแข ขำนอก (2559, หน้า 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถพิเศษของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถ การแก้ปัญหาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร สมาชิกตระหนักในวิสัยทัศน์ การปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ บาสาดอร์ (Basadur, 2008, p. 205) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคลอื่น ผ่านกระบวนการหรือวิธีการร่วมกัน เป็นการค้นหาปัญหาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และดำเนินการแก้ปัญหาด้วยแนวทางใหม่ ๆ ผลลัพธ์ดีเยี่ยม จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ซึ่งนำผลการประเมินปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสุขพละนามัย ให้เป็นคนที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2563, หน้า 68) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 108) ได้ศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ และสอดคล้องกับ สมจิตร ชูศรีवास (2562, หน้า 71) ที่ศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ (2553, หน้า 27) นำเสนอว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญในการทำให้เกิดผลในสิ่งที่ควรเกิดขึ้น เพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดของการพัฒนา เป็นการดำเนินงานให้สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างครบถ้วน เหมาะสม และดีงามอย่างที่สุด และสอดคล้องกับ ทินกร คลังจินดา (2557, หน้า 55) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาจากระดับความสำเร็จของโรงเรียน ที่บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ทั้งในด้านการผลิต และผลลัพธ์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนาเจตคติของนักเรียนให้เป็นทางบวกบุคลากรมีความพึงพอใจในงานและมีเจตคติที่ดีต่อองค์กร

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับมาก ($r_{xy} = .791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแล้วจึงหาข้อยุติกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนตั้งเป้าหมายร่วมกัน ปรับเปลี่ยนแนวความคิดในการบริหารโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูมีความยืดหยุ่นในการปรับแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ คัดลอกกรอบและบูรณาการวิธีการทำงานได้ทำให้การทำงานในสถานศึกษานั้นไม่ตึงเครียดจนเกินไป เกิดความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและครู ยอมรับในกระบวนการทำงานของคณะครูทุกคนที่ทำงานร่วมกันและรับผิดชอบ จึงทำให้การทำงานสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญฤทัย ภูสาระ (2562, หน้า 74) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .698$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร ชูศรีवास (2562, หน้า 76) ที่ศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) และประสิทธิผลของโรงเรียน (Y) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .817$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.750 - 0.795$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะ ดวงแข ข่านอก (2559, หน้า 21) อธิบายว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถพิเศษของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถ การแก้ปัญหาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในองค์การ สมาชิกตระหนักในวิสัยทัศน์ การปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ แฮร์ริส (Harris, 2009, หน้า 11) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับการติดต่อประสานงาน กับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่ตรงกัน และแตกต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยเวลาและโอกาสเพื่อที่จะให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ร่วมกัน ต้องกล้าเปลี่ยนความคิดเดิม ๆ และเผชิญกับความเชื่อมั่นกับวิธีการใหม่ ๆ ที่จะสร้างขึ้นเป็นภาวะผู้นำที่พัฒนาสมรรถนะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลภายในองค์การ เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่และทุกระดับ เพื่อจะได้รับการพัฒนาและส่งเสริม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นและที่สำคัญ คือ การมีภาวะผู้นำที่ปราศจากการยึดมั่นถือมั่น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ และความท้าทายมากกว่าการคงอยู่ในสภาพแบบเดิม ๆ ดังที่เป็นอยู่

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น (X_1) ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4) และด้านค่านึงถึงปัจเจกบุคคล (X_3) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความยืดหยุ่น ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 บริหารงานด้วยความยืดหยุ่น มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่แตกต่าง ร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน วางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่รับผิดชอบ ติดตาม ตรวจสอบ เด็กวัยเรียนได้เข้าถึง บริการการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงครบถ้วนและบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 130) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัว ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดมัธยมศึกษา เขต 30 และงานวิจัยของ สมจิตร ชูศรีवास (2562, หน้า 87) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความยืดหยุ่น ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ทั้งนี้เพราะ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 129) ที่กล่าวว่า ความยืดหยุ่นจะสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็วได้ ดังนั้นระบบต่าง ๆ ควรจะมีความยืดหยุ่นด้วย เพื่อให้บรรลุผลในสิ่งที่คาดหวังใหม่ และสอดคล้องกับ จุฑามาส ชื่นหวน (2562, หน้า 115) ได้กล่าวว่า การบริหารที่ดีจะต้องประกอบด้วยเทคนิคการบริหารที่หลากหลาย เพื่อให้สถานศึกษาไปยังเป้าหมายที่วางไว้แต่สิ่งที่จะต้องมีการบริหารงานคือ การมีความยืดหยุ่นในการบริหาร โดยให้ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ อาจมีการเปลี่ยนวิธีการบริหารเพื่อให้เข้ากับบริบท เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรไปยังเป้าหมายได้เร็วยิ่งขึ้น

2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ศึกษา วิเคราะห์พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินการจัดทำโครงการในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนวงศ์ ดอกไม้ (2560, หน้า 127) พบว่า ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 26 และงานวิจัยของ นพวรรณ บุญเจริญสุข (2560, หน้า 93) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ทั้งนี้เพราะ พัฒนวงศ์ ดอกไม้ (2560, หน้า 127) กล่าวว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนให้มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนสถานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทั้งด้านความคิด ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ซึ่งการมีวิสัยทัศน์จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง และความสำเร็จที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ นอกจากนี้ ฮัทช์ (Hatch, 2009, p.16) อธิบายว่า วิสัยทัศน์เป็นความสามารถของผู้นำในการคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ในอนาคตทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายขององค์กร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและความรับผิดชอบให้กับผู้ตามได้ร่วมตัดสินใจ

3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสามารถในการบริหาร มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจทั้งระบบ มีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา อีกทั้งมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผน การจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 132) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 และงานวิจัยของ พัฒนวงศ์ ดอกไม้ (2560, หน้า 128) พบว่า ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 26 ทั้งนี้เพราะ สมจิตร ชูศรีवास (2562, หน้า 85) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรอบรู้ สติปัญญา เฉลียวฉลาดไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะการบริหาร เพื่อเตรียมพร้อมในการแข่งขันด้านการจัดการศึกษาสูงขึ้นในปัจจุบัน มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาโรงเรียน กระตุ้นจุดประกายจินตนาการของครูในโรงเรียนให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ มอบหมายงานที่ทำหลายและให้ความสำคัญในความคิดมากขึ้นเพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันทำให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ สมประสงค์ โกศลบุญ (2554, หน้า 63) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์พื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์เป็นการผสมผสานระหว่างกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และแรงบันดาลใจ นอกจากนี้ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้ที่สามารถคิดในเชิงบวก และเห็นโอกาสในการวิเคราะห์ไปพร้อมกัน ในด้านการบริหารสมัยใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้เป็นเพียงพรสวรรค์แต่เป็นกระบวนการที่ฝึกได้เกือบทั้งหมด หากบุคคลนั้นมีแรงบันดาลใจที่จะสร้างสิ่งใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ความคิดสร้างสรรค์เป็นรากฐานของความสำเร็จในการสร้างสิ่งใหม่ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง สิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานกลุ่มงานใดที่มีบุคลากรที่มีคุณสมบัติพิเศษนี้มาก ๆ ก็จะเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านค่านิยมถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบอย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเอง (Need Assessment) เพื่อวางแผนการพัฒนารูปแบบและครบวงจร ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประเมินประสิทธิผลครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับ ความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาข้อกำหนดด้านคุณภาพ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้บุคลากรมีความพึงพอใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 129) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิผลของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 และงานวิจัยของ สมจิตร ชูศรีवास (2562, หน้า 86) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ทั้งนี้เพราะ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 130-131) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดูแลเอาใจใส่เป็นกรณีพิเศษถึงความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อความเติบโตในหน้าที่การงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานที่มีความสามารถพิเศษ ให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างยุติธรรม รับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจ และตั้งใจจริง พัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สูงขึ้นทั้งยังสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ จนมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ซึ่งเห็นถึงความรู้ความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล การมอบหมายงานที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ สามารถพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลายทันกับโลกในยุคปัจจุบัน จะทำให้บุคลากรเกิดความอบอุ่นใจ พึงพอใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนางานให้ก้าวหน้า เพราะความพึงพอใจของบุคคลนั้นมีปัจจัยสำคัญทางด้านจิตใจก็คือความสำเร็จของงาน สอดคล้องกับ ภคณ ชิตมพรบรรเจิด (2561, หน้า 102) กล่าวว่าผู้บริหารที่มี ความรู้ มีความสามารถในการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ พัฒนาครูและ บุคลากรในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการมอบหมาย งานโดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เอาใจใส่ผู้ร่วมงานทุกคน ให้คำแนะนำที่ดีมีประโยชน์ ทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในผลงานที่เกิดขึ้น ประกอบกับการส่งเสริมสนับสนุน เสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเอง เช่น ศึกษาต่อ ฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ ให้ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและทำงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จโดยจะเกิดกับผลสัมฤทธิ์โดยรวมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรเน้นนโยบายส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนให้ความสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กร สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อให้ประสิทธิผลของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.2 จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานวัตกรรมการสอนที่เหมาะสม อีกทั้งส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างครูและเสริมสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานที่เป็นกันเอง เพื่อให้ครูมีความสุขในการปฏิบัติงานและตั้งใจที่จะผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพื่อพัฒนาด้านปัจจัยพื้นฐานของสถานศึกษาให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นสถานศึกษา

1.3 จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคลากรการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ และผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบาย อบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ มีศักยภาพและมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และร่วมกันทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน และมีการพัฒนามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา*. ปริญญาโท
ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- <https://www.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/index>

- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Basadur, M. (2008). Leading other to Think Innovatively Together: Creative Leadership. *Journal of the Leadership Quarterly*, 15(1), 103–121.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed). New York: Harper Collins.
- Harris, A. (2009). Creative Leadership: Developing Future Leaders. *Management in Education*, 23(1), 9–11.
- Hatch, T. (2009). *The Outside – Inside Connection: Education Leadership*. New York: McGraw–Hill.
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (2008). *Educational administration*. (8th ed.). New York: McGraw Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Measurement.
- Seyfarth, J. T. (1999). *The Principalsip: New leadership for new challenges*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี**
**INNOVATIVE LEADERSHIP AFFECTING THE HIGH-PERFORMANCE ORGANIZATION OF SCHOOLS
UNDER THE BUREAU OF EDUCATION PATTAYA CITY IN CHONBURI PROVINCE**

สมพงษ์ เชือกพรหม^{1,*} พจนีย์ มั่งคั่ง² และ อำนาจ บุญประเสริฐ²

Sompong Chueakprom^{1,*}, Pojanee Mangkang² and Amnat Boonprasert²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational Administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding author: Email: pong_school4@hotmail.com

รับบทความ 13 ตุลาคม 2564 แก้ไขบทความ 28 พฤศจิกายน 2564 ตีพิมพ์บทความ 7 ธันวาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 248 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีส่วนร่วม 2) การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์การ ด้านการจัดการความรู้ ด้านระบบโครงสร้างองค์การ และด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .790$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการมีส่วนร่วม สามารถร่วมกันทำนายการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน ได้ร้อยละ 63.90 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'_y = .488Z_1 + .313Z_3 + .443Z_2 - .416Z_2$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine 1) the level of school administrators' innovative leadership, 2) the level of high-performance organization of schools, 3) the relationship between school administrators' innovative leadership and high-performance organization of schools, and 4) school administrators' innovative leadership affecting the high-performance organization of schools under the Bureau of Education Pattaya City in Chonburi Province. The sample, selected through a multi-stage sampling, consisted of 248 school administrators and teachers. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with the reliability of .98. The statistics for data analysis were frequency,

percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Multiple regression analysis.

The research findings found that: 1) The level of school administrators' innovative leadership was overall at a high level, ranking by mean scores from high to low: creating an organizational atmosphere, vision, creativity, and participation; 2) The level of high-performance organization of schools was overall at a high level, ranking by mean scores from high to low: organizational strategy, knowledge management, organizational structure system, and service recipients focus; 3) The relationship between school administrators' innovative leadership and the high-performance organization of schools was at a high positive correlation ($r_{xy} = .790$) with the .05 level of significance; and 4) School administrators' innovative leadership affecting the high-performance organization of schools comprised creativity, creating an organizational atmosphere, vision, and participation, and could predict the high-performance organization of schools at 63.90 percent. The predictive equation could be written in the form of standardized scores as $Z'_y = .488Z_1 + .313Z_2 + .443Z_3 - .416Z_4$

Keywords: Leadership, Innovative leadership, High-Performance Organization

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) จัดทำขึ้นเพื่อการพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีเป้าหมายให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี 2579 ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีความเป็นธรรมในสังคม ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก มีระบบเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีคุณภาพ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบต่อ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 8) นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกัน การทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยมีแนวทางการพัฒนามุ่งปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ ข้าราชการมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ องค์การมีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ จึงปรับเปลี่ยนจากการบริหารที่เน้นปัจจัยนำเข้าและกระบวนการสู่การบริหารที่เน้นผลลัพธ์ คุณภาพการบริการและเครือข่ายหรือที่เรียกกันว่า เป็นการพัฒนาไปสู่การเป็นองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูง (สุรศักดิ์ ชะมรัมย์, 2560, หน้า 9) ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงาน ภาครัฐจึงจำเป็นต้องยกระดับการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบต่อ โปร่งใส ตรวจสอบได้และ ประชาชนมีส่วนร่วม มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และบุคลากรให้มีคุณภาพ มีการทำงาน อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาหน่วยงานไปสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง

องค์การสมรรถนะสูง เป็นองค์การที่มีขีดความสามารถในการเปลี่ยนแปลง เป็นองค์การแห่งนวัตกรรม สามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ยึดระบบบังคับบัญชาที่เข้มงวด แต่มุ่งกระตุ้นให้คนในองค์การสร้างวัฒนธรรมองค์การ โดยระบบการ บริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภายในองค์การ (Holbeche, 2005; อ้างถึงใน ธนัฎพร โคจรานนท์, 2562, หน้า 66) โรงเรียนซึ่งเป็น องค์การในด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องพัฒนาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง เนื่องจากโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่ไม่หยุดนิ่ง เกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทำให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีผลงานเป็นที่ยอมรับและมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์, 2559, หน้า 2) ผู้บริหารและภาวะผู้นำของผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญ โดยภาวะผู้นำถือเป็นขุมพลังงานในการขับเคลื่อน ให้องค์การสามารถดำเนินการตามพันธกิจ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงาน (วาสนา เนียมสี, 2560, หน้า 1) ผู้บริหารในทุก ๆ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนมุ่งหวังที่จะพัฒนาองค์การของตนให้เป็นองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูง หรือองค์การที่เป็นเลิศ (Excellence Organization) เนื่องจากองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูงนั้น ย่อมจะเป็นรากฐานและแนวทางที่ สำคัญที่จะทำให้้องค์การประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว (พสุ เตชะรินทร์และคณะ, 2549, หน้า 3) ดังนั้น การสร้างการ เปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์การจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการ (Management) และความเป็น

ผู้นำ (Leadership) เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์, ออนไลน์, 2563)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารที่สามารถนำความคิดใหม่ ๆ และการปฏิบัติที่ไม่เหมือนเดิมมาใช้ในการนำองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายหรือใช้ในการแก้ปัญหาที่ประสบอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือร่วมแรงกันเพื่อองค์กร (Horth, 2009; อ้างถึงใน เวียงวิวรรณ ทำทูล, 2557, หน้า 28) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร กล่าวคือ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม เกิดความไว้วางใจระหว่างกันในการทำงาน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร (กุลชลี จงเจริญ, ออนไลน์, 2563) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อทิศทางการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ไม่หยุดนิ่ง (ปณตนนท์ เกียรติประภากร, 2561, หน้า 2000-2001) ดังผลการศึกษาของ เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557, หน้า 149) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง มีความสัมพันธ์กันในทางบวก และผลการศึกษาของ บุญชู สุนทรศิริ (2557, หน้า 191) พบว่า ภาวะผู้นำกับองค์การที่มีสมรรถนะสูง มีความสัมพันธ์กันในทางบวก จึงแสดงได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนพันธกิจของสถานศึกษาสู่การเป็น องค์กรสมรรถนะสูง

เมืองพัทยา เป็นองค์กรหนึ่งที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยมีสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยามีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา มีโรงเรียน จำนวน 11 โรงเรียน ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาเมืองพัทยา พ.ศ.2561-2564 ไว้ว่า “เพื่อพัฒนาองค์กรเมืองพัทยาสู่การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง สามารถบริหารจัดการและดูแลมหานครขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางภาคตะวันออก และรองรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนในปริมาณมากและหลากหลายวัฒนธรรมความต้องการ” มีเป้าประสงค์คือเมืองพัทยาคือองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง (เมืองพัทยา, 2559, หน้า 123-128) การบริหารจัดการศึกษาของเมืองพัทยาที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงหรือองค์กรสมรรถนะสูง ผลงานด้านการจัดการศึกษาต้องเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติ แต่ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ยทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า คะแนนระดับประเทศเท่ากับ 37.99 คะแนน ระดับสังกัดเมืองพัทยากับ 35.28 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 2.71 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.73-4.13 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 พบว่า ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนลดลง และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เฉลี่ยทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า คะแนนระดับประเทศเท่ากับ 36.30 คะแนน ระดับสังกัดเมืองพัทยากับ 35.21 คะแนน มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ 1.09 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.11-2.45 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพิ่มขึ้น 4.03 คะแนน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีคะแนนลดลงอยู่ระหว่าง 0.39-7.12 คะแนน (สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา, 2563, หน้า 1-2) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ต้องการพัฒนาเมืองพัทยาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง หากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา มีการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา จะสามารถทำให้การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

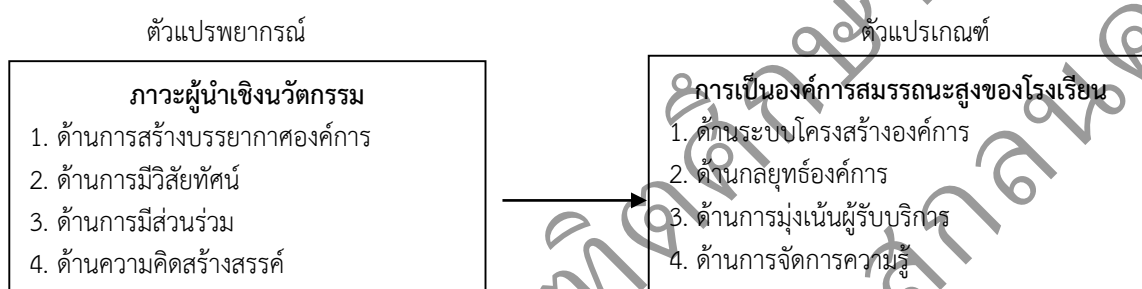
จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประกอบพิจารณาการบริหารเพื่อยกระดับการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 636 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 657 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 248 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 31 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19) มีรายละเอียด ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 54) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านระบบโครงสร้างองค์กร ด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ และด้านการจัดการความรู้ จำนวน 32 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19) มีรายละเอียด ดังนี้

- 5 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน ตามเกณฑ์การประเมินของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 54) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกลงเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครยื่นขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงนายกเมืองพัทยา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
2. นำหนังสือเสนอต่อนายกเมืองพัทยาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ส่งแบบสอบถามให้แก่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทาง Google Form เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และจังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่สีแดง
4. เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form แล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตาราง 1-5

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม ($n = 248$)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ	3.90	.77	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.82	.85	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วม	3.65	.94	มาก
4. ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.81	.80	มาก
เฉลี่ยรวม	3.80	.81	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.82$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.81$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.65$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ($n = 248$)

ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน	4.08	.79	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่กระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	3.86	.89	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน	4.02	.80	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสถานที่สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.94	.80	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นใหม่ ๆ กับบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรม	3.80	.91	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน	3.81	1.00	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรภายในโรงเรียน	3.96	.91	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันแบบทีมเพื่อมุ่งสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่หลากหลาย	3.81	.97	มาก
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเงื่อนไขหรือบริบทของนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน	3.79	.90	มาก
เฉลี่ยรวม	3.90	.77	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.08$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.02$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเงื่อนไขหรือบริบทของนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.79$)

ตาราง 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (n = 248)

ด้านการมีวิสัยทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างภาพในอนาคตได้อย่างชัดเจน	3.79	.90	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดทิศทางและดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน	3.80	.99	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามองปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ท้าทาย	3.94	.92	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มองการณ์ไกลโดยมุ่งความสำเร็จของโรงเรียน	3.82	.97	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ก้าวทันต่อเหตุการณ์และกระแสโลกาภิวัตน์	3.79	.88	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน	3.84	.95	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาปรับใช้ สนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน การให้บริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	3.78	1.00	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	.85	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามองปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ท้าทาย ($\bar{X} = 3.94$) ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.84$) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มองการณ์ไกลโดยมุ่งความสำเร็จของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาปรับใช้ สนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนการให้บริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
ด้านการมีส่วนร่วม (n = 248)

ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจการปฏิบัติงานให้บุคลากรในโรงเรียน	3.65	1.03	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่	3.57	.98	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม	3.71	.96	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการตัดสินใจ	3.67	.99	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการ	3.64	1.02	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา	3.57	.98	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน	3.71	.96	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน	3.67	.99	มาก
เฉลี่ยรวม	3.65	.94	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.71$) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.57$)

ตาราง 5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านความคิดสร้างสรรค์ (n = 248)

ด้านความคิดสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม	3.79	.89	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม สร้างทางเลือกใหม่เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน	3.81	.98	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	3.94	.90	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารแนวคิดใหม่ให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา	3.82	.95	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน	3.79	.87	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระด้านความคิด วางแผนการทำงานประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ ๆ ตามบริบทของโรงเรียน	3.76	.90	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษา รวบรวมข้อคิดเห็น มุมมองต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.79	.89	มาก
เฉลี่ยรวม	3.81	.80	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.94$) ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารแนวคิดใหม่ให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา ($\bar{X} = 3.82$) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดนอกกรอบ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม สร้างทางเลือกใหม่เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระด้านความคิด วางแผนการทำงาน ประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ ๆ ตามบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตาราง 6-10

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม (n = 248)

การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านระบบโครงสร้างองค์กร	4.01	.72	มาก
ด้านกลยุทธ์องค์กร	4.13	.69	มาก
ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ	3.99	.72	มาก
ด้านการจัดการความรู้	4.03	.74	มาก
เฉลี่ยรวม	4.04	.68	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านกลยุทธ์องค์การ ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.03$) ด้านระบบโครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.01$) และด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.99$)

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านระบบโครงสร้างองค์การ (n = 248)

ด้านระบบโครงสร้างองค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนสอดคล้องกับขอบข่ายงานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด	4.13	.72	มาก
2. โรงเรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรตามความรู้ความสามารถ	4.05	.78	มาก
3. โรงเรียน มีการกำหนดรูปแบบการทำงานที่ทำให้บุคลากรได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย	4.02	.86	มาก
4. โรงเรียน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้โรงเรียนมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น	3.96	.83	มาก
5. โรงเรียน มีการบูรณาการกระบวนการเพื่อสร้างคุณค่าในการให้บริการ	3.96	.80	มาก
6. โรงเรียน จัดโครงสร้างที่สนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีม เอื้อให้เกิดการประสานงาน การเรียนรู้ และปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.95	.86	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	.72	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านระบบโครงสร้างองค์การโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนสอดคล้องกับขอบข่ายงานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ($\bar{X} = 4.13$) โรงเรียนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.05$) โรงเรียนมีการกำหนดรูปแบบการทำงานที่ทำให้บุคลากรได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียน จัดโครงสร้างที่สนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีม เอื้อให้เกิดการประสานงาน การเรียนรู้ และปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.95$)

ตาราง 8 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านกลยุทธ์องค์การ (n = 248)

ด้านกลยุทธ์องค์การ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ	4.07	.79	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดทำเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ	4.16	.74	มาก
3. โรงเรียนสื่อสารแผนปฏิบัติการให้บุคลากรได้ทราบและนำไปปฏิบัติ	4.13	.76	มาก
4. โรงเรียน มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป	4.10	.84	มาก
5. โรงเรียน มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของโรงเรียน	4.18	.74	มาก
6. โรงเรียน มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง	4.08	.77	มาก
7. โรงเรียน มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน	4.13	.74	มาก
8. โรงเรียน มีการติดตามผลของการบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	4.11	.74	มาก
9. โรงเรียน มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี	4.23	.72	มาก
เฉลี่ยรวม	4.13	.69	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน ด้านกลยุทธ์องค์การ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 4.23$) โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.18$) โรงเรียนมีการจัดทำเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 9 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ (n = 248)

ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.04	.84	มาก
2. โรงเรียนมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริการประชาชน ที่ทันสมัย รวดเร็วและเข้าถึงง่าย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมบริการ	4.02	.76	มาก
3. โรงเรียนวางแผนเชิงรุกที่ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งปัจจุบันและอนาคต	4.00	.82	มาก
4. โรงเรียนมีกระบวนการแก้ไขข้อร้องเรียนที่รวดเร็วและสร้างสรรค์	3.92	.83	มาก
5. โรงเรียนปฏิบัติงานบนพื้นฐานของข้อมูลความต้องการของประชาชนส่งผลต่อความพึงพอใจ	3.98	.78	มาก
6. โรงเรียนสร้างความร่วมมือของกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.96	.79	มาก
7. โรงเรียนมีการวัด สำนวณ เก็บข้อมูลความต้องการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.94	.83	มาก
8. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.02	.80	มาก
เฉลี่ยรวม	3.99	.72	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.04$) โรงเรียน มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริการประชาชนที่ทันสมัย รวดเร็วและเข้าถึงง่ายเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมบริการ ($\bar{X} = 4.02$) โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนมีกระบวนการแก้ไขข้อร้องเรียนที่รวดเร็วและสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 10 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการความรู้ (n = 248)

ด้านการจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โรงเรียน มีการสรรหาข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการตัดสินใจให้กับบุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูล	4.06	.81	มาก
2. โรงเรียน มีการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารอย่างกว้างขวางและเข้าถึงได้ง่าย	4.08	.79	มาก
3. โรงเรียน มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน	4.04	.81	มาก
4. โรงเรียน มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนวิธีการทำงานที่ดี	4.03	.81	มาก
5. โรงเรียน มีการใช้ความรู้และองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา	4.04	.79	มาก
6. โรงเรียน มีวิธีการในการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้มาพัฒนาให้เป็นระบบ	4.02	.78	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. โรงเรียน มีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงข้อมูล การแบ่งปันข้อมูล รวมทั้งการสื่อสารและเปิดเผยข้อมูลสู่ผู้ใช้งานทั้งภายในและภายนอก	3.95	.82	มาก
8. โรงเรียน มีการนำผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษามาทบทวนเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม	4.03	.78	มาก
9. บุคลากรในโรงเรียนมีการสื่อสารกันเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน	4.05	.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.03	.74	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน ด้านการจัดการความรู้ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ โรงเรียนมีการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารอย่างกว้างขวางและเข้าถึงได้ง่าย ($\bar{X} = 4.08$) โรงเรียนมีการสรรหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการตัดสินใจให้กับบุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X} = 4.06$) บุคลากรในโรงเรียนมีการสื่อสารกันเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนมีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงข้อมูล การแบ่งปันข้อมูล รวมทั้งการสื่อสารและเปิดเผยข้อมูลสู่ผู้ใช้งานทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X} = 3.95$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000					
X_2	.962*	1.000				
X_3	.869*	.888*	1.000			
X_4	.943*	.966*	.867*	1.000		
X	.973*	.985*	.941*	.973*	1.000	
Y	.774*	.759*	.751*	.774*	.790*	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .790$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์รายด้าน จากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับด้านความคิดสร้างสรรค์ ($r_{x_4y} = .774$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($r_{x_2y} = .759$) และด้านการมีส่วนร่วม ($r_{x_3y} = .751$)

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตาราง 12

ตาราง 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา
เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	sig
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4)	.411	.129	.488	3.195*	.002
ด้านการมีส่วนร่วม (X_3)	.226	.061	.313	3.697*	.000
ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ (X_1)	.388	.127	.443	3.047*	.003
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_2)	-.330	.154	-.416	-2.142*	.033
ค่าคงที่ (a) = 1.400					

$R = .800, R^2 = .639, S.E._{est} = .409, F = 107.711$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เรียงลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ (X_1) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .639 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ร้อยละ 63.90

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y' = 1.400 + .411X_4 + .226X_3 + .388X_1 - .330X_2$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'_Y = .488Z_4 + .313Z_3 + .443Z_1 - .416Z_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีประเด็นน่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เวียงวิวรรณ์ ทำทูล (2557, หน้า 114) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปวีณา กันธิณ (2560, หน้า 74-75) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐตามทัศนะของดร. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วุชรพงศ์ ทศนบรรจง (2563, หน้า 95) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน มองปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ท้าทาย สร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม และเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560, หน้า 40) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของผู้บริหารในการนำองค์การ ทั้งวิธีการคิด วิธีการทำงาน แนวทางใหม่ ๆ เพื่อสร้างงานที่มีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศองค์การนวัตกรรม สอดคล้องกับ Horth (2009; อ้างถึงใน เวียงวิวรรณ์ ทำทูล, 2557, หน้า 28) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารที่สามารถนำความคิดใหม่ ๆ และการปฏิบัติที่ไม่เหมือนเดิมมาใช้ในการนำองค์การสู่การเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายหรือใช้ในการแก้ปัญหาที่ประสบอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือร่วมแรงกันเพื่อองค์การ

2. ผลการศึกษาระดับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องผลการศึกษาของ เวียงวิวรรณ์ ท่าทูล (2557, หน้า 140-141) พบว่า การเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จิราภรณ์ เพชรทัต (2558, หน้า 92-93) พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญศิริ ฤทธิธรณ์ (2559, หน้า 102-103) พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี อีกทั้งมีการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารอย่างกว้างขวางและเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนสอดคล้องกับขอบข่ายงานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดและมีการส่งเสริมให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ พสุ เทชะรินทร์ และคณะ (2549, หน้า 3) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารในทุก ๆ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนคือความมุ่งหวังที่จะพัฒนาองค์กรของตนให้เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงหรือองค์กรที่เป็นเลิศ (Excellence Organization) กันทั้งสิ้น เนื่องจากองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงนั้นย่อมจะเป็นรากฐานและแนวทางที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับ Linder & Brooks (2004, pp. 26-35) ได้กล่าวว่า องค์กรสมรรถนะสูงเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยคุณลักษณะที่มีแนวทางการดำเนินงานขององค์กรที่มุ่งเน้นที่ผู้รับบริการ มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ มีความสามารถชี้แจงและมีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์และมีความยืดหยุ่น สามารถจัดการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย องค์กรสามารถออกแบบองค์การและกระบวนการทำงาน บริหารผลการปฏิบัติงานขององค์กร สามารถสร้างเครือข่ายและพันธมิตรที่ดีขององค์กร มีผลของการดำเนินงานที่ดีและมีคุณภาพ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าและผู้รับบริการ มุ่งเน้นการจัดหาทรัพยากร การประสานงานและการขนส่ง สามารถบริหารงานทางบุคลากรและบริหารงานข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Waal (2007, pp. 179-185) ที่กล่าวว่า องค์กรสมรรถนะสูงเป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี มีการบริหารจัดการระยะยาว มีการจัดโครงสร้างการบริหารที่ประสานเชื่อมโยงและไปในทิศทางเดียวกัน และให้ความสำคัญกับพนักงานซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญขององค์กร

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .790$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ เวียงวิวรรณ์ ท่าทูล (2557, หน้า 140) ศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อการบริหารงานและพัฒนาโรงเรียนไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง สอดคล้องกับ พยัต วุฒิรงค์ (2555, หน้า 37; อ้างถึงใน ยินดี ฮานนท์, ออนไลน์, 2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนให้ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่เป็นเลิศ เพราะสามารถสร้างหรือส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ วิธีการดำเนินงานใหม่ ๆ สามารถนำมาเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ และพัฒนาวิธีการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการเรียนการสอนที่ใช้นวัตกรรมจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนยุคใหม่ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีม รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรในระบบโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำความรู้ความสามารถ และผลิตผลจากนวัตกรรมใหม่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน และสอดคล้องกับ กุลชลี จงเจริญ (ออนไลน์, 2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร คือ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม เกิดความไว้วางใจระหว่างกันในการทำงาน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อองค์การในการกำหนดทิศทางขององค์การอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรมเพื่อการได้เปรียบในเชิงของการแข่งขันและในเชิงของคุณภาพของผลผลิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการในเชิงสร้างสรรค์อย่างมีกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรมใหม่ในการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตสินค้าและบริการ การบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายและองค์การสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังเพิ่มขึ้นจากการใช้บริการขององค์การ และสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมได้

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เรียงตามลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4) ด้านการมีส่วนร่วม (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ (X_1) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_2) สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

4.1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ เทพสินธพ (2560, หน้า 110-111) พบว่า ปัจจัย ด้านการบริหารองค์การสมัยใหม่ ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้มีการสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ทั้งยังสื่อสารแนวคิดใหม่ให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา นอกจากนั้นยังมีความคิดนอกกรอบ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม สร้างทางเลือกใหม่เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย จึงทำให้โรงเรียนมีนวัตกรรมและแนวทางใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560, หน้า 53) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ หลายแง่มุม คิดนอกกรอบ สร้างทางเลือกใหม่เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Charles (2011: อ้างถึงใน แพรวา พานทอง, 2554, หน้า 34) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในการทำงาน สอดคล้องกับ Roscorla (Online, 2020) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นการสร้างสิ่งใหม่ที่ท้าทายและสร้างสรรค์ (Embrace the challenge) ผู้นำเชิงนวัตกรรมจะนำทีมให้คิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมด้วยตนเอง และจะปลูกฝังวัฒนธรรมการคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

4.2 ด้านการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชู สุนธศิริ (2557, หน้า 186) พบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการที่มีสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีการกระจายอำนาจการปฏิบัติงานให้บุคลากรในโรงเรียน สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการตัดสินใจ เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการ คิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน จนทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเกิดความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 228; อ้างถึงใน พงนิย มั่งคั่ง, 2560, หน้า 64) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงานและการตัดสินใจ ก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่สุด สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 51-52) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่และสร้างทัศนคติเชิงบวกให้บุคลากรทุกคนเพื่อให้เกิดการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) และร่วมพัฒนาการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม (Innovative Goal) เช่น 1) มีการประชุมเพื่อตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดการคิดและเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน 2) รับฟังและให้ความสำคัญกับทุกความคิดเห็นก่อนสรุปเป็นแนวทางหรือนวัตกรรมใหม่

4.3 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การ ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557, หน้า 135) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารด้านบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงาน จัดบรรยากาศที่กระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดสรรเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ กับบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรม อีกทั้งยังเน้นการสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันแบบทีมเพื่อมุ่งสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และมีการสร้างเงื่อนไขหรือบริบทของนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน บุคลากรในโรงเรียนเกิดความพึงพอใจและปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Litwin & Stringer (1968, p. 1; อ้างถึงใน มนตรี ศรีจันทร์อินทร์, 2559, หน้า 18-19) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การเป็นองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมขององค์การซึ่งรับรู้โดยบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและการ

ปฏิบัติการในองค์กร มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในองค์กรของพนักงาน สอดคล้องกับ วัชรพงศ์ ทศนบรรจง (2563, หน้า 46) กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศในองค์กร ส่งผลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพแวดล้อมการทำงาน เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกทางพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน และส่งผลถึงผลของการปฏิบัติงานของบุคลากรและภาพรวมขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย

4.4 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวียงวิวรรณ ท่าพล (2557, หน้า 135) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน อีกทั้งยังเป็นผู้มองการณ์ไกลโดยมุ่งความสำเร็จของโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามเป้าหมายและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2563, ออนไลน์) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นความสามารถของผู้นำในการมองการณ์ไกลโดยมุ่งความสำเร็จขององค์กร มองเห็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คาดคะเนเห็นการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันต่อเหตุการณ์และกระแสโลกาภิวัตน์ กำหนดทิศทางขององค์กรให้ดำเนินการตามเป้าหมายโดยการวางแผนการทำงาน การจัดกำลังคนและการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 51-52) ได้กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมใหม่ มีนโยบายให้ใช้หรือพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนรูปแบบใหม่ มีนโยบายในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลทางลบต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ไว้สูง อาจทำให้การดำเนินการไปสู่วิสัยทัศน์เกิดปัญหา อุปสรรค หรืออาจขาดความพร้อม หรือความเพียงพอของทรัพยากร จึงทำให้การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงไม่บรรลุเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นในการทำงานที่มุ่งสู่นวัตกรรม และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ เช่น มีการประชุมเพื่อตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดการคิดและเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน

1.2 จากการศึกษา พบว่า การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ดังนั้น โรงเรียนควรมีกระบวนการแก้ไขข้อร้องเรียนที่รวดเร็วและสร้างสรรค์ เช่น มีห้องสนทนาออนไลน์ (Chatroom) หรือกระดานสนทนา (Webboard) สำหรับรับข้อร้องเรียนหรือข้อซักถามผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถตอบข้อร้องเรียนและข้อซักถามได้อย่างรวดเร็วและทันการ

1.3 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานให้มากยิ่งขึ้น มองปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ท้าทายและสร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน รวมทั้งสื่อสารแนวคิดใหม่ให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา

1.4 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร และด้านการมีวิสัยทัศน์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีได้ โดยด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์ คัดลอกกรอบ สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อคิดค้น สร้างนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี จงเจริญ. (2563). หน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. เข้าถึงได้จาก <https://www.stou.ac.th/Schools/Sed/upload/หน่วยที่%2012%20ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม.pdf>. 11 พฤษภาคม 2563.
- จิราภรณ์ เพชรทัต. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ฉันทภัทร โคจรานนท์. (2562). การพัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสู่องค์กรสมรรถนะสูง. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชู สุนทรศิริ. (2557). ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการที่มีสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปณตพันธ์ เถียรประภากุล. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 11(2), 1994-2013.
- ปวีณา กันถิ่น. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจนีย์ มั่งคั่ง. (2560). ทฤษฎี หลักการและกระบวนการในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ลกรุ๊ป.
- พสุ เตชะรินทร์ และคณะ. (2549). การพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูง. กรุงเทพฯ: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์. (2559). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แพรวา พานทอง. (2554). คุณลักษณะผู้นำนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี ศรีจันทร์อินทร์. (2559). ปรียาภาศองค์การของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมืองพัทยา. (2559). แผนพัฒนาเมืองพัทยา 4 ปี (พ.ศ.2561-2564). ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- ยินดี ฮานฟี. (2563). แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. เข้าถึงได้จาก <https://jeal.snr.ac.th/>. 21 พฤศจิกายน 2563.
- วัชรพงศ์ ทศนบรรจง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วาสนา เนียมสี. (2560). ภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของกระทรวงพลังงาน. วิทยานิพนธ์ รป.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิษณุ เทพสินธพ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ รป.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เวียงวิวรรณ ท่าพล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา. (2563). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562. เอกสารประกอบการประชุม. ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คุณลักษณะของโรงเรียนประชารัฐ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2563). *หลักสูตรผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพ*. เข้าถึงได้จาก https://ocsc.chulaonline.net/document/teamleader/Effective_Team_Leader.pdf. 22 พฤศจิกายน 2563.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2560). การบริหารงานภาครัฐกับมิติของความเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง. *รัฐสภาสาร*, 65(5), 9-34.
- อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. เข้าถึงได้จาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52233/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir->. 11 พฤษภาคม 2563.
- Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of psychological testing* (5th ed). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Linder, J.C., & Brook, J.D. (2004). Transforming the public sector. *Outlook Journal*, 3, 26-35.
- Roscorla, T. (2020). *The 7 Steps to Innovative Leadership*. Retrieved from <https://www.dysky.org/education/the-7-steps-to-innovative-leadership/>. December 21st, 2020.
- Waal, A. (2007). The characteristics of a high performance organization. *Business Strategy Series*, 8(3), 179-185.

การแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม THE ENQUIRING OF THE APPROPRIATE OVERSIGHT MODEL FOR THE THAI LOCAL GOVERNMENT

ทวีศักดิ์ บุทอง* และ อุดม ทุมโหมสิต

Taweesak Butong* and Udom Tomkosit

สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10240
Program in Local Governance, Faculty of Public Administration, National Institute of Development Administration,
Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding author: E-mail: taweesakbutong@hotmail.com

รับบทความ 3 พฤศจิกายน 2564 แก้ไขบทความ 30 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 7 ธันวาคม 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการกำกับดูแลท้องถิ่นไทย และเพื่อศึกษาแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม โดยวิธีการการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร การวิเคราะห์กรณีศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มจากนักวิชาการด้านท้องถิ่นและด้านกฎหมาย ผู้บริหาร ข้าราชการท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาของการกำกับดูแลท้องถิ่นไทย คือ การตีความเรื่องอำนาจหน้าที่และการแทรกแซงความเป็นอิสระของท้องถิ่น โดยเกิดจากผู้กำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการกฤษฎีกา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายจัดตั้งของท้องถิ่น 2) การกำกับดูแลท้องถิ่นที่เหมาะสมของไทย คือ การกำกับดูแลแบบบูรณาการร่วมกัน 3 ฝ่าย ระหว่างการกำกับดูแลโดยภาครัฐ การกำกับดูแลภายในท้องถิ่น (สภา) และการกำกับดูแลของประชาชน คือ รัฐต้องให้ท้องถิ่นมีอิสระในการดำเนินงานตามกรอบกฎหมาย คำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นและผลประโยชน์ของชาติ การกำกับดูแลโดยสภาท้องถิ่น สามารถตรวจสอบถ่วงดุลและใช้อำนาจในการยับยั้งฝ่ายบริหารได้ และการกำกับดูแลโดยประชาชน โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายที่เป็นต้องการและปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น การร่วมดำเนินการ การตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ สามารถร้องเรียนและมีอำนาจถอดถอนหากพบว่าการกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น

คำสำคัญ: กำกับดูแล

ABSTRACT

The purposes of the study were to examine the oversight problems faced by the local Thai government and to seek the appropriate guidelines for the oversight of the local Thai government through document research, case study synthesis, key informant interviews, and focus group discussions with local and legal scholars, administrators, and local civil service officers. The findings revealed that: 1) The local government's oversight issues were due to the misinterpretation of the authority and local independence interference by the inspectors, such as the Office of the Auditor General of Thailand, the Council of State, Department of Local Administration, and the Ministry of Interior, which showed a failure to comply with the spirit of the constitutional law and the establishment of local government law; 2) The appropriate oversight needed for local Thai government was joint oversight integration of three organizations: the government, the local government (Council), and citizens. The government should allow the local government freedom to operate legally, and consider the requirements of each local area, and the beneficial outcomes for local people and the nation. The oversight of local councils could check and balance the work and the power of the executive branch. Oversight by the citizens should begin with elections, and by formulating policies that meet the needs and problems of local people, joint operations and work inspection on executive and legislative branches, and corresponding complaints, and maintaining and

strengthening citizen-directed power to revoke policies if the actions of both parties have a detrimental effect on the locality.

Keyword: Oversight

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 วรรค 4 ระบุไว้ว่า “กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560, หน้า 75)

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ท้องถิ่นไทยมีความเป็นอิสระตามหลักการปกครองตนเอง ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการเงินการคลัง ด้านการการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และกำหนดว่าการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาผู้ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการกำกับดูแลที่แตกต่างกันไป ยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมในการกำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญทำให้บางเรื่องก็กำกับดูแลน้อยเกินไป บางเรื่องกำกับดูแลมากเกินไปทำให้เกิดการแทรกแซงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของผู้กำกับดูแลต้องการ และส่งผลกระทบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะที่ประชาชนพึงได้รับอันมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างยิ่ง สืบเนื่องมาจากปัญหาดังกล่าว ถ้ามีแนวทางการแก้ปัญหาที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อส่วนร่วมดังนั้นก็จำเป็นต้องแสวงหามาตรฐานในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีความสนใจที่ต้องการศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำกับดูแลเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นอันจะส่งผลต่อการปกครองของประเทศโดยรวมในที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของการกำกับดูแลท้องถิ่นไทย
2. เพื่อศึกษาแสวงหากรอบแนวทางการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีทางวิชาการที่อธิบายเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา เรื่อง การแสวงหากรอบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีโดยรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีตามหลักการปกครองท้องถิ่น

- ความหมายการปกครองท้องถิ่น
- ข้อดีของการปกครองปกครองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น

- ความหมายของการกำกับดูแลโดยรัฐ
- ความจำเป็นในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น
- รูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแล

แนวคิดและทฤษฎีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น

- ความหมายและตัวแบบอธิบายความเป็นอิสระของท้องถิ่น ประกอบด้วย (๑) ทศณะของ Gordon L. Clark (๒) ทศณะของ ธเนศวร์ เจริญเมือง (๓) ทศณะของอุดม ทุมไธส (๔) แนวคิดและทฤษฎีความเป็นอิสระของท้องถิ่นตามกฎหมาย
- ทัศนคติของความเป็นอิสระของท้องถิ่นในประชาคมยุโรป (๑๙๘๕)
- เกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นอิสระของท้องถิ่น ได้แก่ (๑) เกณฑ์พิจารณาความเป็นอิสระอันเนื่องมาจากผลของการกระจายอำนาจในเชิงวิชาการปกครองท้องถิ่น (๒) เกณฑ์พิจารณาโดยยึดหลักความเป็นอิสระตามมติการปกครองตนเองของท้องถิ่น

รูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ

- การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศฝรั่งเศส
- การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศสหราชอาณาจักร
- การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
- การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่น
- การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศเกาหลีใต้

รูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย

- การกำกับดูแลองค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อ.บ.จ.)
- การควบคุมกำกับดูแลเทศบาล
- การกำกับดูแลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
- กำกับดูแลและการตรวจสอบองค์กรปกครองท้องถิ่นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นไทย

๑. การกำกับดูแลโดยรัฐ
๒. การกำกับดูแลภายในท้องถิ่น
๓. การกำกับดูแลโดยประชาชน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ รายงานการวิจัย บทความ งานวิทยานิพนธ์ กฎหมายและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่น
2. การวิเคราะห์และสังเคราะห์กรณีศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการกำกับดูแลที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต 4 กรณีศึกษา
3. การประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) โดยนำกรณีศึกษาดังกล่าวมาวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น นักวิชาการด้านท้องถิ่น นักวิชาการด้านกฎหมาย ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น เป็นต้น
4. วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants interview) ที่มีประสบการณ์ตรงในการกำกับดูแล ประกอบด้วย นักวิชาการด้านกฎหมาย 3 คน ผู้บริหารท้องถิ่น 5 คน ข้าราชการท้องถิ่น 3 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล 3 คน เป็นต้น

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานในการกำกับดูแลและผู้รับการกำกับดูแล ประกอบกับนักวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการปกครองท้องถิ่น และมีเป็นผู้ความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) ประกอบการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันจึงสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์ให้ได้รูปแบบการกำกับดูแลท้องถิ่นที่เหมาะสม ได้แก่ นักวิชาการด้านท้องถิ่น จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านกฎหมาย 3 คน ผู้บริหารท้องถิ่น 5 คน ข้าราชการท้องถิ่น 3 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. การใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open-Form)
2. การสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

วิธีรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ รายงานการวิจัย บทความงานวิทยานิพนธ์ กฎหมายและเอกสารอื่น ๆ ประกอบกับการสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) โดยนำกรณีศึกษาตั้งคำถามวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการ ข้าราชการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์กรณีศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต 4 กรณีศึกษา ตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะปัญหาและนำมาตั้งเป็นประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำมาสังเคราะห์ปัญหาและรูปแบบการกำกับดูแลท้องถิ่นที่เหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ (1) เพื่อศึกษาปัญหาของการกำกับดูแลท้องถิ่นไทย (2) เพื่อแสวงหารอบแนวทางการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งรายละเอียดขอแยกประเด็นในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ผลการศึกษาปัญหาของการกำกับดูแลท้องถิ่นไทย จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การกำกับดูแลของท้องถิ่นไทยยังคงมีการแทรกแซงอำนาจความเป็นอิสระของท้องถิ่นอยู่ ดังกรณีศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาทั้ง 4 กรณีศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1) กรณีศึกษา: ประเด็นปัญหาการกีดกันของ อบต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม พบว่า ในกรณีการกู้เงินของ อบต.น้ำก่ำ มีความประสงค์ที่จะดำเนินโครงการพัฒนาตำบลเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการให้บริการประชาชนในชุมชนกึ่งชนบท ซึ่งแต่ละโครงการมีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งความพยายามของผู้บริหารที่ได้กระทำในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้ำก่ำนั้น ชี้ให้เห็นว่าท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระในการคิดริเริ่ม กำหนดนโยบาย ดำเนินการด้วยท้องถิ่นได้ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองปัญหาที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละพื้นที่ และยึดหลักผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชนเป็นสำคัญตามหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น แต่ประเด็นปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่นั้นจากการศึกษา พบว่า ไม่มีความเหมาะสมเพราะรัฐมนตรี อธิบดี นั้นไม่ได้ออกระเบียบรองรับการกู้เงินให้ อบต. ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย (มาตรา 83 แห่ง พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537) ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคกับการทำงานของ อบต. ของไทยทั่วประเทศ

2) กรณีศึกษา: การควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าถือเป็นปัญหาสำคัญในด้านการจัดการระหว่างหน่วยงานของส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดการบูรณาการและอุปสรรคด้านกฎหมายที่ไม่สอดคล้องต่อสถานการณ์ทำให้เกิดปัญหาในแง่ของ

การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัญหาในกรณีดังกล่าวเกิดจากพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจอธิบดีกรมในการกำหนดเขตพื้นที่ท้องถิ่นที่สามารถดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ตามที่กำหนดเท่านั้นมิได้ครอบคลุมท้องถิ่นทุกพื้นที่ ส่งผลทำให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตีความหรือมีข้อทักท้วงว่าท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการตั้งงบประมาณในการดำเนินการภายในเขตพื้นที่ของตนเองได้เพราะไม่ได้อยู่ในประกาศของกรมปศุสัตว์ ดังนั้น ในการปฏิบัติอธิบดีกรม ผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้นไม่ได้ประกาศเพื่อรองรับการดำเนินการโครงการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเทศบาลตำบลสุรนารี ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายท้องถิ่น (แต่เทศบาลมีอำนาจในการป้องกันและระงับโรคติดต่อตามมาตรา 50 (4) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล) ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคกับการทำงานของเทศบาลและท้องถิ่นไทยทั่วประเทศหยุดชะงักไป

3) กรณีศึกษา: โครงการเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนในพื้นที่จังหวัดตรัง: องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง พบว่าในการดำเนินการของ อบจ.ตรัง มีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินโครงการเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนใจเรื่องสุขภาพของตนเองและป้องกันกันการเกิดโรคให้กับประชาชนในพื้นที่ พบว่า การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายที่ชอบด้วยกฎหมายเพราะกฎหมายให้อำนาจนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง มีอำนาจกำหนดนโยบาย แลส่งนโยบายต่อสภา และได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลตามกฎหมาย ถือได้ว่าการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังมีความเข้มแข็งและศักยภาพที่จะสามารถดำเนินการด้านสาธารณสุขในระดับจังหวัดได้ดีกว่าเทศบาล กับ อบต. ที่การดำเนินการจะไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพราะดำเนินการเพียงในพื้นที่ของตนเองโดยการดำเนินการครั้งนี้ยึดหลักการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย คำนิยามความจำเป็นของพื้นที่และประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชนเป็นหลัก รวมทั้ง อบจ.ตรัง สามารถคิดริเริ่มนโยบายด้วยตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้กับพี่น้องประชาชนในท้องถิ่น และสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของหน่วยงานส่วนกลางด้วยการยึดหลักเหตุผลความจำเป็นของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะดังกล่าวยึดหลักการดำเนินงานตามแนวคิดความเป็นอิสระของท้องถิ่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 283 แต่ปัญหาเกิดขึ้นจากการตีความกฎหมายในการดำเนินโครงการ จากการศึกษา พบว่า เกิดจากการวินิจฉัยของการทักท้วงและขอเรียกเงินคืนของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังไม่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการดังกล่าว ข้อที่ 2 การดำเนินการซ้ำซ้อนกับเทศบาลและอบต. ในจังหวัด โดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง สดง. เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีสิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุขของรัฐ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17(19) ดังนั้น โครงการตรวจสุขภาพดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง ประการที่สอง โครงการดังกล่าววัตถุประสงค์ไม่เกินไปเพื่อขยายศักยภาพและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด และเป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังที่จะกระทำได้ตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้อ 1 (1) (2) และข้อ 2 (3) และ (ข้อ 3) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินขอเรียกเงินคืน โดยผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้มีข้อทักท้วงว่าไม่มีอำนาจหน้าที่และดำเนินการซ้ำซ้อนกับเทศบาลและอบต.ในจังหวัดตามที่กล่าวมา ดังนั้น จึงต้องให้ อบจ.ตรัง คืนเงินงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการจำนวนทั้งหมด 43 ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง, ออนไลน์, 2561)

โดยหลักการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยว่าใช้อำนาจหน้าที่ของ อบจ. หรือไม่ แต่ต้องเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ. กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าเพียงตรวจสอบตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินว่าคุ้มค่าหรือไม่อย่างไรเท่านั้น ดังนั้น ข้อทักท้วงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคกับการทำงานของ อบจ.ตรัง และทั่วประเทศที่จะดำเนินการลักษณะเดียวกันต้องหยุดชะงัก ดังนั้น การตีความวินิจฉัยและข้อทักท้วงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในปีงบประมาณ 2556 นั้นไม่ได้คำนึงถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17(19) ให้้องการบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อได้ สำหรับการตีความว่าเป็นการซ้ำซ้อนกับท้องถิ่นอื่นในจังหวัดและไม่เป็นการพัฒนาด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น แต่กลับพบว่าการดำเนินการของ อบจ. มีอำนาจในการดำเนินการในด้าน

สาธารณสุขการป้องกันโรค ซึ่งการดำเนินการโครงการเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนในพื้นที่จังหวัดตรังนั้นเป็นการดำเนินการโดยภาพรวมทั้งจังหวัดและต้องใช้เทคนิคระดับสูงเพื่อตรวจเช็คสุขภาพประจำปีที่ต้องให้อบจ. ซึ่งเป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลจังหวัดเพราะหากให้ท้องถิ่นขนาดเล็กดำเนินการคือเทศบาล อบต. ดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลประจำตำบลทำไม่ได้จึงควรเป็นการดำเนินการของ อบจ. จะเหมาะสมกว่า และประชาชนได้รับผลประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและการปกครองท้องถิ่นที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันโรคไม่ให้ประชาชนเกิดโรคร้ายแรงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและหน่วยภาครัฐที่จะประหยัดงบประมาณในการรักษาโรคในอนาคต

4) กรณีศึกษา: การแทรกแซงความเป็นอิสระของท้องถิ่น: การออกหนังสือเวียนกำหนด หลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่ชอบ พบว่า การออกหนังสือเวียนกำหนดหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกระทรวงมหาดไทย ตามอำนาจแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 69 ในการตราระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการคลังและวิธีการงบประมาณของเทศบาล ที่บัญญัติไว้ว่า “ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลังรวมถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมาขึ้นได้” แต่การกำหนดระเบียบข้อบังคับดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง ตามมาตรา 284 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 บัญญัติว่า “องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ” ประกอบกับมาตรา 283 วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “การกำหนดและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามกฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศส่วนรวม ทั้งนี้จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้” ประเด็นปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาลปกครอง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี คือ กระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้กำกับดูแลเทศบาลผู้ฟ้องคดีมิใช่การควบคุมบังคับบัญชา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ต้องใช้อำนาจกำกับดูแลเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือของประเทศส่วนรวมและจะต้องไม่กระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นตามมาตรา 283 วรรคสอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 (มานิช นามเดช, 2559, หน้า 97-99)

การตีความในการพิจารณาข้อพิพาทของศาลปกครองระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของท้องถิ่นและผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ดีต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก มิใช่การตอบสนองส่วนกลางหรือท้องถิ่นต้องทำบางตามคำสั่งตามระเบียบ ข้อสั่งการต่าง ๆ ของส่วนกลาง ส่วนกลางในฐานะผู้กำกับดูแลต้องคำนึงหลักความเป็นอิสระของท้องถิ่น ความแตกต่างของแต่ละปัญหาของประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันออกไป ถ้าส่วนกลางใช้อำนาจสั่งการที่ขัดต่อหลักการปกครองท้องถิ่นที่ดีจะทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของท้องถิ่นถูกนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ตามที่ส่วนกลางต้องการบางครั้งขาดทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่ และการคิดริเริ่มกำหนดนโยบายต้องเริ่มมาจากท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีดังกล่าวผู้ปฏิบัติ คือ เทศบาลได้ดำเนินการฟ้องศาลปกครองให้วินิจฉัยข้อพิพาทดังกล่าว โดยเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นและเป็นลักษณะการป้องกันตนเองจากการแทรกแซงความเป็นอิสระของส่วนกลาง ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลปกครอง คือ ลักษณะการออกหนังสือเวียนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามที่การฝึกอบรมของกระทรวงมหาดไทยหรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือเทศบาล ในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลัง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ถึงแม้กฎหมายแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 จะให้อำนาจกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยออกกฎระเบียบข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับการคลังและวิธีการงบประมาณได้ก็ตาม แต่การกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้มิได้เป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการตีความของศาลปกครองจึงพิจารณาตีความว่าการออกหนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประการที่สอง ผลการแสวงหารอบแนวทางการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า รูปแบบการกำกับ ดูแล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมนั้นต้องมีการใช้รูปแบบบูรณาการทั้ง 3 ฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักกฎหมาย หลักความจำเป็นของท้องถิ่น

หลักการจัดทำบริหารที่ถูกต้องเหมาะสม ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น สำหรับรายละเอียดในการกำกับดูแลในแต่ละฝ่ายนั้น มีดังต่อไปนี้

1) การกำกับดูแลโดยรัฐ โดยมีรูปแบบในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย ที่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานหรือองค์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่น อาทิเช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายการกระจายอำนาจกฎหมายท้องถิ่น และกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง (พ.ร.บ. การบริหารราชการแผ่นดิน, พ.ร.บ. การป้องกันและปราบปรามการทุจริต, พ.ร.บ. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด, กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นต้น ซึ่งการกำกับดูแลภายใต้กรอบกฎหมายดังกล่าวนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงหลักความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น คำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและผลประโยชน์ส่วนร่วมใน ระดับชาติ และคำนึงถึงความเป็นอิสระของท้องถิ่นซึ่งภาครัฐจะต้องใช้อำนาจอย่างถูกต้องเหมาะสมตามกรอบกฎหมายและไม่เข้าไปแทรกแซงความอิสระของท้องถิ่นด้วย ดังนั้นหากมีการกำกับดูแลโดยภาครัฐที่เหมาะสม จะนำไปสู่กรอบหลักการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายซึ่งมีมาตรฐานกลางกับมาตรฐานการปฏิบัติอย่าง เหมาะสม อันได้แก่ (1) เนื้อหาภารกิจตามกฎหมาย (2) เงื่อนไขเชิงพื้นที่และสถานการณ์อันจำเป็น (3) ผู้กำกับ ดูแลในพื้นที่ (4) การกำกับดูแล ก่อน/ระหว่าง/หลัง (5) ตัวชี้วัด บันทึกรายงาน (6) การตรวจสอบวินิจัย (7) การแนะนำ สนับสนุน ยับยั้ง (8) ปฏิทินการปฏิบัติ เป็นต้น สืบเนื่องจากการกำกับดูแลโดยรัฐที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันระหว่างผู้มีหน้าที่กำกับดูแลโดยถือว่าเป็นตัวแทนของรัฐกับท้องถิ่นที่ถูกกำกับดูแล ซึ่งองค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจตามกฎหมายเข้าไปกำกับดูแล ตรวจสอบ ยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมของท้องถิ่น และท้องถิ่นก็ต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้ภาครัฐทราบและท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้อยู่เสมอ ส่งผลให้มีระบบการกำกับดูแลที่เข้มแข็งถ้าทุกฝ่าย ร่วมมือซึ่งกันและกัน และในกรณีเมื่อเกิดกรณีพิพาทต้องให้ศาลปกครองเป็นผู้ตัดสินจนมีข้อยุติ

2) การกำกับดูแลภายในท้องถิ่น สำหรับการกำกับดูแลภายในท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งท้องถิ่น กล่าวคือองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายก รองนายกและทีมงาน มีหน้าที่ในการคิดริเริ่ม ดำเนินการตามนโยบายของท้องถิ่น และดำเนินงานตามภารกิจของแต่ละท้องถิ่น โดยการดำเนินการ ดังกล่าวนั้นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายสภา ซึ่งประกอบด้วย ประธานสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ที่คอยกำกับดูแล มีการตรวจสอบการทำงาน โดยขออภิปรายหรือการอนุมัติ ให้ความเห็นชอบต่อนโยบายและข้อบัญญัติต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดภายในท้องถิ่น นอกจากนี้ตามหลักการฝ่ายบริหารต้องมีอำนาจสิทธิยับยั้ง (Veto) ฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกันได้

3) การกำกับดูแลโดยประชาชน สำหรับการกำกับดูแลของประชาชนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างกรอบการกำกับดูแลให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเพราะตามหลักการของประชาธิปไตย ประชาชนอยู่ในฐานะเจ้าของอำนาจและผู้รับบริการจากท้องถิ่นหรือรัฐ ดังนั้นอำนาจในการกำกับดูแลที่สำคัญต้องอาศัยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้ง การเสนอแนะหรือกำหนดนโยบายที่ต้องตรงความต้องการของประชาชนและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น การร่วมดำเนินการร่วมกันในท้องถิ่น การตรวจสอบกำกับดูแลการทำงานของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ และมีอำนาจในการถอดถอนหากพบว่าการดำเนินงานหรือการกระทำของทั้งสองฝ่ายนั้นส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นของตนด้วย

โดยสรุประบบการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่นไทยพบว่า รูปแบบการกำกับดูแลที่เหมาะสมนั้นควรมีการบูรณาการทั้ง 3 ฝ่ายเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการสอดประสานและการดำเนินงานที่ถูกต้องทั้งภายใต้กรอบกฎหมายและกรอบแนวคิดตามหลักการเชิงวิชาการ รูปแบบบูรณาการทั้ง 3 ฝ่ายในการกำกับดูแลชี้ให้เห็นว่าการกำกับดูแลนั้นต้องมีการกำกับดูแลอยู่ทุกช่วงคือการกำกับดูแล ก่อนดำเนินการ การกำกับดูแลระหว่างดำเนินการ และการกำกับดูแลหลังดำเนินการ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแง่ของการนำไปปฏิบัติในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการแสวงหารูปแบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยที่เหมาะสมในครั้งนี้ พบว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพบว่ามีปัญหาการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในทางปฏิบัติผู้ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกำกับดูแลที่แตกต่างกันไป เช่น การตีความเรื่องอำนาจหน้าที่การวินิจฉัยของพิพาท และการคำนึงถึงความเป็นอิสระของท้องถิ่น เป็นต้น ประกอบกับยังไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมในการกำกับดูแลทำให้เกิดการแทรกแซงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลกระทบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลเสียหลายต่อประโยชน์สาธารณะที่ประชาชนพึงได้รับอันมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ พบว่า มีความพยายามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 4 กรณีศึกษา ซึ่งต้องการต่อสู้เพื่อการปกป้องคุ้มครองตนเอง (Immunity)

จากส่วนกลางโดยริเริ่ม(Initiative) นโยบายและดำเนินโครงการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองตามหลักการปกครองตนเอง (Self Government) และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งของท้องถิ่น แต่ส่วนกลางยังมีการแทรกแซงด้วยการตีความว่ามีใช้อำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นจนทำให้เกิดปัญหาในเชิงปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gordon L. Clark. ทฤษฎีความเป็นอิสระของท้องถิ่น ใน 4 ประเภท (A Typology Local Autonomy) โดยสอดคล้องกับประเภทที่ 3 คือ มีอำนาจริเริ่มแต่ไม่มีอำนาจในการปกป้องคุ้มครองตนเอง แต่ในกรณีศึกษาการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา และกรณีศึกษาการแทรกแซงความเป็นอิสระของท้องถิ่น: การออกหนังสือเวียนกำหนด หลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่ชอบ โดยท้องถิ่นต่อสู้เพื่อการปกป้องคุ้มครองตนเอง (Immunity) จากส่วนกลางโดยริเริ่ม (Initiative) นโยบายและดำเนินโครงการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองตามหลักการปกครองตนเอง และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งของท้องถิ่นในการดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนหาข้อยุติจากข้อพิพาทโดยให้ศาลปกครองเป็นผู้ตัดสินซึ่งการตัดสินเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Gordon L. Clark. ประเภทที่ 1 คือ มีอำนาจในการริเริ่มและอำนาจในการปกป้องคุ้มครองตนเอง (Gordon L. Clark., 1984, pp. 195-208) สืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ตัวแบบการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่เหมาะสม คือ การบูรณาการการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยทั้ง 3 ฝ่าย คือการกำกับดูแลโดยรัฐ การกำกับดูแลภายในท้องถิ่น และการกำกับดูแลโดยประชาชน โดยมีลักษณะการกำกับดูแลของทุกฝ่ายไปพร้อมกันดังรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น สำหรับในส่วนของการอภิปราย จะขอชี้ให้เห็นว่าความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีในการปกครองท้องถิ่น หรือไม่อย่างไร ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร และความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติสำหรับการปกครองท้องถิ่นไทย ดังต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีในการปกครองท้องถิ่น โดยสอดคล้องแนวความคิดความหมายการกำกับดูแลของ อนุชา สุณสวัสดิกุล (2548) การกำกับดูแล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานตามหลักการบริหารราชการแผ่นดินแบบกระจายอำนาจ โดยที่หน่วยงานหนึ่งมีอำนาจในการควบคุมอีกหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ในการกำกับดูแลให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือตามอำนาจหน้าที่หรืออำนาจที่องค์กรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรอื่นในการให้องค์กรนั้น ๆ ทำงานภายใต้กฎหมายสอดคล้องกับ จุมพล หนีพวนิช (2547) การกำกับดูแล คือ การควบคุมของรัฐ (โดยราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค) เพื่อบริหารการกระจายอำนาจซึ่งก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง ซึ่งมีขึ้นเพื่อความเป็นเอกภาพของรับและเพื่อปกป้องประโยชน์ส่วนรวมของรัฐ ทั้งนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติ และวิษุกร นาครน (2550) คำว่า “กำกับ ดูแล” แทนคำว่า “ควบคุมดูแล” ซึ่งความหมายที่แท้จริงก็คือ รัฐจะต้องปล่อยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินไปอย่างเป็นอิสระ หน้าที่ของรัฐก็คือดูแลอย่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเมิดกฎหมายหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน หรือประเทศชาติโดยส่วนรวมเท่านั้น ดังนั้นจากนิยามของนักวิชาการสามารถสรุปได้ว่าการกำกับดูแลท้องถิ่นไว้ได้ 4 ประเด็น (1) รัฐต้องมีการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นโดยยึดมั่นในความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญและความต้องการของประชาชนเจ้าของอำนาจตามหลักการประชาธิปไตย (2) เมื่อมีการกระจายอำนาจและการให้ความเป็นอิสระท้องถิ่นแล้วท้องถิ่นต้องใช้อำนาจอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดและรัฐใช้การกำกับดูแลการกระทำ มีอำนาจยับยั้งถ้าหากท้องถิ่นนั้นปฏิบัตินอกเหนือหรือกระทำผิดละเมิดต่อกฎหมายที่รัฐกำหนดไว้ (3) โดยลักษณะการกำกับดูแลของรัฐนั้นต้องไม่แทรกแซงความเป็นอิสระของท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ และ (4) ท้องถิ่นไม่ใช่ลูกน้องของรัฐบาลส่วนกลางที่จะต้องอยู่ภายใต้ลำดับชั้นบังคับบัญชา ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานเพื่อตอบสนองประชาชนในพื้นที่ของตนเองไม่ใช่ตอบสนองรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยนั้นมาจากการกระจายอำนาจของรัฐและต้องมีการกำกับดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงนำมาสู่ตัวแบบการกำกับดูแลขึ้น

2. ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 ได้แก่ โดยรูปแบบการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่เหมาะสมที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ออกมาเป็น 3 ฝ่ายนั้นภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญที่ควรจะเป็นและมีความสอดคล้องตรงกับหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 250 วรรค 4 บัญญัติไว้ว่า “กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย” ประกอบกับ มาตรา 252 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบพิเศษจะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย” รวมทั้งมาตรา 253 บัญญัติไว้ว่า “ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาปนาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย” และ มาตรา 254 บัญญัติไว้ว่า มาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ”

3. ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติสำหรับการปกครองท้องถิ่นไทย ดังนี้

1) ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติตัวแบบการกำกับดูแลโดยรัฐ สามารถเกิดขึ้นได้ตามรายละเอียดดังที่กล่าวมาเพราะตัวแบบการกำกับดูแลโดยภาคผู้ศึกษาสังเคราะห์ภายใต้พื้นฐานรัฐธรรมนูญ กฎหมายการกระจายอำนาจ กฎหมายจัดตั้งของท้องถิ่น และบทบาทการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง แต่ต้องมีการพัฒนาสร้างความเข้าใจการกำกับดูแลที่ดีต้องคำนึงถึงหลักความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น คำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและผลประโยชน์ส่วนรวมในระดับชาติและที่สำคัญต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระของท้องถิ่นซึ่งภาครัฐจะต้องใช้อำนาจอย่างถูกต้องเหมาะสมตามกรอบกฎหมายและไม่เข้าแทรกแซงความอิสระของท้องถิ่นด้วย และในกรณีเมื่อเกิดกรณีพิพาทในบทบาทการดำเนินการต่าง ๆ ต้องให้ศาลปกครองเป็นผู้ตัดสินจนมีข้อยุตินั้นปัจจุบันมีศาลปกครองอยู่แล้วแต่ต้องให้ผู้มีอำนาจหน้าที่นำเรื่องให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเป็นลำดับสุดท้ายเพื่อหาข้อยุติ

2) ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติตัวแบบการกำกับดูแลภายในท้องถิ่น สำหรับการกำกับดูแลภายในท้องถิ่นในประเทศไทยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกันได้ ซึ่งในปัจจุบันการกำกับดูแลแบบนี้ก็มีบทบาทสำคัญอยู่แล้วตามหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติตามตัวแบบการกำกับดูแลของประชาชน สำหรับในปัจจุบันพบว่ากรการกำกับดูแลของประชาชนหรือการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังอยู่ในระดับต่ำ แต่สามารถพัฒนาให้ระดับที่สูงขึ้นได้โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ มีสร้างความเข้าใจถึงบทบาท อำนาจหน้าที่หรือข้อจำกัดในการดำเนินการต่าง ๆ และประชาชนสามารถตรวจสอบร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในกรณีการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม จะช่วยหนุนเสริมการกำกับดูแลให้เข้มแข็งมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กระทรวงมหาดไทยต้องออกระเบียบการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตาม มาตรา 83 พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

1.2 การตีความหรือข้อทักท้วงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินประเด็นเรื่องใช้หรือไม่ใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องคำนึงถึงกฎหมายจัดตั้ง ความเป็นอิสระของท้องถิ่น (Autonomy) และผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และควรให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการกระจายอำนาจในการตีความ

1.3 กรณีมีข้อพิพาทด้านกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนกลาง และภาคเอกชนควรให้ศาลปกครองเป็นผู้วินิจฉัย

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ/ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ยังขาดในส่วนของการประเมินปัญหาในเชิงปฏิบัติจากผู้กำกับดูแลโดยตรง คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คณะกรรมการกลาง ผู้ว่าราชการส่วนจังหวัด และนายอำเภอ ในปัจจุบัน ดังนั้นควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งนี้ยังขาดในส่วนการทดสอบตัวแบบที่เหมาะสมในการกำกับดูแลท้องถิ่นไทยที่ได้จากการสังเคราะห์โดยวิธีสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการด้านกฎหมาย และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ดังนั้น ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จุมพล นิธิพานิช. (2547). แนวทางการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540.

นันทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2546). ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

- มาโนช นามเดช. (2559). *การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น.
- วิชชุกร นาคนน. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. พระนครศรีอยุธยา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2556). ปัญหาการก่อหนี้ของ อบต.น้ำคำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม. *สถาบันพระปกเกล้า วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 11(2), 81-110.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2559). เรื่องภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535. เข้าถึงได้จาก http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2559&lawPath=c2_0442_2559. 4 มิถุนายน 2561.
- อนุชา สุนสวัสดิกุล. (2548). *การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เอ.พี.กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง. (2558). *โครงการเฝ้าระวังสุขภาพประจำปี 2558 กับ อบจ. ตรัง*. เข้าถึงได้จาก http://www.trangpao.go.th/news_detail.php?id=61. 4 มิถุนายน 2561.
- Gordon L. Clark. (1984). A Theory of local Autonomy. *Annals of the Association of American Geographers*. Jun84, Vol.74 Issue 2, pp. 195-208. Retrieved from <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=7b817f1-0aea-4164a3cf-4b9112583dcd%40sessionmgr4008>. August 11th, 2016.

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความ

หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับบทความของวารสารบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. ต้นฉบับบทความที่นำเสนอเพื่อพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน
2. บทความที่นำเสนอควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดขึ้นโดยผู้เขียนมิได้เกิดจากการแอบอ้างนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
3. ผู้เขียนต้องจัดทำต้นฉบับตามข้อกำหนดของกองบรรณาธิการวารสาร
4. ผู้เขียนจะต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้เขียนยินยอมให้กองบรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการกำหนด
6. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ได้มีมติให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขผลงานขอให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งผลงานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้กองบรรณาธิการวารสารโดยส่งเข้าระบบ ThaiJo2 ภายใน 10 วันนับจากวันที่ได้รับผลข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขจะเลื่อนบทความของท่านไปตีพิมพ์ในฉบับอื่นซึ่งจะล่าช้ากว่ากำหนดการเดิม
7. ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) พิจารณาไม่สามารถให้ตีพิมพ์ได้ ท่านจะไม่ได้รับค่าตีพิมพ์คืนในทุกกรณี

แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1. การเตรียมต้นฉบับรูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง

- พิมพ์บนกระดาษขาว A4 หน้าเดียว ตั้งคาน้ำกระดาษ
บน 1 นิ้ว ล่าง 1 นิ้ว
ซ้าย 0.8 นิ้ว ขวา 0.8 นิ้ว
- ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 โดยนับรวม รูป ตาราง และเอกสารอ้างอิง
- ใช้ขนาดอักษร ขนาด 18pt, 16pt และ 14pt แบบอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร

TH SarabunPSK

2. บทความที่จะตีพิมพ์ลงวารสารบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 ชื่อเรื่อง (Title) จะต้องมียชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่
- 2.2 ชื่อผู้นิพนธ์ (ระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ในกรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุชื่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ด้วย)
- 2.3 บทคัดย่อ ต้องมีต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยไว้อย่างครบถ้วน มีวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา สรุปผลการศึกษา และหรือข้อเสนอแนะ ไม่แบ่งเป็นข้อ มีความยาวไม่เกิน 150-250 คำ ระบุคำสำคัญ (ถ้ามี) ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการเขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควรมีเนื้อหาตรงกัน

2.4 บทนำ (ภูมิหลัง) กล่าวถึงความสำคัญและเหตุผลที่ทำการวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

2.5 ความมุ่งหมายของการวิจัย ระบุความมุ่งหมายของการวิจัยเป็นข้อ ๆ เรียงลำดับ ความสำคัญ

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย (มีภาพประกอบ) กรอบของการวิจัยในด้านเนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วยตัวแปร และการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.7 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

- ประชากร กลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คุณภาพของเครื่องมือ (ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก เป็นต้น)
- วิธีรวบรวมข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.8 สรุปผลการวิจัย เป็นการเสนอผลหรือสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับ อาจแสดงด้วย ตาราง กราฟ ภาพ หรือแผนภูมิประกอบการอธิบาย

2.9 อภิปรายผลการวิจัย เป็นการอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบเพื่อให้ ผู้อ่าน เห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิมรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำไปใช้ ประโยชน์และการให้ข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยในอนาคต

2.10 ข้อเสนอแนะ (ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป)

2.11 เอกสารอ้างอิง (รูปแบบ Publication Manual of the American Psychological Association (APA) และต้องเป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความเท่านั้น โดยจัดเรียงตามตัวอักษรผู้แต่ง)

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การอ้างอิงในเนื้อหาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุรายการ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และหน้าที่อ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ แทรกอยู่ในเนื้อหาในตำแหน่งที่เหมาะสม ได้แก่ ตอนต้น หรือ ตอนท้ายของเนื้อหา หากการเขียนอ้างอิงมากกว่าหนึ่งบรรทัดในบรรทัดที่สองให้ย่อหน้าเจ็ดตัวอักษรก่อนการเขียนอ้างอิงที่เหลือได้

1. การลงรายการชื่อผู้แต่งหรือผู้รับผิดชอบ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว ถ้าเป็นชาวไทยใช้ชื่อและนามสกุล ระหว่างชื่อและนามสกุลเว้นระยะ 1 ตัวอักษร ถ้าเป็นชาวต่างประเทศใช้เฉพาะนามสกุล

กรณีอยู่หน้าข้อความ

ลีปนันท เกตุทัต (2539, หน้า 91)

Parker (1991, p. 38)

กรณีอยู่หลังข้อความ

(ลีปนันท เกตุทัต, 2539, หน้า 91)

(Parker, 1991, p. 38)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน ลงรายการทั้ง 2 คน

กรณีอยู่หน้าข้อความ

เสกสรร ประเสริฐกุล และจิระนันท์ พิตรปรีชา (2533, หน้า 24)

Brockner & Guare (1994, pp. 35-36)

กรณีอยู่หลังข้อความ

(เสกสรร ประเสริฐกุล และจิระนันท์ พิตรปรีชา, 2533, หน้า 24)

(Brockner & Guare, 1994, pp. 35-36)

การอ้างอิงท้ายบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

* หนังสือ

ภาษาไทย

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ภิญโญ สาร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ภิญโญ สาร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:
////////สำนักพิมพ์.

Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Designing qualitative research*. Thousand California: Sage.

นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์).
////////สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Designing qualitative research*. (2nd ed.)
Thousand California: Sage.

*วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)./หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

จารุวรรณ นาคัน. (2556). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(3), 729-746.

*วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./วิทยานิพนธ์ ชื่อย่อหลักสูตร./สถานที่พิมพ์:/ชื่อสถาบันการศึกษา.

อมรรัตน์ อุปพงษ์. (2560). *ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัด*

การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

*สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./แหล่งที่มา (ถ้ามี)./เข้าถึงได้จาก URL. วันเดือนปีที่เข้าถึง.

วีรพงษ์ สื่อประสิทธิ์สกุล. (2555). *การบริหารคุณภาพทั่วองค์กร*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.md.kku.ac.th/usr/work/radio/QAT/tsld047.html>. 6 พฤษภาคม 2560.

McCarthy, D. S. (2001). *A teaching experiment using problem-based learning at the elementary level to develop decimal concepts*. Available from www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp.html. June 22th, 2019.

ตัวอย่างการลงรายการส่วนของชื่อเรื่อง ผู้แต่ง และสังกัดของผู้นิพนธ์

1. ในกรณีที่ ผู้นิพนธ์ และประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ผู้แต่งร่วม) อยู่สังกัดหน่วยงานเดียวกัน

การต่อสู้ทางวาทกรรมระหว่างรัฐกับท้องถิ่นว่าด้วยการจัดการความขัดแย้ง
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

DISCURSIVE STRUGGLES BETWEEN STATE AND LOCAL OF CONFLICT MANAGEMENT
IN THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCE

อัศวศิริ ลาปือ* ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และ สุธี ประศาสน์เศรษฐ์

Aussiri Lapie*, Preecha Piamphongsant and Suthy Prasartset

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131
Program in Political Economy and Governance, Faculty of political Science and Law, Burapha University,
Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

2. ในกรณีที่ ผู้นิพนธ์ และประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ผู้แต่งร่วม) อยู่สังกัดหน่วยงานต่างกัน

สะเต็มศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการทำงานในศตวรรษที่ 21

STEM EDUCATION FOR LEARNING MANAGEMENT TO WORK SKILLS IN THE 21ST CENTURY TRAINING

ธารทิพย์ ขวัญ¹ และ ขวัญชัย ขวัญ²

Tharthip Khwana¹ and Khwanchai Khwana²

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

²สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

¹Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Institute of Physical Education lampang,
Lampang 52000, Thailand

²Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
Kamphaeng Phet 62000, thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเครียด เรื่อง จำนวนจริง ด้วยวิธีห้องเรียนกลับด้าน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

A STUDY ON MATHEMATICAL ACHIEVEMENT AND STRESS IN LEARNING REAL NUMBERS USING FLIPPED
CLASSROOM METHOD FOR MATTAYOM SUEKSA 4 STUDENTS

อากร พุทธรักษา^{1*} รัชนิกร ชลไชยะ² วริน วิพิศมากุล³ และ จุฑาพร เนียมวงศ์³

Arkorn Putaraksa^{1*}, Ratchanikorn Chonchaiya², Warin Vipismakul³ and Jutaporn Neamvonk³

¹สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

²สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร 10300

³ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

¹Program Mathematics Education, Faculty of Science, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

²Program Mathematics Education, Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University, Bangkok 10300, Thailand

³Department of Mathematics, Faculty of Science, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/index>

บทนำ (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

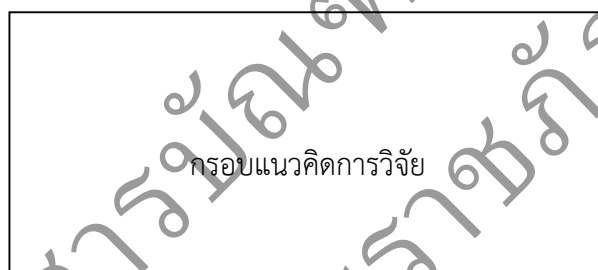
..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ความมุ่งหมายของการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ขนาด 14pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (ขนาด 14pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

...

วิธีรวบรวมข้อมูล (ขนาด 14pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ (ขนาด 14pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

สรุปผลการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ข้อเสนอแนะ (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 ชนิด ตัวหนา)

* หนังสือภาษาไทย

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

* หนังสือภาษาอังกฤษ

นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

*วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)./หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

***วิทยานิพนธ์**

ชื่อ/นามสกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./วิทยานิพนธ์ (ชื่อย่อหลักสูตร) สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบันการศึกษา,

***สื่ออิเล็กทรอนิกส์**

ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./แหล่งที่มา(ถ้ามี)./เข้าถึงได้จาก URL. วันเดือนปีที่เข้าถึง.

***การลงรายการอ้างอิงให้รวมประเภทแหล่งอ้างอิงแล้วลงรายการของผู้แต่งโดยเรียงตามตัวพยัญชนะไทย**

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร